

WWW.STAT.GOV.RS

T ТЕНДОВИ RENDS

◦ ТЕМАТСКИ ТЕКСТОВИ
SUBJECT MATTER ISSUES

◦ АКТИВНОСТИ
ACTIVITIES

◦ ФИНАЛНА ТРАЖЊА
FINAL DEMAND

◦ СПОЉНА ТРГОВИНА
EXTERNAL TRADE

◦ РЕГИСТРОВАНА ЗАПОСЛЕНОСТ
И НЕЗАПОСЛЕНОСТ
REGISTERED EMPLOYMENT
AND UNEMPLOYMENT

◦ РАСПОДЕЛА
DISTRIBUTION

◦ ЦЕНЕ
PRICES

◦ МОНЕТАРНИ СЕКТОР
MONETARY SECTOR

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ

REPUBLIC OF SERBIA
REPUBLIC STATISTICAL OFFICE

ДЕЦЕМБАР 2017 DECEMBER

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
РЕПУБЛИЧКИ ЗАВОД ЗА СТАТИСТИКУ

REPUBLIC OF SERBIA
REPUBLIC STATISTICAL OFFICE

www.stat.gov.rs

ISSN 1820-1148

ТРЕНДОВИ
TRENDS

ДЕЦЕМБАР
БЕОГРАД

2017

DECEMBER
BELGRADE

Издавач: Републички завод за статистику,
Београд, Милана Ракића 5

За издавача: проф. др Миладин Ковачевић,
директор

The publisher: *Statistical Office of the Republic of Serbia,
Beograd, Milana Rakića 5*

For the publisher: *Prof. Miladin Kovačević, PhD,
the Director*

Редакција:

Душан Гавриловић – руководиолац
Катарина Станчић,
Јелена Здравковић,
Мирјана Поповић

Editorial board:

*Dušan Gavrilović – Editorial Chief
Katarina Stančić,
Jelena Zdravković,
Mirjana Popović*

Рукопис припремили:

Весна Златановић
Петар Коровић
Исидора Јовандић

Prepared by:

*Vesna Zlatanović
Petar Korović
Isidora Jovandić*

Лектура:

Емилија Видановић
Богдана Милошевић

Proof-reading:

*Emilija Vidanović
Bogdana Milošević*

Превод:

Весна Аралица

Translating:

Vesna Aralica

Технички уредник:

Ирена Димић

Technical editor:

Irena Dimić

Дизајн и израда корица:

Милан Шормаз

Design and covers made by:

Milan Šormaz

Тематски прилози и коментари
изражавају мишљења аутора и, према
томе, не представљају званичне ставове
матичне институције.

*Subject matter issues and comments express the
opinions and the attitudes of the authors, therefore
they should not be taken as official attitudes of the
home office.*

Децембарски број *Трендова* стандардно доноси заокружене податке за првих девет месеци текуће године (брutto домаћи производ у референтним ценама 2010. године, саобраћај, грађевинарство, приходи у новцу и у натури и лична потрошња домаћинства), као и податке за првих једанаест месеци, за све остале серије које се приказују у овој публикацији. Само серије угоститељства (промет у текућим и сталним ценама) садрже процењене податке за октобар и новембар 2017.

Графикони и табеле за серије из свих сегмената, садржајно и по изгледу су исти као у септембарском броју ТРЕНДОВА, тј није мењан већ устаљен и стандардни начин приказа.

У редовном делу мартовских Трендова (Базе временских серија Републичког завода за статистику) и ИСТ Базе временских серија, могу се наћи детаљније информације о новим серијама, у току године (шифре и називи).

За потребе **БВС**, серија **Часови рада на градилиштима пословних субјеката**, која је у периоду 1994–2002. године, праћена као *месечна*, од 2003. године надаље прати се као *квартална*. Да би се од 2003. до 2017. године располагало *месечним* подацима за ову серију, она се прерачунава из *кварталне* серије помоћу *Boot, Febes* и *Lisman* методе, коришћењем *ECOTRIM* програма (верзија 1.01).

По истом методу, коришћењем *ECOTRIM* програма, за потребе Базе временских серија прерачунао је **брutto домаћи производ** (за период 1996–2017. године), те се за потребе **БВС** располаже и кварталним и месечним подацима за ову серију. Серија БДП-а ревидирана је у складу са националним рачунима у Републичком заводу за статистику Србије и усклађена је са новим Европским системом националних и регионалних рачуна (ЕСА 2010).

Специјална тема овог броја је примена статистичких календара који се користе за уклањање варијација проузрокованих празницима или променљивим бројем радних дана у оквиру посматраног периода. Ово је саставни део десезонирања временских серија. Дат је преглед различитих календарски ефеката као и преглед календара који се користе у Републичком заводу за статистику. Додатно, представљени су главни изазови и дилеме са којима се аналитичари суочавају у овој области. Текст је преузет из октобарског броја МАТ-а.

The December issue of TRENDS publication presents complete data for the first nine months of the current year (gross domestic product at reference 2010 prices, transport, construction, income in money and in kind and household consumption) as well as data for the first eleven months for the rest of the series provided in this publication. Only the series on catering trades (turnover at current and constant prices) contain estimated data for October and November 2017.

The charts and tables for the series from all segments are the same as in the September issue of TRENDS in terms of the content and design, i.e. their standard and routine presentation has remained unchanged.

During the year more detailed information about new series (codes and names) is available in the regular section of the March issue of TRENDS (Time Series Databases of the Statistical Office of the Republic of Serbia) and IST time series database.

For the needs of the time series database, the series Hours of work on constructional sites of business entities, which was monitored over 1994 – 2002 as a monthly one and since 2003 onwards it has been monitored as a quarterly one. For the purpose of having monthly data for this series from 2013 to 2017, it has been recalculated from the quarterly series using Boot Febes and Lisman methods, with ECOTRIM programme (version 1.01).

For the needs of the Time Series Database the same method, using ECOTRIM programme, is applied to recalculate the gross domestic product (for 1996–2017), thus are obtained quarterly and monthly data for this series required for the Times Series Database. The GDP series has been revised in line with the national accounts in the Statistical Office of the Republic of Serbia and harmonized with the new European system of national and regional accounts (ESA 2010).

The special topic of this issue is the application of statistical calendars used to remove the variations caused by holidays or the changing number of working days within the observed period. This is an integral part of time series seasonal adjustment. An outline of various calendar effects as well as of the calendars used in the Statistical Office is provided. The main challenges and dilemmas faced by the analysts in this domain are also described. The text has been taken from the October issue of MAT.

С а д р ж а ј	Страна <i>Page</i>	<i>Contents</i>
О статистичким календарима за десезонирање у Републичком заводу за статистику	<i>i</i>	<i>On statistical calendars for seasonal adjustment in the Statistical office of the Republic of Serbia</i>
Активности	<i>1</i>	<i>Activities</i>
Финална тражња	<i>9</i>	<i>Final demand</i>
Спољна трговина, USD	<i>15</i>	<i>External trade, USD</i>
Регистрована запосленост и незапосленост	<i>23</i>	<i>Registered employment and unemployment</i>
Расподела	<i>27</i>	<i>Distribution</i>
Цене	<i>31</i>	<i>Prices</i>
Монетарни сектор	<i>37</i>	<i>Monetary sector</i>
Методолошка објашњења	<i>41</i>	<i>Methodological explanations</i>

**О СТАТИСТИЧКИМ КАЛЕНДАРИМА ЗА ДЕСЕЗОНИРАЊЕ У РЕПУБЛИЧКОМ
ЗАВОДУ ЗА СТАТИСТИКУ**

**ON STATISTICAL CALENDARS FOR SEASONAL ADJUSTMENTS IN THE
STATISTICAL OFFICE OF THE REPUBLIC OF SERBIA**

Исидора Јовандић

Одељење за брза и комплексна извештавања
и подршку јавним политикама

Isidora Jovandić

Prompt and Complex reporting and Public
Policies Support Division**САЖЕТАК****SUMMARY**

Календарско прилагођавање (енгл. calendar adjustment) саставни је део десезонирања временских серија. Његова сврха је уклањање варијација проузрокованих празницима или променљивим бројем радних дана у оквиру посматраног периода. Скуп регресора уз помоћ којих се детектује календарска компонента временске серије назива се статистичким календаром.

Календарско прилагођавање има велику важност у добијању исправних десезонираних вредности временских серија, а самим тим и пружању јасније слике о економским појавама које серије описују. На пример, без календарског прилагођавања могао би да се стекне утисак да производња у многим секторима индустрије расте током месеци који имају 31 дан. Међутим, овај ефекат је заправо само последица чињенице да они у просеку имају више радних дана него краћи месеци и уз помоћ статистичког календара тај ефекат се уклања.

У складу са препорукама Евростата ([1]), одлуке о календарском прилагођавању се доносе за сваку серију посебно, комбиновањем детаљне статистичке дијагностике и експертског економског знања и искуства аналитичара који се бави десезонирањем. Овај прилог се бави врстама ефеката који се уклањају у оквиру календарског прилагођавања, приказом календара који се користе у Републичком заводу за статистику (у даљем тексту, РЗС), као и проблемима и отвореним питањима у оквиру израде календара.

1. ВРСТЕ КАЛЕНДАРСКИХ ЕФЕКТА

У зависности од природе посматране временске серије, постоје различити ефекти календара које је потребно уклонити да би њене вредности за неки период (нпр. месец или квартал) могле да се пореде са вредностима у другим периодима. Основни календарски ефекти су:

- **Ефекат преступне године**, који се огледа у томе што фебруар има један дан више него у простим годинама.

- **Састав радне недеље**, односно расподела радних и нерадних дана у оквиру једне недеље, која може да се изврши на више начина. У пракси се најчешће користе подела на радне и нерадне или на трговачке дане.

◊ Приликом уклањања ефеката броја радних и нерадних дана (енгл. working-day adjustment), користи се претпоставка да посматрана појава има једну врсту

Calendar adjustment is an integral part of time series seasonal adjustments. It is used to remove variations caused by holidays or changing number of working days within an observed period. A set of regressors utilised to detect the calendar component of a time series is called statistical calendar.

Calendar adjustment is very important in obtaining correct seasonally adjusted values of time series, thus in rendering a clearer picture of economic occurrences described by the time series. For instance, without calendar adjustment it may seem that production in many industrial sectors is growing during months having 31 days. Actually, this effect results only from the fact that they have on average more working days than shorter months, and is eliminated by means of the statistical calendar.

According to Eurostat recommendations ([1]), decisions concerning calendar adjustments are made for each series separately by combining detailed statistical forecasts, professional economic knowledge and analyst's experience as to seasonal adjustment. This paper deals with the types of effects being removed in the scope of calendar adjustment, describes the calendars used in the Statistical Office of the Republic of Serbia (hereinafter: the SORS) as well as the problems and open questions related to calendar conception.

понашања радним данима (понедељак-петак), а другу нерадним данима тј. викендом (субота-недеља). Ефекат радних дана може да се уочи у секторима са традиционалним радним временом (8 сати дневно, од понедељка до петка), као и код многих серија индустријске производње. Уколико се овај ефекат не елиминише на прави начин, може да се донесе погрешан закључак о расту серије током месеци (или квартала) са већим бројем радних дана.

◊ Ефекат трговачких дана (енгл. trading-day adjustment) подразумева да појава сваког дана у недељи има понашање које је специфично за тај дан, па се сваки дан моделира посебно. Присуство оваквог ефекта је карактеристично за делатности са непрекидном активношћу, попут трговине на мало и туризма. Његовим уклањањем се омогућава правилно поређење

периода који имају различит број неких од дана у недељи (на пример, поређење два месеца који су исте дужине, али не почињу истог дана, па један има више понедељака и уторака, а други више среда и четвртака).

Осим моделирања радних или трговачких дана, у неким националним статистикама се примењује и такозвана ТДЗ подела, код које се претпоставља да серија има исто понашање сваким радним даном (понедељак-петак), али да се субота и недеља међусобно разликују и да их треба одвојено посматрати.

- **Ефекат празника**, који може да се огледа у смањеној производњи, променама у потрошњи и слично. Разликујемо фиксне празнике, који се увек одржавају на исти датум, и покретне празнике (нпр. Ускрс и празници повезани са њим). Осим њих, у неким државама постоје и празници који се увек одржавају истог дана у недељи (нпр. Дан рада у Канади је првог понедељка у септембру). Република Србија нема овакве празнике.

Као што је већ напоменуто, одабир ефеката који се уклањају треба да буде у складу са економском природом посматране појаве. Због тога овај процес није потпуно аутоматски, већ се врши уз надзор стручњака.

Осим тога, важно је нагласити и да састав радне недеље и распоред празника имају делимично сезонску природу (на пример, март у просеку има више понедељака него фебруар). Овакви сезонски утицаји се детектују класичним филтерима за десезонирање ([1]), а календарским прилагођавањем се сматра уклањање несезонских кретања насталих под утицајем календарских ефеката специфичних за дату годину.

2. КАЛЕНДАРИ У РЕПУБЛИЧКОМ ЗАВОДУ ЗА СТАТИСТИКУ

У складу са препорукама Евростата¹ ([1]), у РЗС-у се статистички календари праве уз софтвер ЈДеметра+ (JDemetra+) коришћењем алгоритма X-13ARIMA-SEATS (X-13ARIMA-SEATS, [2]). Користе се три различита календара, у зависности од природе временских серија које се десезонирају:

- Код већине серија се користи општи статистички календар, који укључује све званичне државне празнике, као и ефекте већих црквених празника. Најчешће се користи подела на радне дане и викенд, али постоје серије као што је Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација, код којих се примењују ефекти трговачких дана.

- Календар за унутрашњу трговину уклања ефекте Нове године, Божића, Ускрса и празника

повезаних са њим и Првог маја. С обзиром на природу унутрашње трговине, сматра се да се радна недеља састоји од трговачких дана.

- Календар за туризам, угоститељство и саобраћај врши само уклањање ефеката преступних година и трговачких дана. На основу проучавања података из ових сектора, закључено је да није потребно уклањати ефекте празника.

Статистички календари се редовно унапређују на основу резултата њихове употребе у десезонирању у току године или као последица промена у економским приликама и тумачењима.

3. НЕКИ ПРОБЛЕМИ У ИЗРАДИ КАЛЕНДАРА

Како је израда календара сложен задатак који делимично зависи од експертске процене и интуиције, постоје многе недоумице са којима се аналитичари и методолози суочавају.

Један од главних проблема у изради календара је одређивање радности током празника. Радност дефинишемо као меру смањења привредне активности током неког празника. Ова величина може да узме било коју вредност између 0 и 1. Уколико је радност 1, ово означава потпуни престанак активности, односно нерадни дан. Радност од 0.5 означава да је активност у посматраној области 50% мања у односу на стандардни радни дан и ова вредност се традиционално користи код „пренетих” празника.

Стандардна процедура у већини земаља Европске Уније је да се празници третирају као нерадни дани, али постоје и могућности да се спроведе истраживање којим се прецизније одређује удео предузећа која током празника послују. Такође, процењивање у којој мери ефекат покретних празника има сезонски карактер може да представља велики изазов због комплексног начина одређивања њиховог датума.

4. ЛИТЕРАТУРА

[1] *Eurostat Manuals and Guidelines, ESS guidelines on seasonal adjustment, European Union, 2015.*

[2] *Time Series Research Staff Center for Statistical Research and Methodology, X-13ARIMA-SEATS Reference Manual, U.S. Census Bureau, 2017.*

[3] *Sylwia Grudkowska, JDemetra+ User Manual, National Bank of Poland, 2015.*

[4] *Sylwia Grudkowska, JDemetra+ Reference Manual Version 1.1, National Bank of Poland, 2015.*

[5] *Исидора Јовандић, О методама десезонирања временских серија у Републичком заводу за статистику, Макроекономске анализе и трендови, април 2017.*

¹ Евростат (енгл. Eurostat) јесте званична статистичка канцеларија Европске уније.

Активности

Activities

Серије базних индекса (просек 2016=100)

Base indices series (average 2016=100)

Шифра	Назив
Code	Title
01105	Бруто домаћи производ, РСД, релативне цене 2010. - укупно (квартална серија) <i>Gross domestic product, RSD, relative prices 2010. - total (quarterly series)</i>
01000	Индустријска производња - укупно <i>Industrial production - total</i>
01001	Индустријска производња - енергија <i>Industrial production - energy</i>
01002	Индустријска производња - интермедијарни производи, осим енергије <i>Industrial production - intermediary products, except energy</i>
01003	Индустријска производња - капитални производи <i>Industrial production - capital products</i>
01004	Индустријска производња - трајни производи за широку потрошњу <i>Industrial production - durable products for consumption</i>
01005	Индустријска производња - нетрајни производи за широку потрошњу <i>Industrial production - non-durable products for consumption</i>
01300	Индустријска производња - рударство <i>Industrial production - Mining and quarrying</i>
01400	Индустријска производња - прерађивачка индустрија <i>Industrial production - manufacturing</i>
01500	Индустријска производња - снабдевање ел. енергијом, гасом, паром и климатизација <i>Industrial production - Electricity, gas, steam and air conditioning supply</i>
01065	Продаја и откуп производа пољопривреде, шумарства и рибарства - укупно <i>Sale and purchase of agricultural, forestry and fishing products - total</i>
01031	Часови рада на градилиштима - пословни субјекти (квартална серија) <i>Hours of work on construction sites - business subject (quarterly series)</i>
01040	Обим услуга у саобраћају - укупно <i>Volume of transport services - total</i>
01047	Обим услуга у путничком саобраћају - укупно <i>Volume of services in passengers' transport - total</i>
01054	Обим услуга у теретном саобраћају - укупно <i>Volume of services in freights' transport - total</i>
01070	Ноћења туриста - укупно <i>Tourist nights - total</i>
01071	Ноћења туриста - домаћи <i>Tourist nights - domestic</i>
01072	Ноћења туриста - страни <i>Tourist nights - foreign</i>

АКТИВНОСТИ

Укупан бруто домаћи производ (изражен у релативним ценама 2010. године) у трећем кварталу 2017. године је већи од другог квартала 2017. године за 5,1% и већи је за 2,1% од трећег квартала 2016. године. Кумулативно посматрано, за првих девет месеци 2017. године, у односу на првих девет месеци претходне године, укупан БДП већи је за 1,6%.

Укупна индустријска производња у 2017. години, у односу на просечну производњу у 2016. години, већа је за 8,0% у септембру, за 11,3% у октобру и за 11,7% у новембру. Месечне стопе раста за септембар, октобар и новембар ове године износе 2,9%, 3,0% и 0,4%, респективно. Посматрано у односу на септембар, октобар и новембар претходне године, укупна индустријска производња ове године расте по стопама од 7,4%, 4,4% и 5,5%, респективно.

Посматрано према класификацији производа по намени ЕУ, у односу на претходни месец 2017. године, у септембру, октобру и новембру остварене су стопе раста/пада у **рударству** од 2,6%, 3,0%, и -5,3%; у **прерађивачкој индустрији** од 4,5%, 1,9% и 0,4%, док је у сектору **Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација** забележен раст/пад од -3,5%, 8,1% и 2,8%. У периоду јануар–новембар 2017. године, у односу на исти период претходне године, у сектору **Рударства** и **Прерађивачке индустрије** бележи се раст од 2,6% и 6,8%, а у сектору **Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација** бележи се пад од 6,8%.

Посматрано по *економској намени*, у односу на претходни месец ове године, у септембру, октобру и новембру остварене су стопе у **производњи енергије** -0,006%, 6,2% и 0,7%; **производњи интермедијарних производа, осим енергије** 0,2%, -2,2% и 1,3%; **производњи капиталних производа** 18,5%, -0,02% и -5,8%; **производњи трајних производа за широку потрошњу** 10,3%, 1,1% и -5,4% и **производњи нетрајних производа за широку потрошњу** 4,0%, 6,7% и 1,3%. *Међугодишње стопе раста/пада* за септембар, октобар и новембар износе у **производњи енергије** 23,9%, 0,3% и -0,5%; **интермедијарних производа, осим енергије** 7,4%, 6,7% и 13,9%; **капиталних производа** 8,4%, 17,3% и 4,3%; **трајних производа за широку потрошњу** -9,0%, -6,8% и -4,3% и **нетрајних производа за широку потрошњу** -3,6%, 4,1% и 5,0%, респективно.

Грађевинска активност, мерена часовима рада на **градилиштима предузећа**, у трећем кварталу 2017. године бележи повећање за 13,1% у односу на просек 2016. а у односу на трећи квартал 2016. године повећање за 4,7%. У првих девет месеци 2017. грађевинска активност је већа за 2,1% у односу на исти период претходне године и мања је за 0,2% од просека 2016. године.

Обим укупне саобраћајне активности у трећем кварталу 2017. био је већи за 33,5% од просека 2016. и већи за 6,2% од укупно остварених саобраћајних услуга у трећем кварталу претходне године. У трећем кварталу ове године, у **путничком саобраћају** раст обима услуга у односу на просек 2016. године износи 40,5%, док раст у односу на трећи квартал претходне године износи 4,4%. У **теретном саобраћају** забележен је квартални раст услуга у односу на просек 2016. године за 13,8%, а у односу на трећи квартал претходне године раст за 12,9%.

Туристичка активност, мерена укупним бројем ноћења туриста, у септембру, октобру и новембру бележи *месечне стопе* од -32,0%, -6,3% и -30,0%. *Међугодишње стопе* укупних ноћења за септембар, октобар и новембар износе 8,5%, 15,0% и 8,3%. У односу на просек 2016. године, укупна ноћења расту/опadaју у септембру за 17,2%, октобру 9,9% и новембру за -23,1%. За првих једанаест месеци 2017. за 10,4% је више ноћења у односу на исти период прошле године. У истом периоду, **број ноћења домаћих туриста** повећан је за 7,1%, док је **број ноћења страних туриста** повећан за 16,4% у односу на првих једанаест месеци 2016. године.

ACTIVITIES

Total gross domestic product (expressed at 2010 relative prices) in the third quarter of 2017 was above the second quarter of 2017 by 5.1% and above the third quarter of 2016 by 2.1%. Cumulatively, for the first nine months of 2017, when compared to the first nine months of the previous year, the total GDP increased by 1.6%.

Total industrial production in 2017 to the average production in 2016 saw an increase of 8.0% in September, 11.3% in October and 11.7% in November. Monthly growth rates for September, October and November of this year amounted 2.9%, 3.0% and 0.4%, respectively. When compared with September, October and November of the previous year, the total industrial production of this year grew by 7.4%, 4.4% and 5.5%, respectively.

Observed by the classification of products by EU use in relation to the previous month of 2017, in September, October and November the growth/fall rates in Mining and quarrying were -2.6%, 3.0% and -5.3%; in Manufacturing 4.5%, 1.9% and 0.4%, and Electricity, gas, steam and air conditioning supply recorded a growth/fall of -3.5%, 8.1% and 2.8%. In the period January–November 2017, in relation to the same period of the previous year, the sections Mining and quarrying and Manufacturing saw an increase of 2.6% and 6.8%, and the section Electricity, gas, steam and air conditioning supply a decrease of 6.8%.

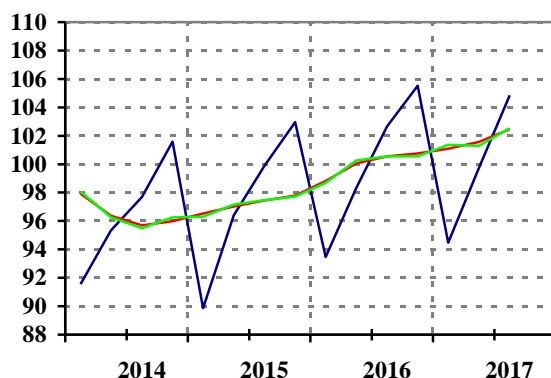
Observed by economic use, with respect to the previous month of this year, the rates in September, October and November were as follows: in production of energy -0.006%, 6.2% and 0.7%, in intermediate products, except energy 0.2%, -2.2% and 1.3%, in the production of capital goods 18.5%, -0.02% and -5.8%, in the production of consumer durable goods 10.3%, 1.1% and -5.4% and in the production of non-durable consumer goods 4.0%, 6.7% and 1.3%. Inter-annual changing rates in September, October and November amounted to 23.9%, 0.3% and -0.5% in the production of energy, 7.4%, 6.7% and 13.9% in the production of intermediate goods, except energy, 8.4%, 17.3% and 4.3% in production of capital goods, -9.0%, -6.8% and -4.3% in the production of consumer durable goods and, -3.6%, 4.1% and 5.0% in the production of consumer non-durable goods, respectively.

The volume of construction activity, expressed in hours of work on construction sites in enterprises, in the third quarter of 2017 saw an increase of 13.1% in relation to the average in 2016, and when compared with the third quarter of 2016 an increase of 4.7%. In the first nine months of 2017, the construction activity grew by 2.1% in relation to the same period of the previous year, and fell by 0.2% when compared with the average in 2016.

The volume of transport activities in the third quarter of 2017 was by 33.5% above the average in 2016 and by 6.2% above the total volume of transport activities realised in the third quarter of the previous year. In the third quarter of this year, the volume of transport activities increased by 40.5% and in relation to the third quarter in 2016 by 15.64.4%. Freight transport recorded a quarterly growth of activities of 13.8% in relation to the average in 2016 and in relation to the third quarter of the previous year a growth of 12.9%.

Tourist activity, measured by the total number of tourist nights, amounted to -32.0% in September, -6.3% in October and -30.0% in November. Inter-annual rates of total tourist nights in September, October and November were 8.5%, 15.0% and 8.3%, respectively. With respect to the average in 2016, total tourist nights recorded growth/fall of 17.2% in September, 9.9% in October and -23.1% in November. In the first eleven months of 2017, there were by 10.4% more tourist nights than in the same period of the previous year. In the same period, the number of domestic tourist nights was up by 7.1%, while the number of foreign tourist nights was up by 16.4%, compared to the first eleven months of 2016.

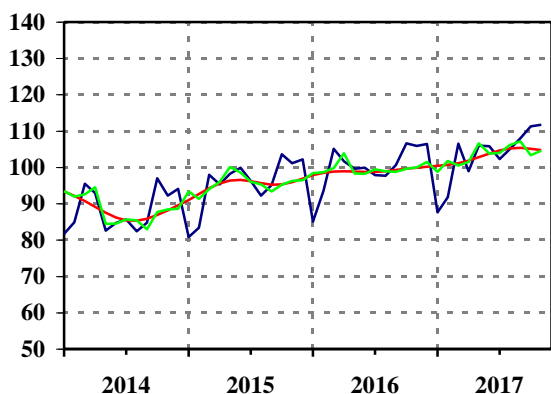
01105 Бруто домаћи производ, РСД, релативне цене 2010.
 - укупно (квартална серија)
 Gross domestic product, RSD, relative prices 2010.
 - total (quarterly series)

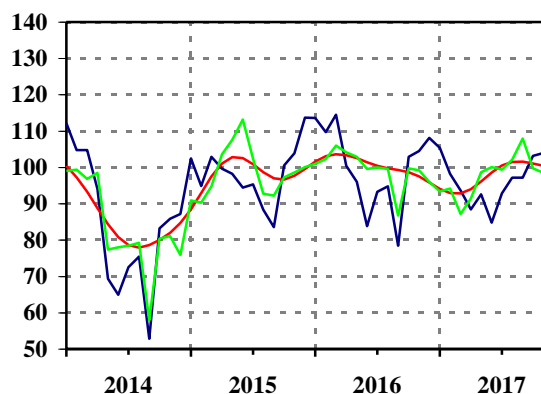
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					тренд-циклус компонента / trend-cycle component					десезонирана серија / seasonally adjusted				
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec			
		I			II			III			IV					
01105	2015			89,9			96,4			99,9			103,0			
01105	2016			93,5			98,3			102,7			105,5			
01105	2017			94,5			99,7			104,8						

01000 Индустриска производња - укупно
 Industrial production - total

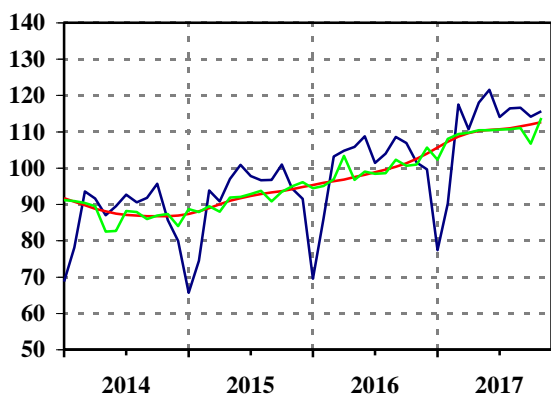
01001 Индустриска производња - енергија
 Industrial production - energy

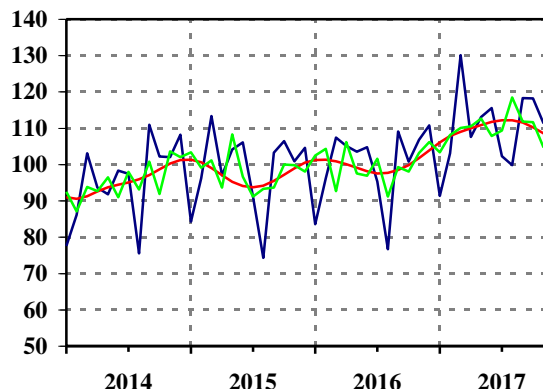
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					тренд-циклус компонента / trend-cycle component					десезонирана серија / seasonally adjusted				
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec			
01000	2015	80,8	83,4	98,0	95,3	98,2	99,9	96,3	92,2	95,1	103,6	101,1	102,2			
01000	2016	85,1	93,5	105,1	101,7	99,6	99,9	97,9	97,7	100,6	106,6	105,9	106,4			
01000	2017	87,6	91,8	106,5	98,9	106,0	105,8	102,3	105,0	108,0	111,3	111,7				
01001	2015	102,5	94,9	102,9	99,6	98,2	94,4	95,3	88,3	83,6	100,5	103,9	113,7			
01001	2016	113,6	109,7	114,5	100,4	96,0	83,8	93,3	94,8	78,4	102,9	104,5	108,1			
01001	2017	105,4	98,2	93,6	88,4	92,6	84,8	92,8	97,2	97,2	103,2	104,0				

01002 **Индустријска производња**
- интермедијарни производи, осим енергије
Industrial production
- intermediary products, except energy

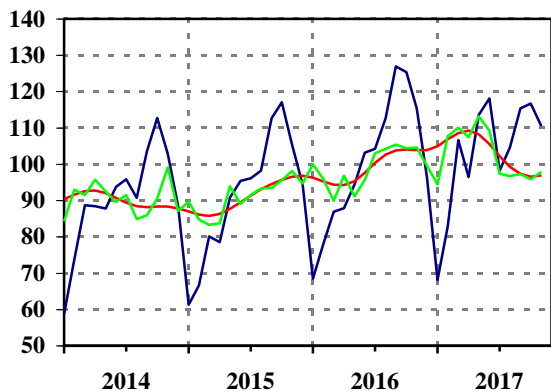
01003 **Индустријска производња**
- капитални производи
Industrial production
- capital products

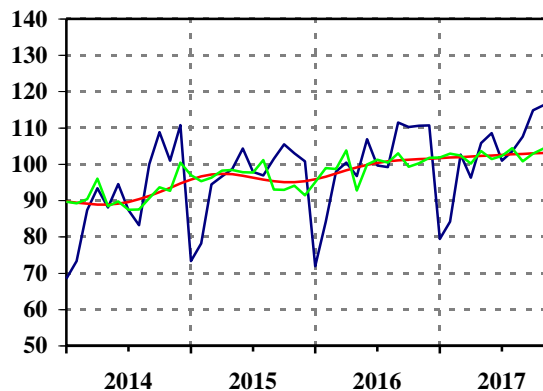
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Series	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
01002	2015	65,6	74,5	93,8	90,8	97,0	100,9	97,8	96,6	96,7	101,0	94,3	91,5
01002	2016	69,5	86,0	103,2	104,8	105,8	108,7	101,4	104,0	108,6	106,9	101,5	99,6
01002	2017	77,4	90,2	117,5	110,7	118,0	121,5	114,0	116,4	116,6	114,1	115,6	
01003	2015	84,3	96,2	113,3	97,0	104,1	106,1	91,1	74,3	103,3	106,4	100,9	104,6
01003	2016	83,6	96,2	107,4	105,1	103,5	104,8	95,3	76,7	109,1	100,8	106,8	110,8
01003	2017	91,3	103,1	130,1	107,6	113,1	115,5	102,3	99,8	118,3	118,2	111,3	

01004 **Индустријска производња**
- трајни производи за широку потрошњу
Industrial production
- durable products for consumption

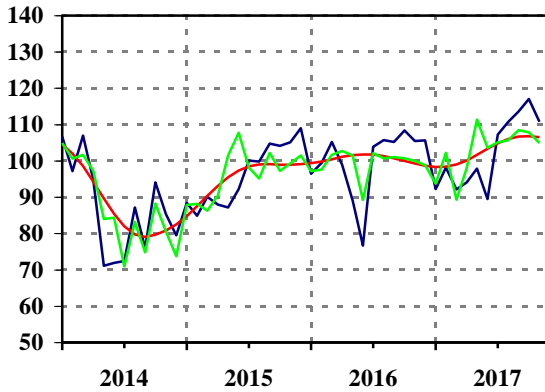
01005 **Индустријска производња**
- нетрајни производи за широку потрошњу
Industrial production
- non-durable products for consumption

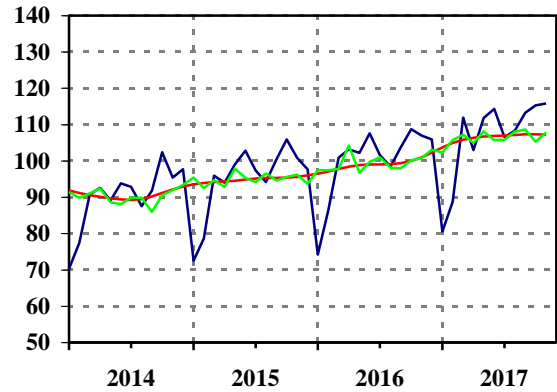
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Series	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
01004	2015	61,3	66,6	80,1	78,5	90,8	95,4	96,1	98,2	112,6	117,0	105,3	94,3
01004	2016	68,5	78,2	86,9	87,9	94,4	103,2	104,2	112,6	126,9	125,3	115,4	96,4
01004	2017	68,1	82,9	106,6	96,5	113,6	118,1	98,2	104,6	115,4	116,7	110,5	
01005	2015	73,3	78,2	94,4	96,6	98,7	104,3	97,9	96,9	101,5	105,5	103,0	100,8
01005	2016	71,9	84,2	98,0	100,4	96,7	106,9	99,6	99,2	111,5	110,2	110,6	110,7
01005	2017	79,4	84,2	102,6	96,3	105,8	108,6	101,0	103,5	107,6	114,8	116,2	

01300 **Индустријска производња**
- рударство
Industrial production
- mining and quarrying

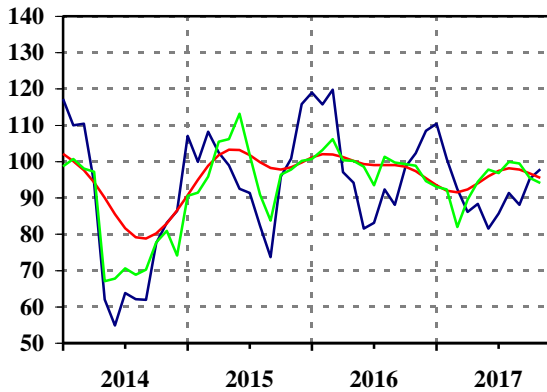
01400 **Индустријска производња**
- прерађивачка индустрија
Industrial production
- manufacturing

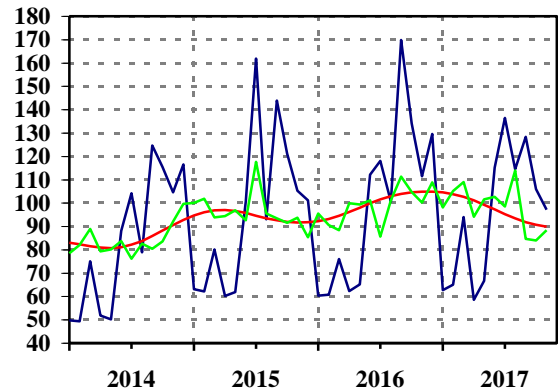
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Series	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
01300	2015	88,4	84,9	90,1	88,0	87,2	92,2	100,1	99,8	104,8	104,1	105,1	109,0
01300	2016	96,5	99,5	105,2	98,9	89,0	76,7	103,9	105,7	105,2	108,4	105,5	105,6
01300	2017	92,2	98,1	92,1	94,1	97,9	89,5	107,2	110,7	113,6	117,0	110,8	
01400	2015	72,5	78,6	95,9	94,0	99,0	102,8	97,3	94,2	100,4	105,9	100,9	97,7
01400	2016	74,2	86,5	100,9	103,2	102,2	107,6	101,6	98,4	103,7	108,7	107,0	105,9
01400	2017	80,6	88,7	111,9	103,0	111,8	114,3	106,5	108,3	113,2	115,3	115,8	

01500 **Индустријска производња - снабдевање**
ел. енергијом, гасом, паром и климатизација
Industrial production
- electricity, gas, steam and air conditioning supply

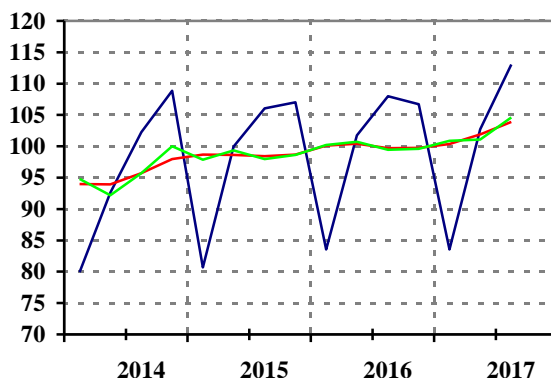
01065 **Продаја и откуп производа пољопривреде,**
шумарства и рибарства - укупно
Sale and purchase of agricultural, forestry and
fishing products - total

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Series	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
01500	2015	107,1	99,9	108,2	102,5	98,9	92,5	91,3	82,3	73,7	95,8	100,8	115,8
01500	2016	119,0	115,7	119,8	97,1	94,2	81,5	83,1	92,3	88,1	98,5	102,3	108,5
01500	2017	110,4	100,7	92,4	86,1	88,3	81,5	85,7	91,3	88,1	95,2	97,9	
01065	2015	63,1	62,1	80,1	60,2	61,9	100,7	161,9	93,0	143,8	121,2	105,2	101,1
01065	2016	60,3	60,7	76,0	62,3	65,1	112,1	118,0	100,6	169,9	134,1	111,4	129,6
01065	2017	62,7	65,0	94,0	58,5	66,7	115,1	136,4	114,5	128,4	106,0	97,2	

01031 Часови рада на градилиштима пословних субјеката (квартална серија)
Hours of work on construction sites of business subject (quarterly series)

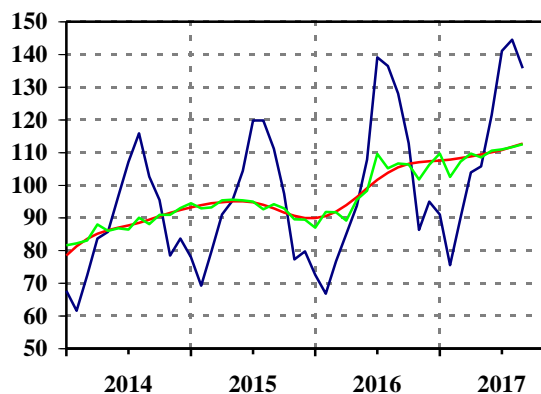
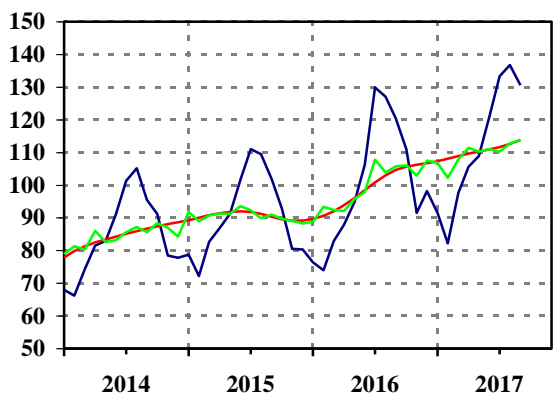

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series				тренд-циклус компонента / trend-cycle component				десезонирана серија / seasonally adjusted			
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
01031	2015	I			80,7	II			100,0	III			107,0
01031	2016	I			83,6	II			101,7	III			106,7
01031	2017	I			83,6	II			102,7	III			113,1

01040 Обим услуга у саобраћају - укупно
Volume of transport services - total

01047 Обим услуга у путничком саобраћају - укупно
Volume of services in passengers' transport - total

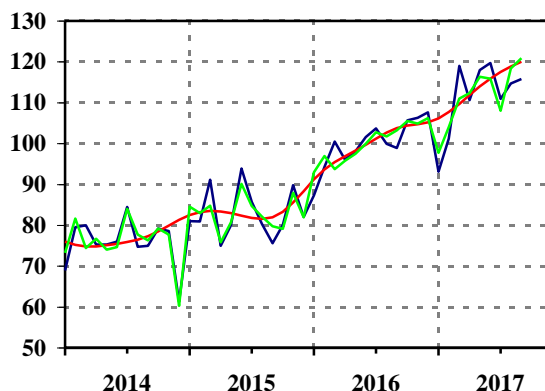

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series				тренд-циклус компонента / trend-cycle component				десезонирана серија / seasonally adjusted			
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
01040	2015	78,8	72,2	82,7	86,9	91,2	101,7	111,0	109,5	101,9	92,9	80,5	80,3
01040	2016	76,4	73,9	82,9	87,9	94,8	106,2	129,9	127,0	120,4	110,9	91,5	98,2
01040	2017	91,5	82,2	97,6	105,6	108,9	121,0	133,3	136,8	130,6			
01047	2015	78,0	69,2	79,7	91,0	95,1	104,4	119,8	119,8	111,1	97,4	77,3	79,7
01047	2016	72,6	66,8	76,7	85,0	93,7	107,8	139,1	136,5	128,0	112,8	86,3	94,9
01047	2017	91,0	75,5	90,1	103,9	105,7	121,4	141,1	144,5	135,8			

Напомена: Индекси услуга у саобраћају - укупно, су без поштанских активности и телекомуникација.
 Footnote: Indices for transport services - total, do not include postal activities and telecommunication.

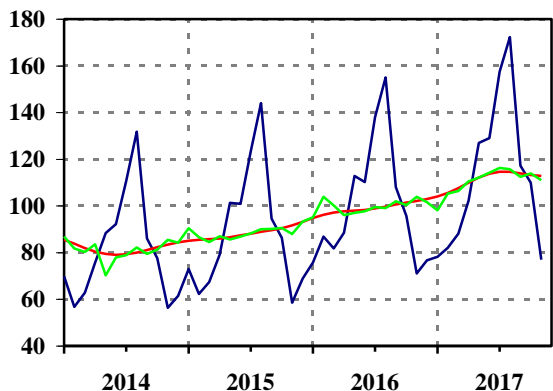
01054 Обим услуга у теретном саобраћају
- укупно
Volume of services in freights' transport
- total

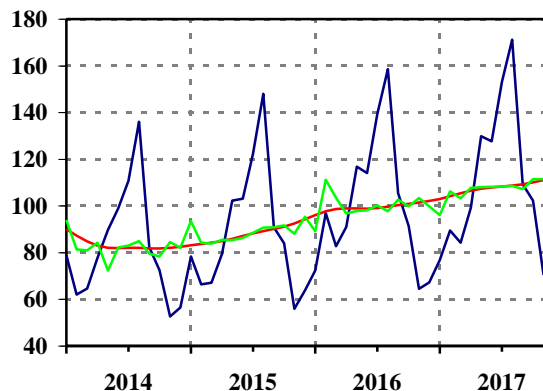
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Series	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
01054	2015	81,0	80,9	91,1	75,0	80,0	93,9	85,7	80,3	75,6	80,1	89,8	82,0
01054	2016	87,3	94,3	100,5	96,1	98,1	101,6	103,7	99,9	98,9	105,7	106,3	107,6
01054	2017	93,1	101,2	119,0	110,6	118,0	119,7	110,9	114,7	115,8			

01070 Ноћења туриста
- укупно
Tourist nights
- total

01071 Ноћења туриста
- домаћи
Tourist nights
- domestic

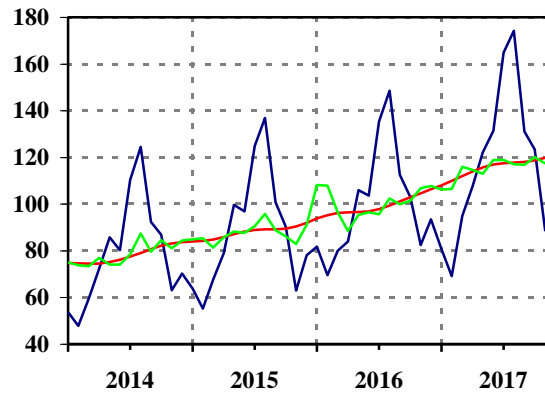

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Series	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
01070	2015	73,0	62,3	67,3	79,2	101,3	100,8	123,4	144,0	94,5	86,3	58,5	68,9
01070	2016	75,7	86,9	81,7	88,5	112,8	110,2	137,9	155,0	108,0	95,6	71,0	76,7
01070	2017	78,2	82,1	88,1	102,3	127,0	129,0	157,4	172,3	117,2	109,9	76,9	
01071	2015	78,3	66,4	67,1	79,4	102,3	103,1	122,5	148,0	90,9	84,0	56,0	63,7
01071	2016	72,3	96,9	82,7	91,0	116,8	114,0	139,3	158,6	105,4	91,4	64,4	67,2
01071	2017	76,8	89,4	84,2	99,2	129,8	127,7	153,1	171,2	109,3	102,2	70,3	

01072 Ноћења туриста
- страни
Tourist nights
- foreign

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series						десезонирана серија / seasonally adjusted					
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
01072	2015	63,8	55,2	67,6	78,9	99,6	96,9	124,9	136,9	100,7	90,3	62,9	78,0
01072	2016	81,8	69,6	80,0	84,0	105,9	103,6	135,4	148,6	112,5	102,9	82,5	93,4
01072	2017	80,6	69,1	95,0	107,6	122,2	131,3	164,9	174,2	131,1	123,4	88,4	

Финална тражња

Final demand

Серије базних индекса (просек 2016=100)

Base indices series (average 2016=100)

Шифра	Назив
Code	Title
02000	Залихе готових производа у индустријској производњи - укупно <i>Stocks of manufactured goods in industrial production - total</i>
02001	Залихе готових производа у индустријској производњи - енергија <i>Stocks of manufactured goods in industrial production - energy</i>
02002	Залихе готових производа у индустријској производњи - интермедијарни производи, осим енергије <i>Stocks of manufactured goods in industrial production - intermediary goods, except energy</i>
02003	Залихе готових производа у индустријској производњи - капитални производи <i>Stocks of manufactured goods in industrial production - capital goods</i>
02004	Залихе готових производа у индустријској производњи - трајни производи за широку потрошњу <i>Stocks of manufactured goods in industrial production - durable goods for consumption</i>
02005	Залихе готових производа у индустријској производњи - нетрајни производи за широку потрошњу <i>Stocks of manufactured goods in industrial production - non-durable goods for consumption</i>
02300	Залихе готових производа у индустријској производњи - рударство <i>Stocks of manufactured goods in industrial production - mining and quarrying</i>
02400	Залихе готових производа у индустријској производњи - прерађивачка индустрија <i>Stocks of manufactured goods in industrial production - manufacturing</i>
04020	Промет робе у трговини на мало пословних субјеката, у текућим ценама - укупно <i>Turnover of goods in retail trade of all enterprises, at current prices - total</i>
01050	Промет робе у трговини на мало пословних субјеката, у сталним ценама - укупно <i>Turnover of goods in retail trade of all enterprises, at constant prices - total</i>
04030	Промет у угоститељству, у текућим ценама - укупно <i>Turnover in catering trades, at current prices - total</i>
01060	Промет у угоститељству, у сталним ценама - укупно <i>Turnover in catering trades, at constant prices - total</i>
09010	Распоређени јавни приходи и примања - укупно <i>Distributed public revenues and income - total</i>
09011	Распоређени јавни приходи и примања буџетима и другим корисницима - укупно <i>Distributed public revenues and income to budgets and other users - total</i>
10010	Приходи од доприноса за социјално осигурање - укупно <i>Revenues from social security contributions - total</i>

ФИНАЛНА ТРАЖЊА

Укупне залихе готових индустријских производа у септембру, октобру и новембру ове године бележе месечне стопе од 2,0%, 7,3% и 7,9%, респективно. У односу на исте месеце претходне године, забележен је годишњи раст од 8,7% за септембар, раст од 9,9% за октобар, односно 13,2% за новембар. Укупне залихе, у првих једанаест месеци 2017, веће су за 11,5% у односу на исти период 2016, док су од просека 2016. године веће за 10,7%.

Посматрано по секторима, залихе готових индустријских производа се у септембру и октобру, у односу на исте месеце претходне године, у сектору Рударство смањују за 2,0% и 0,4%, док су у новембру остале на истом нивоу у односу на исти месец претходне године. У сектору Прерађивачке индустрије расту за 9,1%, 10,2% и 13,6% у односу на септембар, октобар и новембар претходне године.

У периоду јануар–новембар 2017, у односу на исти период 2016. године, повећане су залихе интермедијарних производа, осим енергије за 15,6%, залихе капиталних производа за 9,4%, залихе трајних производа за широку потрошњу за 22,9%, залихе нетрајних производа за широку потрошњу за 10,2%, док су залихе енергије смањене за 10,7%.

Промет у трговини на мало пословних субјеката, у текућим ценама, у септембру ове године смањен је за 4,7%, док је у сталним ценама смањен за 5,2%. У октобру је, у односу на септембар, у текућим ценама већи за 4,4%, а у сталним за 4,2%, док у новембру бележи пад од 4,1% номинално и за 4,3% реално. У периоду јануар–новембар 2017. године, промет робе у трговини на мало већи је за 8,2% у текућим ценама, а у сталним ценама већи је за 3,8% у односу на исти период 2016. године.

Обим укупних угоститељских услуга (промета) у текућим ценама у септембру ове године мањи је за 0,5%, а у сталним ценама за 2,7% у односу на промет остварен у августу. У октобру, у односу на септембар, промет је у текућим ценама мањи за 4,0%, а у сталним за 3,4%. У новембру промет бележи месечно номинално смањење за 4,7% а реално за 4,3%. За првих једанаест месеци 2017. обим укупних угоститељских услуга (промета) већи је номинално за 9,6% (реално за 7,8%) у односу на обим услуга из истог периода 2016. године.

Укупно распоређени јавни приходи и примања у првих једанаест месеци 2017. номинално су већи за 3,5% (реално су већи за 0,5%) у односу на исти период 2016. године. У истом периоду распоређени јавни приходи и примања буџетима и другим корисницима номинално су већи за 2,5% (реално су мањи за 0,5%), док су приходи од доприноса за социјално осигурање номинално повећани за 7,3% и реално за 4,2% у односу на првих једанаест месеци 2016. године.

Квартално посматрано, на годишњем нивоу забележен је раст укупно распоређених јавних прихода и примања номинално 1,5% а пад реално 1,2% у трећем кварталу 2017; распоређених јавних прихода и примања буџетима и другим корисницима раст номинално 0,3% а пад реално 2,4% и раст прихода од доприноса за социјално осигурање (номинално 5,9% и реално 3,0%).

FINAL DEMAND

Total stocks of manufactured industrial products in September, October and November of this year recorded the following monthly rates: 2.0%, 7.3% and 7.9%, respectively. With respect to the same months of the previous year, they recorded an annual increase of 8.7% in September, 9.9% in October, and 13.2% in November. Total stocks in the first eleven months of 2017 went up by 11.5% in relation to the same period in 2016, but were by 10.7% above the average in 2016.

Observed by sections, the stocks of manufactured industrial products in September and October, when compared with the same months of the previous year, recorded a decrease in Mining and quarrying of 2.0% and 0.4% while they remained at the same level in November in relation to the same month of the previous year. In the section Manufacturing they grew by 9.1%, 10.2% and 13.6%, compared with September, October and November of the previous year.

In the period January–November 2017, when compared to the same period in 2016, an increase of 15.6% was recorded in stocks of intermediate goods, except energy, of 9.4% in stocks of capital goods, of 22.9% in stocks of durable consumer goods, of 10.2%, in stocks of non-durable consumer goods, but stocks of energy saw a decrease of 10.7%.

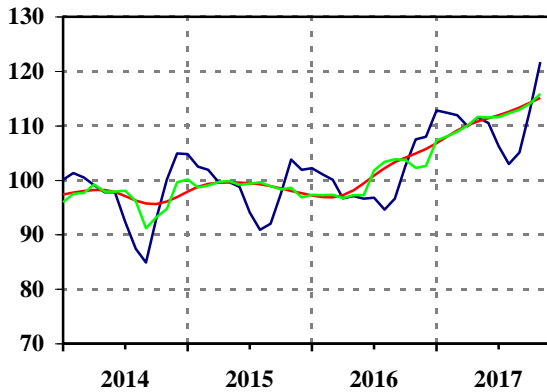
Turnover of goods in retail trade in enterprises at current prices decreased in September of this year by 4.7% and at constant prices by 5.2%. In October, in relation to September, it grew by 4.4% at current prices, and by 4.2 at constant prices, while in November it decreased by 4.1% nominally and by 4.3% in real terms. In the period January–November 2017, the turnover of goods in retail trade was up by 8.2% at current prices and by 3.8% at constant prices, comparing to the same period in 2016.

The volume of total restaurant services (turnover) in September 2017 decreased at current prices by 0.5%, and at constant prices by 2.7%, when compared to the turnover realized in August. In October, compared to September, the turnover fell by 4.0% at current prices and by 3.4% at constant prices. In November it recorded a monthly nominal decrease of 4.7% and real decrease of 4.3%. In the first eleven months of 2017, the volume of the total restaurant services (turnover) is nominally higher by 9.6% (in real terms by 7.8%) than that realized in the same period in 2016.

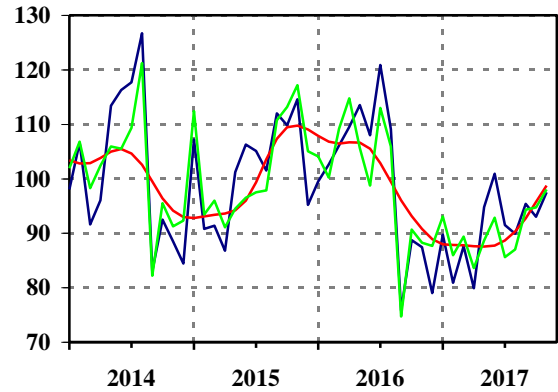
Total distributed public revenues and income in the first eleven months of 2017 increased nominally by 3.5% (increased in real terms by 0.5%), when compared to the same period in 2016. In the same period, total distributed public revenues and income to budget and other beneficiaries grew nominally by 2.5%, (fell in real terms by 0.5%), and revenues from total security contributions recorded a nominal growth of 7.3%, and of 4.2% in real terms, with respect to the first eleven months of 2016.

Quarterly observed, at annual level, total distributed public revenues and income saw a growth of 1.5% in nominal terms, and a fall of 1.2% in real terms in the third quarter of 2017. Distributed public revenues and income to budget and other beneficiaries increased nominally by 0.3% and decreased in real terms by 2.4%. Revenues from total security contributions grew by 5.9% in nominal terms and 3.0% in real terms).

02000 Залихе готових производа у инд. производњи - укупно
Stocks of manufactured goods in ind. production - total

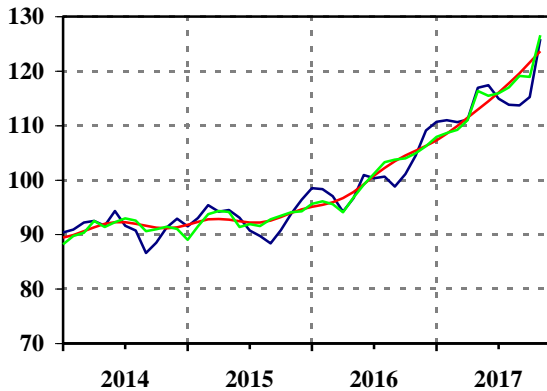
02001 Залихе готових производа у инд. производњи - енергија
Stocks of manufactured goods in ind. production - energy

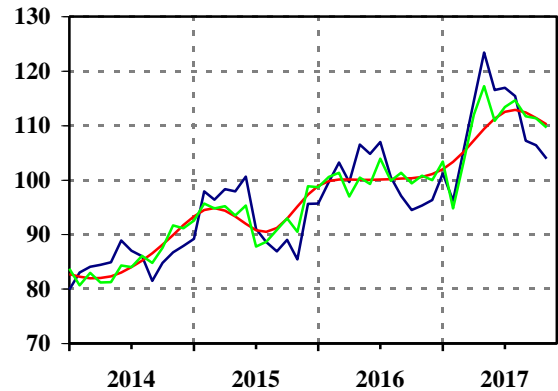
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
02000	2015	104,8	102,5	101,9	99,6	99,7	98,8	94,1	90,9	92,0	97,5	103,8	101,9
02000	2016	102,2	101,1	100,1	96,7	97,1	96,6	96,8	94,6	96,6	102,6	107,5	108,0
02000	2017	112,8	112,4	111,9	109,9	111,5	110,5	106,3	103,0	105,1	112,7	121,7	
02001	2015	107,2	90,8	91,4	86,8	101,2	106,3	105,1	101,5	112,0	109,8	114,6	95,2
02001	2016	99,5	102,6	106,1	109,5	113,5	108,0	120,9	109,1	75,8	88,7	87,4	79,0
02001	2017	89,7	80,9	87,6	79,9	94,8	100,9	91,5	89,9	95,4	93,0	97,5	

02002 Залихе готових производа у инд. производњи - интермедијарни производи, осим енергије
Stocks of manufactured goods in ind. production - intermediary products, except energy

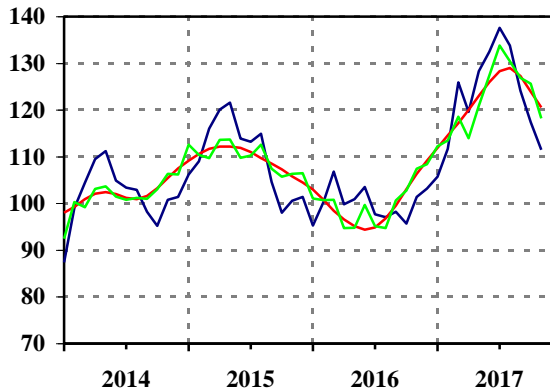
02003 Залихе готових производа у инд. производњи - капитални производи
Stocks of manufactured goods in ind. production - capital products

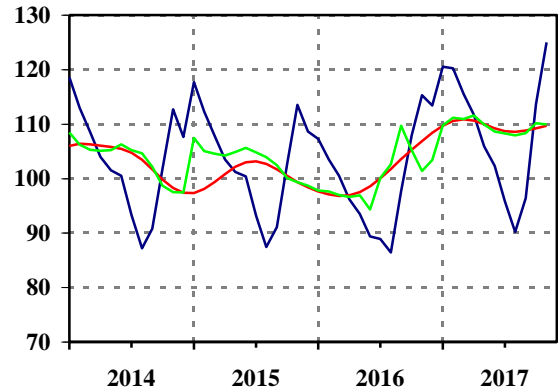
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
02002	2015	91,5	93,0	95,4	94,2	94,5	93,1	90,7	89,7	88,4	90,8	93,8	96,4
02002	2016	98,5	98,3	97,0	94,2	96,7	100,9	100,3	100,6	98,8	101,1	104,5	109,1
02002	2017	110,7	111,0	110,6	111,1	116,9	117,4	114,9	113,8	113,7	115,2	125,9	
02003	2015	89,2	97,9	96,4	98,3	97,9	100,6	91,0	88,6	86,9	89,0	85,4	95,6
02003	2016	95,7	99,6	103,2	99,6	106,5	104,8	107,0	100,5	97,1	94,5	95,3	96,3
02003	2017	101,2	96,2	105,5	114,5	123,4	116,5	116,9	115,4	107,2	106,4	103,9	

02004 Залихе готових производа у инд. производњи
- трајни производи за широку потрошњу
Stocks of manufactured goods in ind. production
- durable products for consumption

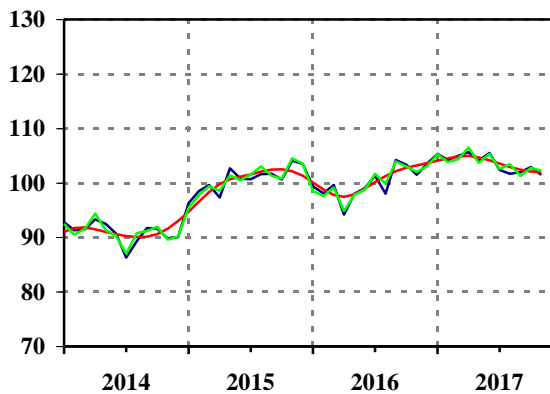
02005 Залихе готових производа у инд. производњи
- нетрајни производи за широку потрошњу
Stocks of manufactured goods in ind. production
- non-durable products for consumption

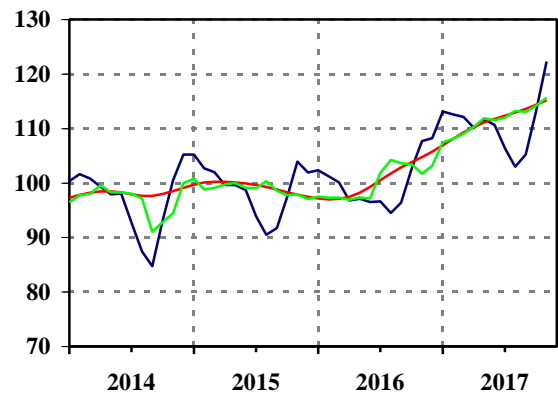
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series		тренд-циклус компонента / trend-cycle component		десезонирана серија / seasonally adjusted							
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
02004	2015	106,2	109,0	116,0	120,1	121,6	113,9	113,2	114,9	104,6	98,0	100,6	101,4
02004	2016	95,3	100,3	106,8	99,8	100,9	103,5	97,7	97,1	98,2	95,7	101,4	103,2
02004	2017	105,7	111,7	125,9	119,6	128,3	132,5	137,6	133,8	124,1	117,4	111,5	
02005	2015	117,7	112,3	107,9	103,5	101,2	100,4	93,2	87,4	91,1	102,6	113,5	108,6
02005	2016	107,3	103,5	100,5	96,2	93,5	89,4	88,9	86,4	97,7	107,9	115,3	113,4
02005	2017	120,5	120,2	115,5	111,7	105,9	102,3	95,8	90,2	96,4	113,7	125,0	

02300 Залихе готових производа у инд. производњи
- рударство
Stocks of manufactured goods in ind. production
- mining and quarrying

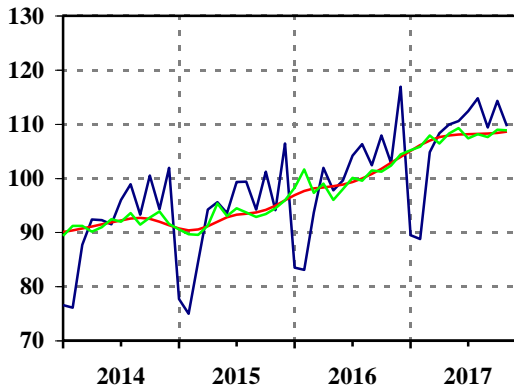
02400 Залихе готових производа у инд. производњи
- прерађивачка индустрија
Stocks of manufactured goods in ind. production
- manufacturing

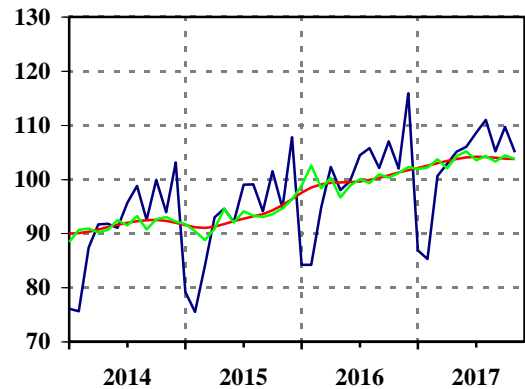
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series		тренд-циклус компонента / trend-cycle component		десезонирана серија / seasonally adjusted							
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
02300	2015	96,3	98,5	99,6	97,3	102,7	100,8	100,7	101,6	101,7	100,6	104,1	103,5
02300	2016	99,4	98,1	99,6	94,2	98,0	99,0	101,3	98,0	104,2	103,3	101,5	103,5
02300	2017	105,3	104,2	105,0	105,7	104,1	105,5	102,4	101,7	102,0	102,9	101,5	
02400	2015	105,2	102,7	102,0	99,6	99,6	98,7	93,9	90,5	91,7	97,4	103,9	101,9
02400	2016	102,3	101,2	100,1	96,8	97,1	96,5	96,6	94,5	96,4	102,6	107,7	108,2
02400	2017	113,1	112,6	112,1	110,1	111,7	110,6	106,4	103,0	105,2	113,1	122,3	

04020 Промет робе у трговини на мало пословних субјеката, у текућим ценама - укупно
Turnover of goods in retail trade of all enterprises, at current prices - total

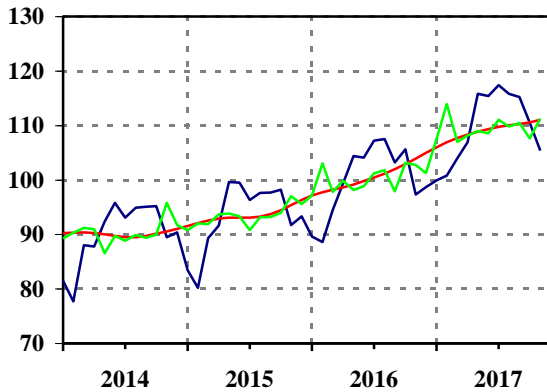
01050 Промет робе у трговини на мало пословних субјеката, у сталним ценама - укупно
Turnover of goods in retail trade of all enterprises, at constant prices - total

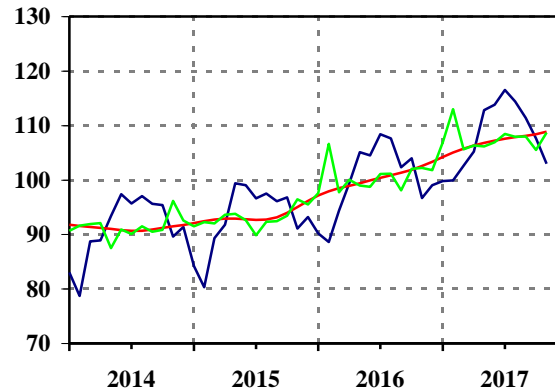
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series		десезонирана серија / seasonally adjusted									
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
04020	2015	77,7	75,0	84,7	94,2	95,6	93,6	99,3	99,4	94,2	101,2	94,1	106,4
04020	2016	83,5	83,1	93,7	101,9	97,8	99,6	104,2	106,3	102,4	107,9	102,8	116,9
04020	2017	89,5	88,8	104,8	108,3	109,9	110,6	112,4	114,8	109,4	114,3	109,6	
01050	2015	79,2	75,5	84,1	93,0	94,6	92,1	99,0	99,1	94,1	101,5	94,7	107,8
01050	2016	84,2	84,2	94,8	102,3	98,0	99,7	104,5	105,8	102,1	107,0	102,0	115,9
01050	2017	86,9	85,3	100,6	102,9	105,1	106,0	108,6	111,0	105,2	109,7	105,0	

04030 Промет у угоститељству, у текућим ценама - укупно
Turnover in catering trades, at current prices - total

01060 Промет у угоститељству, у сталним ценама - укупно
Turnover in catering trades, at constant prices - total

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series		десезонирана серија / seasonally adjusted									
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
04030	2015	83,4	80,2	89,3	91,6	99,6	99,5	96,3	97,6	97,7	98,2	91,7	93,3
04030	2016	89,6	88,6	94,5	99,3	104,4	104,1	107,2	107,5	103,2	105,6	97,3	98,7
04030	2017	99,9	100,8	104,0	106,9	115,8	115,4	117,4	115,8	115,2	110,5	105,4	
01060	2015	84,2	80,3	89,3	91,8	99,4	99,0	96,6	97,5	96,1	96,8	91,1	93,2
01060	2016	90,2	88,6	94,4	99,4	105,1	104,5	108,4	107,6	102,3	104,0	96,7	99,0
01060	2017	99,8	99,9	102,6	105,2	112,8	113,8	116,5	114,4	111,4	107,6	103,0	

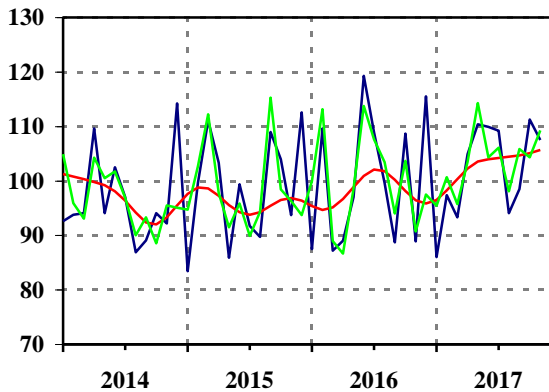
Напомена: Процена надлежне службе за октобар и новембар за серије 04030 и 01060.

Footnote: Competent department estimate for October and November for series 04030 and 01060.

Распоређени јавни приходи и примања

09010 - укупно

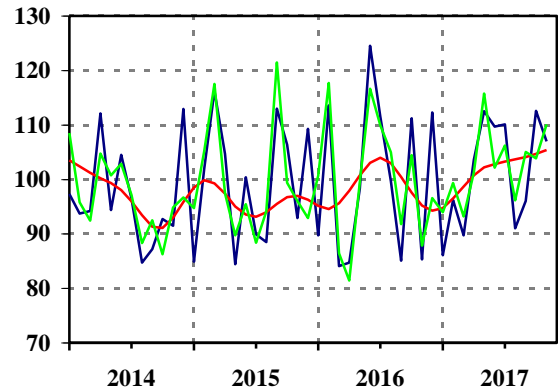
Distributed public revenues and income
- total

Распоређени јавни приходи и примања

09011

буџетима и другим корисницима - укупно
Distributed public revenues and income
to budgets and other users - total

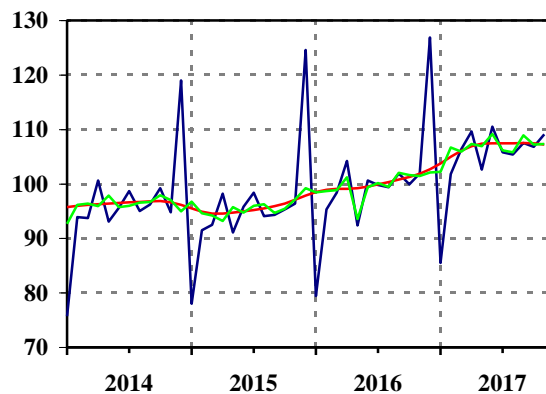
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Series	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
09010	2015	83,4	99,6	111,1	103,3	85,9	99,4	91,7	89,7	109,0	104,0	93,7	112,6
09010	2016	87,5	109,6	87,2	89,0	97,0	119,3	108,9	99,6	88,7	108,7	88,9	115,5
09010	2017	86,0	97,4	93,3	104,9	110,4	109,9	109,2	94,1	98,5	111,3	107,5	
09011	2015	84,9	101,9	116,2	104,7	84,4	100,4	89,9	88,5	113,0	106,4	92,9	109,3
09011	2016	89,7	113,6	84,1	84,7	98,3	124,5	111,5	99,7	85,1	111,2	85,3	112,3
09011	2017	86,1	96,2	89,7	103,6	112,5	109,7	110,1	91,0	96,0	112,6	107,0	

Приходи од доприноса за социјално осигурање

10010 - укупно

Revenues from social security contributions
- total

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Series	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
10010	2015	78,0	91,5	92,5	98,2	91,1	95,8	98,4	94,1	94,3	95,3	96,4	124,6
10010	2016	79,4	95,3	98,4	104,2	92,4	100,6	99,8	99,4	101,9	99,9	101,9	126,9
10010	2017	85,5	101,8	106,4	109,6	102,6	110,5	105,8	105,4	107,5	106,8	109,1	

Спољна трговина

External trade

Серије базних индекса (просек 2016=100)

Base indices series (average 2016=100)

Шифра Code	Назив Title
05030	Извоз робе - укупно (USD) <i>Exports of goods - total (USD)</i>
05033	Извоз робе - средства рада (USD) <i>Exports of goods - capital goods (USD)</i>
05034	Извоз робе - материјал за репродукцију (USD) <i>Exports of goods - intermediates (USD)</i>
05035	Извоз робе - роба за личну потрошњу (USD) <i>Exports of goods - consumer goods (USD)</i>
05019	Извоз робе - неklasификовано по BEC намени (USD) <i>Exports of goods - unclassified by BEC destination (USD)</i>
05001	Извоз - енергија (USD) <i>Exports - energy (USD)</i>
05002	Извоз - интермедијарни производи, осим енергије (USD) <i>Exports - intermediary products, except energy (USD)</i>
05003	Извоз - капитални производи (USD) <i>Exports - capital products (USD)</i>
05004	Извоз - трајни производи за широку потрошњу (USD) <i>Exports - durable products for consumption (USD)</i>
05005	Извоз - нетрајни производи за широку потрошњу (USD) <i>Exports - non-durable products for consumption (USD)</i>
05006	Извоз робе - неklasификовано по намени EU (USD) <i>Exports of goods - unclassified by EU destination (USD)</i>
05040	Увоз робе - укупно (USD) <i>Imports of goods - total (USD)</i>
05043	Увоз робе - средства рада (USD) <i>Imports of goods - capital goods (USD)</i>
05044	Увоз робе - материјал за репродукцију (USD) <i>Imports of goods - intermediates (USD)</i>
05045	Увоз робе - роба за личну потрошњу (USD) <i>Imports of goods - consumer goods (USD)</i>
05029	Увоз робе - неklasификовано по BEC намени (USD) <i>Imports of goods - unclassified by BEC destination (USD)</i>
05007	Увоз - енергија (USD) <i>Imports - energy (USD)</i>
05008	Увоз - интермедијарни производи, осим енергије (USD) <i>Imports - intermediary products, except energy (USD)</i>
05009	Увоз - капитални производи (USD) <i>Imports - capital products (USD)</i>
05010	Увоз - трајни производи за широку потрошњу (USD) <i>Imports - durable products for consumption (USD)</i>
05011	Увоз - нетрајни производи за широку потрошњу (USD) <i>Imports - non-durable products for consumption (USD)</i>
05012	Увоз - неklasификовано по намени EU (USD) <i>Imports - unclassified by EU destination (USD)</i>
05050	Трговински салдо (увоз - извоз, USD) <i>Commercial balance (imports - exports, USD)</i>

СПОЉНА ТРГОВИНА

Укупан извоз робе у првих једанаест месеци 2017. године достигао је 15,592 милијарде USD и био је већи за 14,3% у односу на исти период претходне године и од просечног извоза 2016. године. У истом периоду, реализован је укупан увоз робе у износу од 19,905 милијарди USD, што је за 15,8% више него у истом периоду претходне године и за 14,9% више од просечног увоза 2016. године. Покривеност увоза извозом износи 78,3%.

Укупан спољнотрговински дефицит робе у првих једанаест месеци 2017. године износио је 4,313 милијарди USD и већи је за 21,9% од дефицита у првих једанаест месеци претходне године и за 17,2% већи од просечног трговинског дефицита 2016. године. Дефицит спољне трговине у периоду јануар–новембар 2017. године мањи је за 27,7% од укупног извоза у првих једанаест месеци ове године.

У септембру, извоз месечно расте, у односу на август, за 16,4%, у октобру и новембру месечно опада за 5,4%, односно за 0,9%. У односу на 2016. годину, међугодишње стопе раста извоза за септембар, октобар и новембар износе 20,7%, 21,8% и 17,9%, респективно. Месечне стопе раста увоза за септембар, октобар и новембар износе 6,6%, 8,1% и -0,5%, респективно, док међугодишње стопе износе 20,3%, 28,1% и 31,2%, респективно.

Трговински дефицит у 2017. години
- USD, у хиљ. -

	Јануар- новембар	III квартал	Октобар	Новембар
Кумулативни дефицит (извоз/увоз)	-4313084	-3218646	-3764244	-4313084
Квартални, месечни дефицит (извоз/увоз)	-3218646	-1089947	-545598	-548840
Извоз	15591603	4444815	1540771	1527066
Увоз	19904687	5534762	2086369	2075906
Извоз – кумулативи	15591603	12523766	14064537	15591603
Увоз – кумулативи	19904687	15742412	17828781	19904687

Кумулативно посматрано, у структури извоза односно увоза у 2017, у односу на 2016. годину, према економској намени производа (по ВЕС намени), производи за репродукцију (који доминирају по учешћу у укупном извозу/увозу) бележе раст од 22,5%, односно 18,9%, извоз/увоз производа за широку потрошњу раст од 3,0%, односно 5,4%, и извоз/увоз средстава за рад раст од 13,3%, односно 11,2%.

У структури извоза/увоза, по намени производа ЕУ, у првих једанаест месеци, међугодишње стопе раста извоза/увоза износе: за енергију 13,1% и 37,8%, за интермедијарне производе, осим енергије 25,5% и 18,8%, за капиталне производе 10,1% и 0,9%, затим за трајне производе за широку потрошњу 11,9% и 10,8%, нетрајне производе за широку потрошњу 6,8% и 13,6% и за неklasификовано по намени ЕУ 3,3% и 23,8%.

EXTERNAL TRADE

Total exports of goods in the first eleven months in 2017 amounted to 15.592 billion USD, what represents a 14.3% increase, comparing to the same period of the previous year, and to the average exports in 2016. In the same period, the total imports of goods totaled 19.905 billion USD, what is a 15.8% increase, comparing to the same period of the previous year, and 14.9% increase with respect to the average imports in 2016. The ratio imports/exports was 78.3%.

Total external trade deficit of goods in the first eleven months in 2017 amounted to 4.313 billion USD, being by 21.9% above the deficit recorded in the first eleven months of the previous year, and by 17.2% above the average external trade deficit of goods in 2016. The external trade deficit in the period January–November 2017 was by 27.7% above the total exports in the first eleven months of this year.

In September, compared to August, exports increased by 16.4% then in October and November it saw a decrease of 5.4% and 0.9%, respectively. In relation to 2016, inter-annual growth rates for September, October and November amounted to 20.7%, 21.8% and 17.9%, respectively. Monthly growth rates of imports for September, October and November were 6.6%, 8.1% and -0.5%, respectively, while inter-annual rates amounted to 20.3%, 28.1% and 31.2%, respectively.

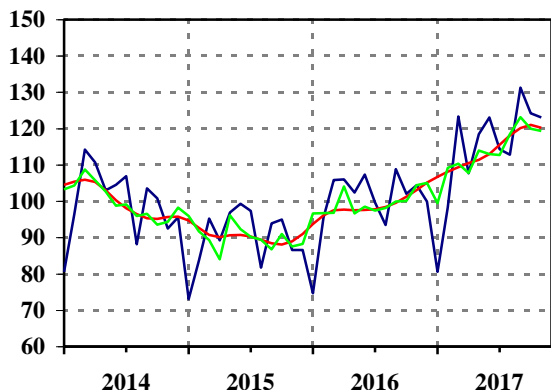
Trade deficit in 2017
- Current USD, thousand -

	January- November	III Quarter	October	November
Cumulative deficit (Exports – Imports)	-4313084	-3218646	-3764244	-4313084
Quarterly, monthly deficit (Exports–Imports)	-3218646	-1089947	-545598	-548840
Exports	15591603	4444815	1540771	1527066
Imports	19904687	5534762	2086369	2075906
Exports – cumulative	15591603	12523766	14064537	15591603
Imports – cumulative	19904687	15742412	17828781	19904687

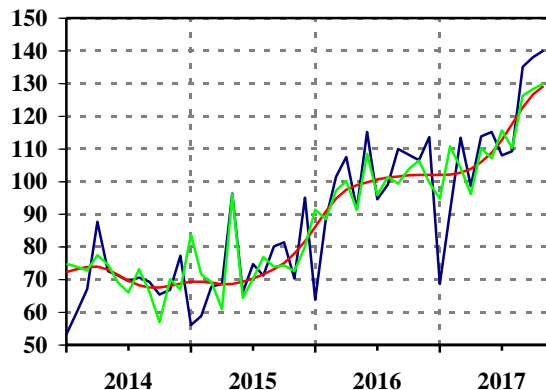
Cumulatively, according to economic use (BEC) of products, in 2017, in relation to 2016, in the structure of exports/imports an increase of 22.5%, i.e. 18.9% was recorded in intermediate goods (prevailing in the share in the total exports/imports), exports/imports of consumer goods grew by 3.0%, i.e. 5.4%. Exports/imports of capital goods saw a growth of 13.3%, i.e. 11.2%.

In the structure of exports/imports, by EU destination, in the first eleven months, inter-annual rates of exports/imports were: energy (13.1%, 37.8%), intermediate goods, except energy (25.5%, 18.8%) capital goods (10.1%, 0.9%), durable consumer goods (11.9%, 10.8%), non-durable consumer goods (6.8%, 13.6%), and products unclassified by EU destination (3.3%, 23.8%).

05030 Извоз робе
- укупно (USD)
Exports of goods
- total (USD)

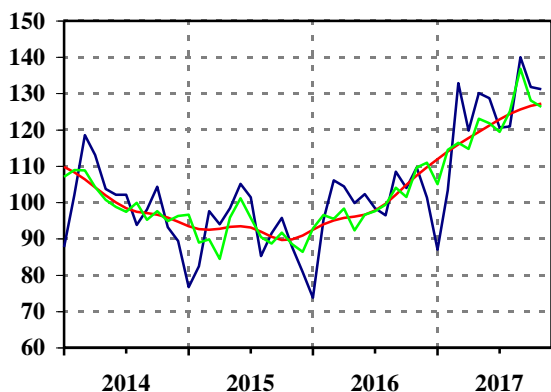
05033 Извоз робе
- средства рада (USD)
Exports of goods
- capital goods (USD)

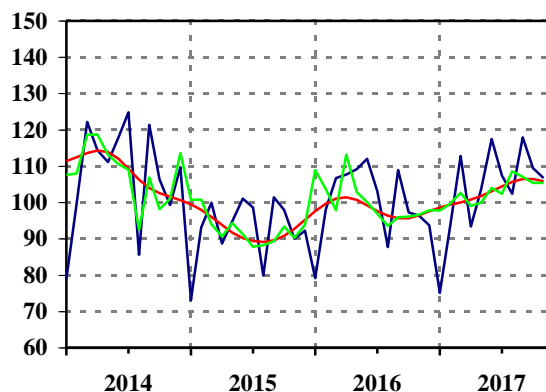
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series		десезонирана серија / seasonally adjusted									
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05030	2015	73,1	83,7	95,2	89,2	96,9	99,3	97,4	81,7	93,9	95,0	86,6	86,6
05030	2016	74,7	95,5	105,8	106,0	102,4	107,3	99,7	93,5	108,8	102,0	104,4	99,9
05030	2017	80,6	98,3	123,3	107,7	118,5	123,1	114,3	112,8	131,3	124,2	123,1	
05033	2015	56,1	58,8	67,9	68,6	96,3	66,1	74,7	71,2	80,1	81,4	70,3	95,0
05033	2016	63,8	88,4	101,4	107,5	91,6	115,2	94,6	99,1	110,0	108,2	106,5	113,6
05033	2017	68,6	90,9	113,4	98,6	113,8	115,2	108,0	109,3	135,1	138,0	140,1	

05034 Извоз робе
- материјал за репродукцију (USD)
Exports of goods
- intermediates (USD)

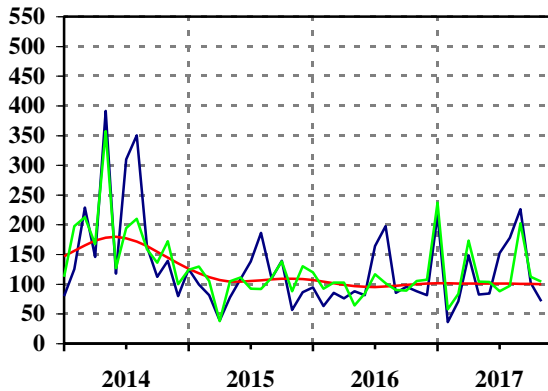
05035 Извоз робе
- роба за личну потрошњу (USD)
Exports of goods
- consumer goods (USD)

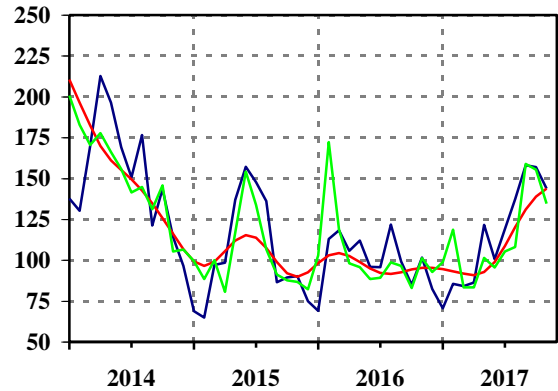
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series		десезонирана серија / seasonally adjusted									
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05034	2015	76,7	82,4	97,6	94,0	98,4	105,1	101,4	85,3	91,5	95,8	87,7	80,8
05034	2016	73,8	95,2	106,1	104,4	99,8	102,3	98,4	96,5	108,5	104,0	109,6	101,3
05034	2017	87,0	103,4	132,9	119,8	130,1	128,7	120,6	120,9	140,0	131,8	131,2	
05035	2015	73,2	93,1	99,9	88,7	94,8	101,1	98,6	79,9	101,4	98,0	90,0	92,2
05035	2016	79,2	98,1	106,7	107,7	109,2	112,0	103,1	87,7	108,9	97,3	96,4	93,7
05035	2017	75,1	93,3	112,8	93,4	103,6	117,5	107,4	102,4	117,9	109,5	106,7	

05019 Извоз робе
- неklasификовано по ВЕС намени (USD)
Exports of goods
- unclassified by BEC destination (USD)

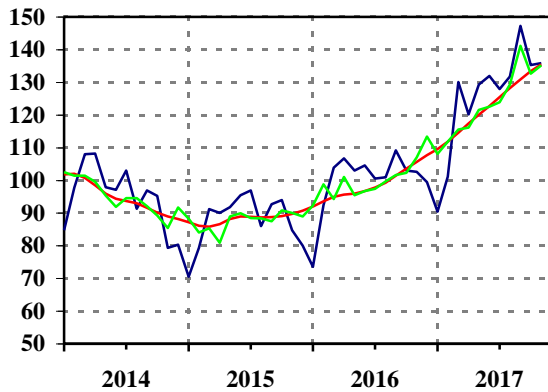
05001 Извоз
- енергија (USD)
Exports
- energy (USD)

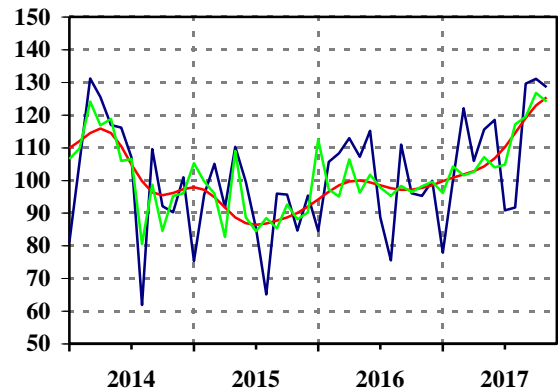
Ø 2016=100

Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05019	2015	125,3	99,5	81,4	38,8	77,5	108,5	138,2	186,0	109,8	139,5	56,8	86,5
05019	2016	94,3	63,3	85,3	76,2	87,8	81,4	164,0	197,6	85,3	95,6	87,8	81,4
05019	2017	217,0	36,2	71,0	148,5	82,7	84,0	152,4	178,3	226,0	102,0	71,0	
05001	2015	68,8	64,9	97,2	98,5	137,0	157,1	147,8	136,1	86,5	89,5	90,2	74,9
05001	2016	69,1	113,0	118,4	105,7	112,1	95,9	95,8	121,9	99,3	84,9	101,6	82,4
05001	2017	70,6	85,5	84,1	86,3	121,7	100,7	119,0	137,4	158,1	156,9	143,9	

05002 Извоз - интермедијарни производи,
осим енергије (USD)
Exports - intermediary products,
except energy (USD)

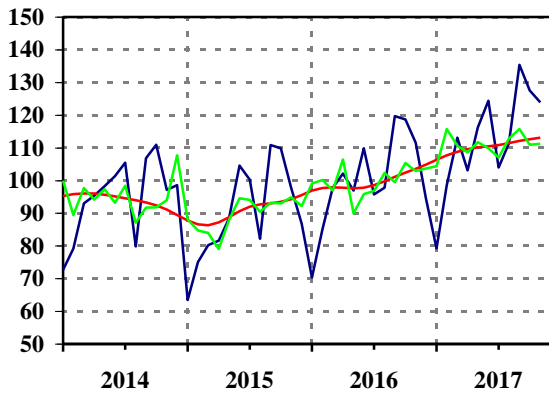
05003 Извоз
- капитални производи (USD)
Exports
- capital products (USD)

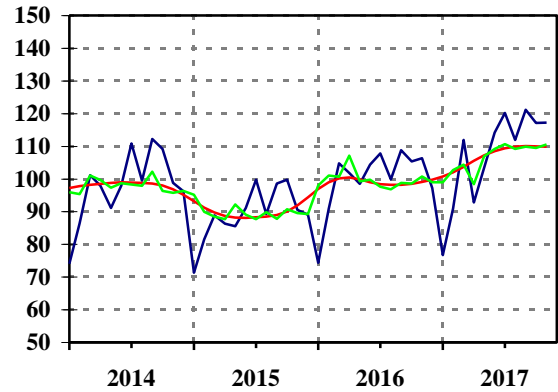
Ø 2016=100

Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05002	2015	70,5	79,3	91,2	90,0	91,8	95,4	96,9	86,0	92,7	94,0	84,7	80,0
05002	2016	73,6	92,4	103,9	106,7	103,0	104,6	100,5	100,9	109,2	103,0	102,6	99,5
05002	2017	90,4	101,1	130,1	120,2	129,3	131,9	127,9	131,7	147,3	135,3	135,9	
05003	2015	75,3	95,6	105,1	91,8	110,3	99,6	85,2	65,1	95,9	95,6	84,6	95,3
05003	2016	84,5	105,6	108,3	112,9	107,2	115,2	88,7	75,5	110,9	96,0	95,2	99,9
05003	2017	77,9	100,2	122,0	105,9	115,6	118,5	90,8	91,7	129,6	131,1	128,5	

05004 Извоз - трајни производи за широку потрошњу (USD)
Exports - durable products for consumption (USD)

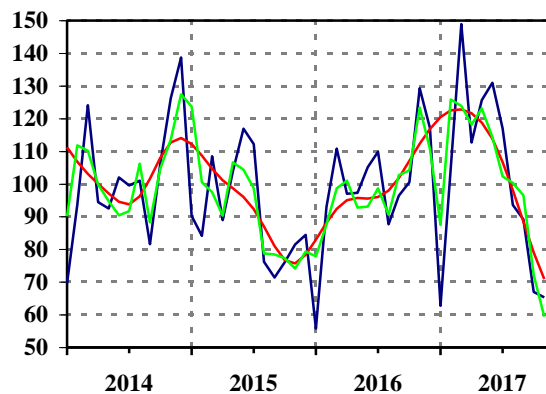
05005 Извоз - нетрајни производи за широку потрошњу (USD)
Exports - non-durable products for consumption (USD)

Ø 2016=100

Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05004	2015	63,4	75,0	80,2	81,6	88,4	104,6	100,2	82,2	110,8	109,9	97,8	86,8
05004	2016	70,3	85,1	97,8	102,1	96,9	109,9	95,7	97,8	119,7	118,7	111,5	94,5
05004	2017	79,2	98,6	113,1	103,1	116,2	124,4	104,0	111,3	135,4	127,5	123,9	
05005	2015	71,3	81,5	88,9	86,3	85,5	91,1	99,8	89,3	98,6	99,8	90,5	89,1
05005	2016	74,3	90,9	104,8	101,8	98,5	104,4	107,8	99,9	108,8	105,3	106,3	97,2
05005	2017	76,7	90,9	111,9	92,8	103,4	114,2	120,2	111,9	121,1	117,1	117,2	

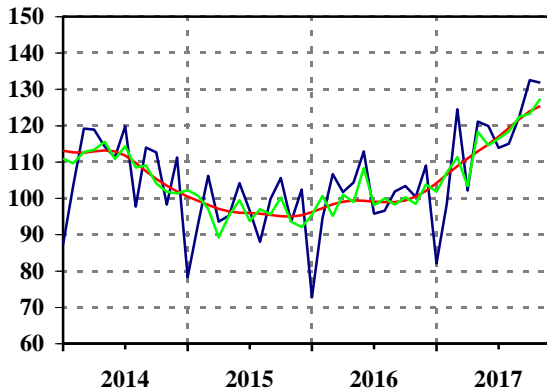
05006 Извоз робе - неклаификовано по намени EU (USD)
Exports of goods - unclassified by EU destination (USD)

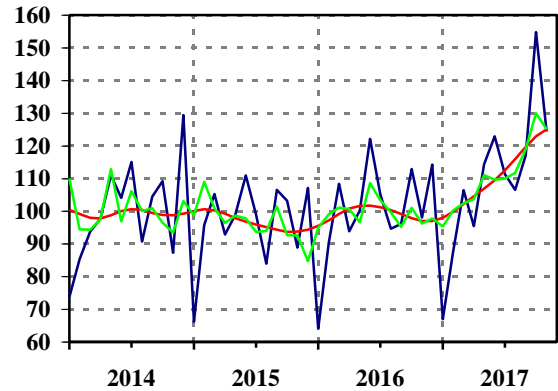
Ø 2016=100

Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05006	2015	90,2	84,2	108,5	89,0	104,0	116,9	112,2	76,2	71,4	76,1	81,5	84,4
05006	2016	55,8	93,0	110,8	97,0	97,3	105,2	109,9	87,7	96,4	100,5	129,3	117,1
05006	2017	62,8	104,9	148,9	112,7	125,7	131,0	117,0	93,6	89,2	67,0	65,3	

05040 Увоз робе
- укупно (USD)
Imports of goods
- total (USD)

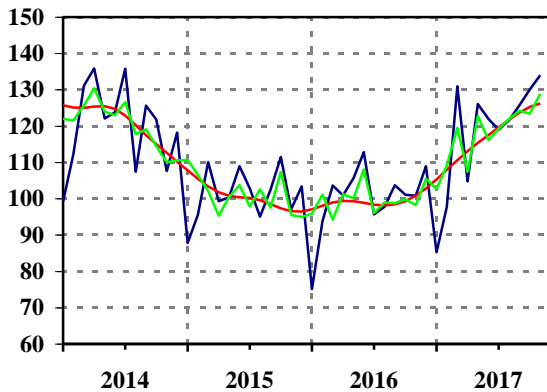
05043 Увоз робе
- средства рада (USD)
Imports of goods
- capital goods (USD)

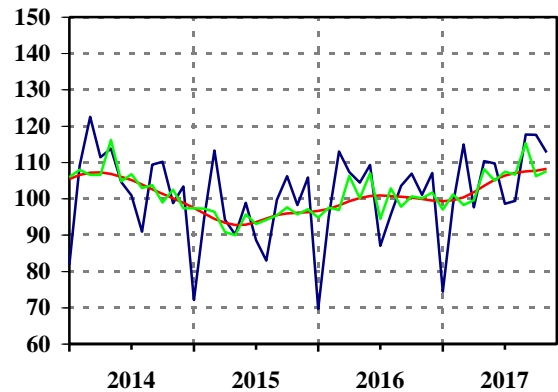
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series		тренд-циклус компонента / trend-cycle component		десезонирана серија / seasonally adjusted							
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05040	2015	78,3	92,7	106,2	93,6	95,2	104,2	96,6	88,0	99,8	105,6	93,6	102,4
05040	2016	72,7	94,5	106,6	101,7	104,3	112,9	95,8	96,6	101,9	103,4	100,4	109,0
05040	2017	82,1	98,4	124,5	102,1	121,1	119,9	113,9	115,0	122,6	132,5	131,8	
05043	2015	66,2	95,7	105,2	92,9	98,9	110,9	99,0	83,9	106,5	103,2	88,9	107,1
05043	2016	64,0	90,3	108,4	93,9	100,2	122,1	105,1	94,6	96,1	112,9	98,1	114,3
05043	2017	67,0	87,5	106,4	95,4	114,4	122,9	111,3	106,5	117,1	154,8	124,4	

05044 Увоз робе
- материјал за репродукцију (USD)
Imports of goods
- intermediates (USD)

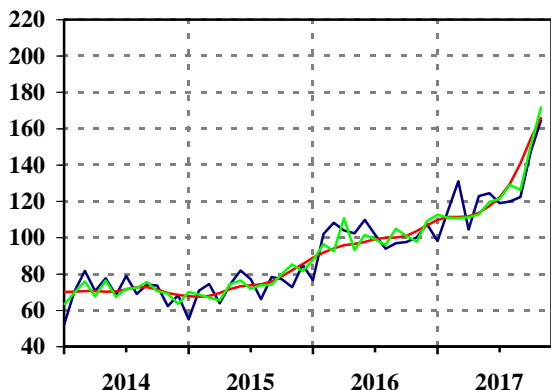
05045 Увоз робе
- роба за личну потрошњу (USD)
Imports of goods
- consumer goods (USD)

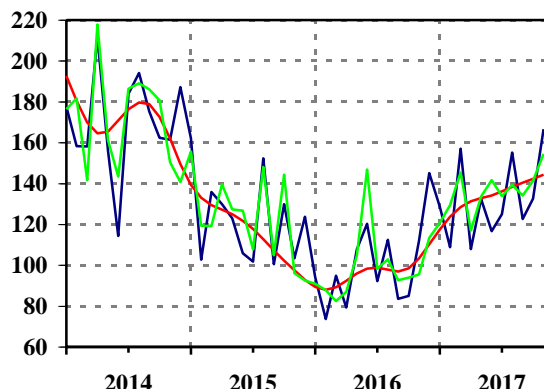
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series		тренд-циклус компонента / trend-cycle component		десезонирана серија / seasonally adjusted							
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05044	2015	87,8	95,6	110,1	99,3	100,4	108,9	102,8	95,1	102,5	111,5	97,1	103,4
05044	2016	75,1	93,8	103,6	100,9	105,7	112,8	95,7	97,8	103,7	101,1	100,8	108,9
05044	2017	85,3	97,7	130,9	104,8	126,1	122,0	119,0	121,6	125,7	130,0	134,0	
05045	2015	72,1	94,7	113,3	94,2	90,1	98,9	88,6	83,0	99,7	106,2	98,2	105,8
05045	2016	69,6	95,1	113,0	107,3	104,4	109,3	87,0	95,7	103,5	106,9	101,1	107,1
05045	2017	74,4	98,5	114,9	97,6	110,3	109,7	98,6	99,4	117,7	117,6	112,7	

05029 Увоз робе
- неklasификовано по ВЕС намени (USD)
Imports of goods
- unclassified by BEC destination (USD)

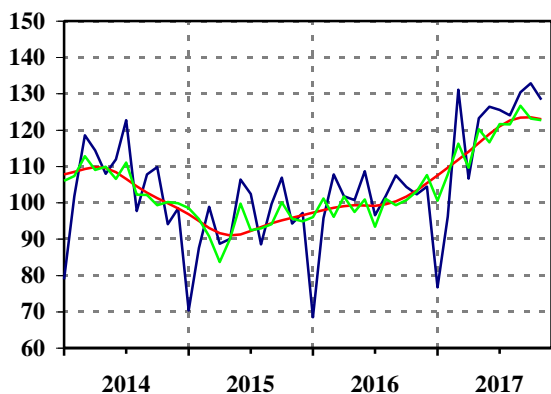
05007 Увоз
- енергија (USD)
Imports
- energy (USD)

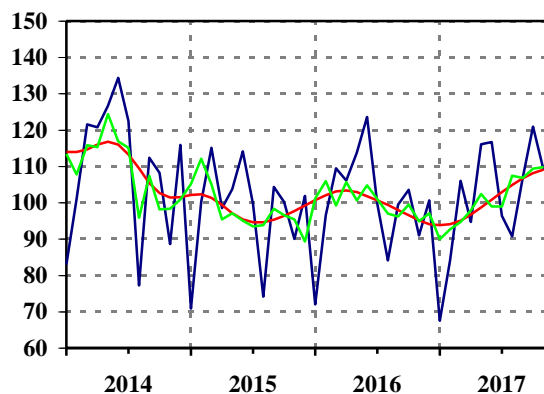
Ø 2016=100

Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05029	2015	55,1	70,8	74,4	63,8	74,1	81,8	77,1	66,1	78,4	77,1	72,6	85,0
05029	2016	76,5	102,0	108,1	104,0	102,4	109,7	101,7	93,9	96,8	97,6	100,0	107,4
05029	2017	98,1	114,6	131,0	104,5	122,9	124,5	118,9	119,8	122,3	147,2	165,0	
05007	2015	162,1	102,7	135,8	129,9	123,0	105,9	101,7	152,3	100,5	129,8	103,4	123,7
05007	2016	94,0	73,7	94,9	79,3	107,7	120,3	92,2	112,5	83,5	84,9	111,9	145,1
05007	2017	128,6	108,9	157,0	107,9	132,4	116,7	125,0	155,1	122,6	132,6	166,6	

05008 Увоз - интермедијарни производи,
осим енергије (USD)
Imports - intermediary products,
except energy (USD)

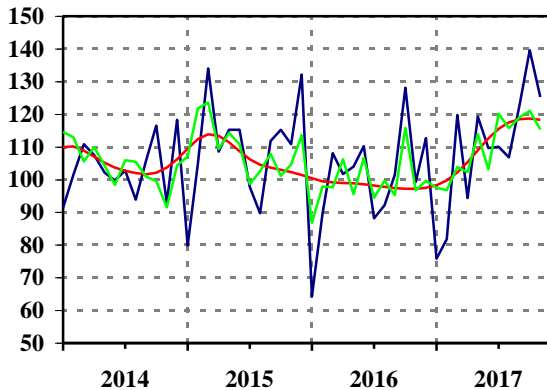
05009 Увоз
- капитални производи (USD)
Imports
- capital products (USD)

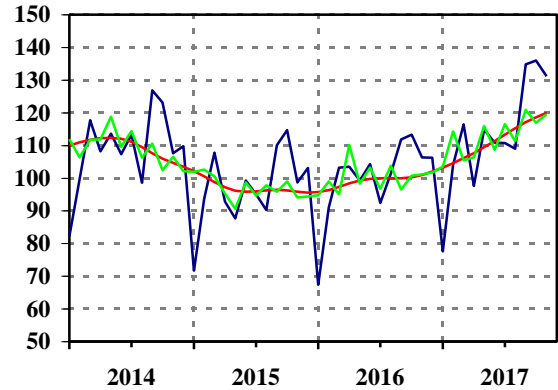
Ø 2016=100

Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05008	2015	70,3	87,6	98,9	88,7	90,0	106,4	102,4	88,5	99,7	106,9	94,3	97,2
05008	2016	68,5	95,8	107,8	101,8	100,7	108,7	96,6	101,8	107,5	104,3	102,3	104,4
05008	2017	76,7	96,2	131,1	106,6	123,2	126,4	125,5	124,0	130,4	132,9	128,4	
05009	2015	70,9	100,2	115,1	98,5	103,7	114,1	99,6	74,1	104,3	100,2	90,0	101,9
05009	2016	72,0	96,6	109,5	106,1	113,8	123,6	99,7	84,1	99,5	103,5	91,0	100,6
05009	2017	67,5	84,1	106,0	94,7	116,1	116,7	96,4	90,7	106,8	120,9	109,0	

05010 Увоз - трајни производи
за широку потрошњу (USD)
Imports - durable products
for consumption (USD)

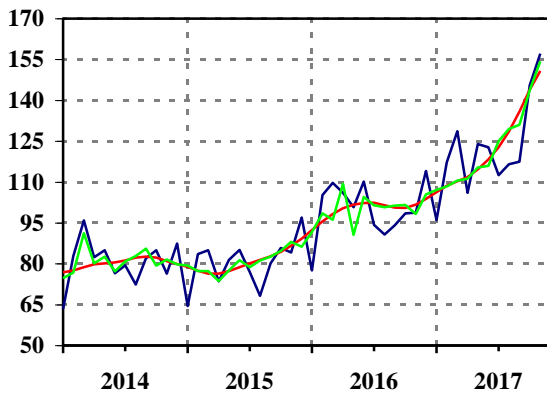
05011 Увоз - нетрајни производи
за широку потрошњу (USD)
Imports - non-durable products
for consumption (USD)

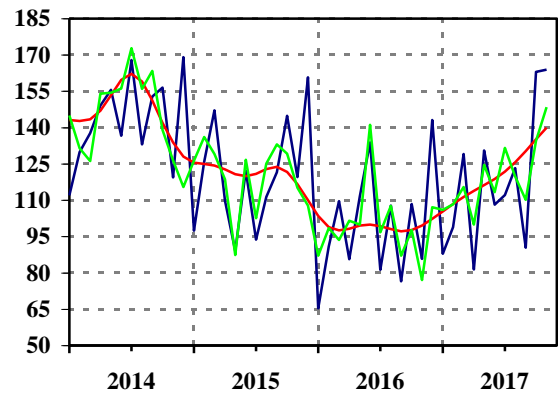
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05010	2015	79,8	105,0	134,0	108,6	115,3	115,3	97,8	89,7	111,8	115,3	110,8	132,1
05010	2016	64,3	89,5	108,1	101,7	104,0	110,3	88,2	92,2	101,5	128,1	99,3	112,7
05010	2017	75,8	81,8	119,8	94,4	119,3	109,7	110,1	106,8	122,6	139,6	125,3	
05011	2015	71,7	93,7	107,8	92,8	87,7	99,3	95,0	90,2	110,1	114,7	98,7	103,1
05011	2016	67,4	91,0	103,2	103,5	99,3	104,3	92,4	101,4	111,8	113,3	106,3	106,2
05011	2017	77,6	104,0	116,4	97,6	114,9	110,8	110,7	109,0	134,8	136,0	131,2	

05012 Увоз
- неklasификовано по намени EU (USD)
Imports
- Unclassified by EU destination (USD)

05050 Трговински салдо (увоз - извоз) (USD)
Commercial balance (imports - exports) (USD)

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
05012	2015	64,5	83,6	85,0	73,5	81,4	85,1	77,0	68,2	80,1	85,8	84,2	97,0
05012	2016	77,5	105,2	109,7	106,0	100,7	110,2	94,3	90,8	94,2	98,5	98,7	114,1
05012	2017	96,0	117,2	128,7	106,1	123,9	122,8	112,5	116,5	117,5	145,5	157,2	
05050	2015	97,4	125,9	147,1	109,8	89,1	122,2	93,7	111,4	121,6	144,8	119,5	160,8
05050	2016	65,4	91,0	109,6	85,7	111,6	133,8	81,3	107,7	76,5	108,4	85,8	143,1
05050	2017	87,9	98,9	129,1	81,4	130,6	108,1	112,2	123,2	90,4	163,0	164,0	

Регистрована запосленост и незапосленост*Registered employment and unemployment***Серије базних индекса (просек 2016=100)***Base indices series (average 2016=100)*

Шифра	Назив
<i>Code</i>	<i>Title</i>
07000	Запослени у правним лицима, предузетници и запослени код њих, лица која самостално обављају делатности - укупно <i>Employees at legal entities, entrepreneurs and their employees, persons individually running business - total</i>
07010	Запослени у правним лицима (привредна друштва, предузећа, задруге, установе и друге организације) - укупно <i>Employees at legal entities (companies, enterprises, cooperatives, institutions and other organizations) - total</i>
07310	Запослени у правним лицима, предузетници и запослени код њих, лица која самостално обављају делатности - Прерађивачка индустрија <i>Employees at legal entities, entrepreneurs and their employees, persons individually running business - Manufacturing</i>
07510	Запослени у правним лицима, предузетници и запослени код њих, лица која самостално обављају делатности - Грађевинарство <i>Employees at legal entities, entrepreneurs and their employees, persons individually running business - Construction</i>
07020	Лица која траже запослење <i>Persons seeking work</i>
07021	Незапослена лица <i>Unemployed</i>
07023	Запошљавање - евиденција Националне службе за запошљавање <i>Employment - evidence of National Employment Service</i>

РЕГИСТРОВАНА ЗАПОСЛЕНОСТ И НЕЗАПОСЛЕНОСТ

REGISTERED EMPLOYMENT AND UNEMPLOYED

Укупна запосленост у трећем кварталу, као и за првих једанаест месеци 2017. године, већа је за 3,8%, односно за 2,9% од просека у 2016. години, док је за 3,0%, већа у поређењу са истим периодима 2016. године.

Запосленост у предузећима, установама и организацијама у трећем кварталу, као и за првих једанаест месеци 2017. године, већа је за 3,1%, односно за 2,3% од просека из 2016. године, и за 2,5%, односно за 2,4% у поређењу са истим периодима 2016. године.

Запосленост у прерађивачкој индустрији у трећем кварталу и у првих једанаест месеци 2017. године расте по стопи од 5,9% односно 6,1%, у односу на трећи квартал и првих једанаест месеци 2016. године, а у односу на просек 2016. године расте по стопи од 7,1% односно 5,8%.

У трећем кварталу и у првих једанаест месеци 2017. године **запосленост у грађевинарству** расте по стопи од 0,4%, односно 1,0%, у односу на трећи квартал, односно једанаест месеци 2016. године, а у односу на просек 2016. године, расте по стопи од 3,3% односно 1,2%.

Број регистрованих лица која траже запослење (укупна незапосленост, то јест незапосленост која је шира од објективне незапослености) у трећем кварталу 2017. мања је за 9,8% од просечне незапослености у 2016. години и мања је за 7,8% од незапослености у трећем кварталу 2016. године. У првих једанаест месеци ове године, у односу на исти период претходне године, број регистрованих лица која траже запослење мањи је за 7,6%, а од просека 2016. године мањи је за 7,4%.

Број регистрованих лица која активно траже запослење (објективно незапослени) у трећем кварталу и у првих једанаест месеци ове године мањи је за 11,6%, односно за 8,4% од просека 2016. године. Посматрано у односу на исте периоде 2016. године, у трећем кварталу ове године и првих једанаест месеци, активна незапосленост је мања за 9,0%, односно за 8,5%.

Према евиденцији Националне службе за запошљавање (НСЗ), **укупно запошљавање** (обухвата **запошљавање са евиденције** и **запошљавање из радног односа**) у трећем кварталу 2017. било је веће за 4,2% од просека 2016. године, а веће за 0,5% од запошљавања у трећем кварталу 2016. године. У периоду *јануар-новембар* 2017. укупно запошљавање је 2,3% изнад просечног запошљавања у 2016. и за 8,3% изнад укупног запошљавања у првих једанаест месеци претходне године.

Запошљавање са евиденције овог пута спорије расте од **запошљавања из радног односа**. За првих једанаест месеци ове године, **запошљавање са евиденције** је за 7,4% веће од оног у истом периоду 2016. године, док је од просека 2016. веће за 2,7%. За првих једанаест месеци 2017. **запошљавање из радног односа** је за 8,5% веће од оног у истом периоду 2016. године, док је од просека 2016. веће за 2,2%.

The total employment in the third quarter, as well as in the first eleven months of 2017 was by 3.8%, i.e. 2.9% above the average in 2016, and when compared to the same periods in 2016 it increased by 3.0.

Employment in enterprises, institutions and organizations in the third quarter of 2017 as well as in the first eleven months of 2017 was by 3.1%, i.e. by 2.3% above the average in 2016, and by 2.5% i.e. 2.4% higher than it was in the same periods in 2016.

The employment in manufacturing, in the third quarter and in the first eleven months of 2017, increased by 5.9%, i.e. 6.1%, when compared with the third quarter and the first eleven months of 2016, and in relation to the average in 2016 it grew by 7.1%, i.e. 5.8%.

In the third quarter and the first eleven months of 2017, **the employment in construction** grew by 0.4%, i.e. 1.0% in relation to the third quarter, i.e. eleven months of 2016, and when compared with the average in 2016 it grew by 3.3%, i.e. 1.2%.

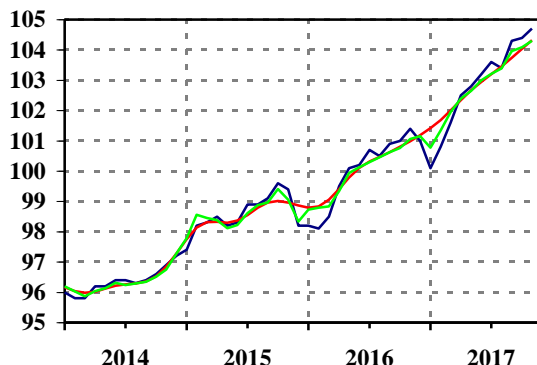
The number of the registered unemployed seeking work (total unemployment, i.e. unemployment that is larger than real unemployment) in the third quarter of 2017 decreased by 9.8% in comparison with the average unemployed in 2016, and was down by 7.8% comparing to the third quarter of 2016. In the first eleven months of this year and in relation to the same period of the previous year, the number of registered unemployed seeking work decreased by 7.6%, and was by 7.4% below the average in 2016.

The number of registered unemployed seeking work actively (real unemployment) in the third quarter and in the first eleven months of this year recorded a decrease of 11.6%, i.e. 8.4% compared to the 2016 average. When compared to the same periods in 2016, in the third quarter and in the first eleven months of this year active unemployment was down by 9.0%, i.e. by 8.5%.

According to the NES records, **total employment service** (including both, **registered unemployed** and **employment of employed persons**) in third quarter of 2017 increased by 4.2% compared to the average in 2016, and by 0.5% compared to the third quarter of 2016. In the period *January-November* 2017, total employment was by 2.3% above the average employment in 2016, and by 8.3% above the total employment in the first eleven months of the previous year.

The employment of registered unemployed, this time is growing slower than **the employment of employed persons**. In the first eleven months of 2017, **employment of registered unemployed** increased by 7.4% compared to the same period in 2016, and by 2.7% compared to the average in 2016. In the first eleven months of 2017, **the employment of employed person** grew by 8.5% compared to the same period 2016 and by 2.2%, compared to the average in 2016.

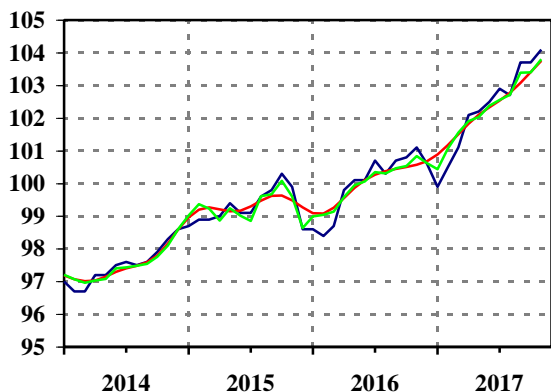
07000 Запослени у правним лицима, предузетници и запослени код њих, лица која самостално обављају делатности – укупно
Employees at legal entities, entrepreneurs and their employees, persons individually running business - total

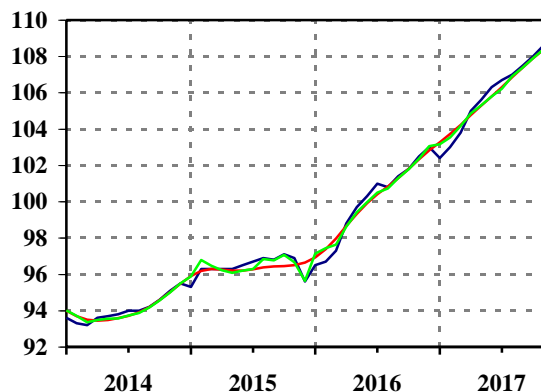
Ø 2016=100

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
07000	2015	97,4	98,2	98,3	98,5	98,2	98,3	98,9	98,9	99,1	99,6	99,4	98,2
07000	2016	98,2	98,1	98,5	99,5	100,1	100,2	100,7	100,5	100,9	101,0	101,4	101,0
07000	2017	100,1	100,8	101,6	102,5	102,8	103,2	103,6	103,4	104,3	104,4	104,7	

07010 Запослени у правним лицима (привредна друштва, предузећа, задруге, установе и друге организације) – укупно
Employees at legal entities (companies, enterprises, cooperatives, institutions and other organizations) - total

07310 Запослени у правним лицима, предузетници и запослени код њих, лица која самост. обављ. делат. – Прерађив. инд.
Employees at legal entities, entrepreneurs and their employees, persons individually running business - Manufacturing

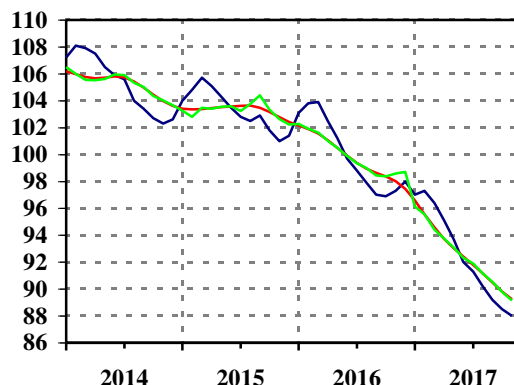
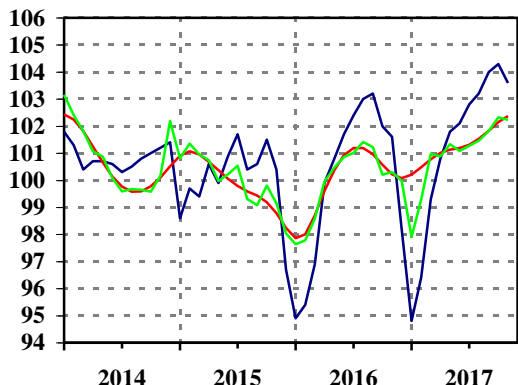

Ø 2016=100

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
07010	2015	98,7	98,9	98,9	99,0	99,4	99,1	99,1	99,6	99,8	100,3	99,9	98,6
07010	2016	98,6	98,4	98,7	99,8	100,1	100,1	100,7	100,3	100,7	100,8	101,1	100,6
07010	2017	99,9	100,5	101,1	102,1	102,2	102,5	102,9	102,7	103,7	103,7	104,1	
07310	2015	95,3	96,3	96,3	96,3	96,3	96,5	96,7	96,9	96,8	97,1	96,9	95,6
07310	2016	96,5	96,7	97,3	98,8	99,7	100,3	101,0	100,8	101,4	101,8	102,5	103,0
07310	2017	102,4	103,0	103,8	105,0	105,6	106,3	106,7	107,0	107,5	108,0	108,6	

07510 **Запослени у правним лицима, предузетници и запослени код њих, лица која самостално обављају делат. – Грађевинарство**
Employees at legal entities, entrepreneurs and their employees, persons individually running business - Construction

07020 **Лица која траже запослење**
Persons seeking work

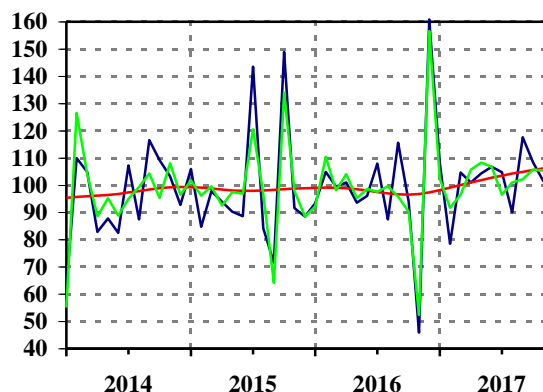
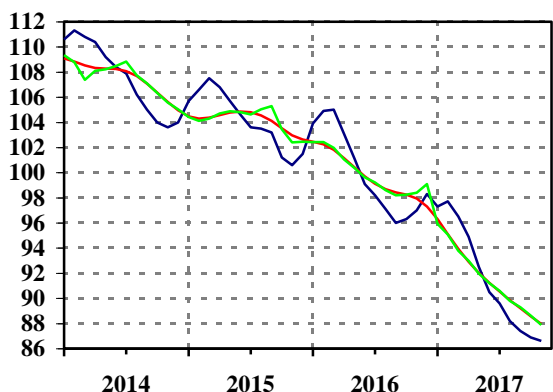

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
07510	2015	98,6	99,7	99,4	100,6	99,9	100,9	101,7	100,4	100,6	101,5	100,4	96,7
07510	2016	94,9	95,4	96,9	99,9	100,8	101,7	102,4	103,0	103,2	102,0	101,6	98,2
07510	2017	94,8	96,4	99,3	100,8	101,8	102,1	102,8	103,2	104,0	104,3	103,6	
07020	2015	104,0	104,8	105,7	105,1	104,3	103,5	102,8	102,5	102,9	101,8	101,0	101,4
07020	2016	103,1	103,8	103,9	102,5	101,2	99,7	98,8	97,9	97,0	96,9	97,3	98,0
07020	2017	97,0	97,3	96,4	95,1	93,7	92,0	91,3	90,2	89,2	88,5	88,0	

07021 **Незапослена лица**
Unemployed

07023 **Запошљавање**
- евиденција Националне службе за запошљавање
Employment
- evidence of National Employment Service

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
07021	2015	105,7	106,6	107,5	106,8	105,7	104,6	103,6	103,5	103,2	101,2	100,6	101,5
07021	2016	103,9	104,9	105,0	103,1	101,1	99,1	98,2	97,1	96,0	96,3	97,0	98,3
07021	2017	97,3	97,7	96,5	94,9	92,5	90,5	89,6	88,2	87,4	86,9	86,6	
07023	2015	105,9	84,7	97,8	93,9	90,3	88,6	143,5	84,2	71,6	148,9	91,6	88,5
07023	2016	93,3	104,9	99,5	101,0	93,6	96,0	108,0	87,4	115,6	93,9	45,9	160,8
07023	2017	108,2	78,5	104,7	101,0	104,3	106,8	104,8	90,1	117,6	108,4	101,4	

Расподела
*Distribution***Серије базних индекса (просек 2016=100)***Base indices series (average 2016=100)*

Шифра	Назив
<i>Code</i>	<i>Title</i>
07030	Просечне нето зараде - укупно <i>The average net salaries and wages - total</i>
07040	Реални индекси просечних нето зарада - укупно <i>Real indices of average net salaries and wages - total</i>
07050	Просечне бруто зараде - укупно <i>The average gross salaries and wages - total</i>
07060	Реални индекси просечних бруто зарада - укупно <i>Real indices average gross salary and wages - total</i>
07080	Приходи у новцу и у натури - укупно, сва домаћинства (квартална серија) <i>Income in money and in kind - total, all households (quarterly series)</i>
07090	Лична потрошња домаћинства - укупно, сва домаћинства (квартална серија) <i>Individual consumption household - total, all households (quarterly series)</i>
09022	Приходи и примања буџета - распоређени буџету републике <i>Revenues and receipts of the budget - allocated to republics</i>
09023	Приходи и примања буџета - распоређени буџетима општина и градова <i>Revenues and receipts of the budget - allocated to communes and towns</i>

РАСПОДЕЛА

Просечна бруто зарада по запосленом у септембру је износила 66438 динара (**без пореза и доприноса – нето зарада** је износила 48212 динара), што је укупно *номинално* повећање за 2,1% а *реално* за 2,0% (нето зарада повећана је *номинално* и *реално* за 2,1%, односно за 2,0%) у односу на претходни месец. У октобру је просечна исплаћена бруто зарада (64602 динара) мања од зараде у септембру за 2,8%, а нето зарада (46879 динара), је такође мања за 2,8% у номиналном износу. Реално смањење за бруто и нето зараду на месечном нивоу, износи 3,0%.

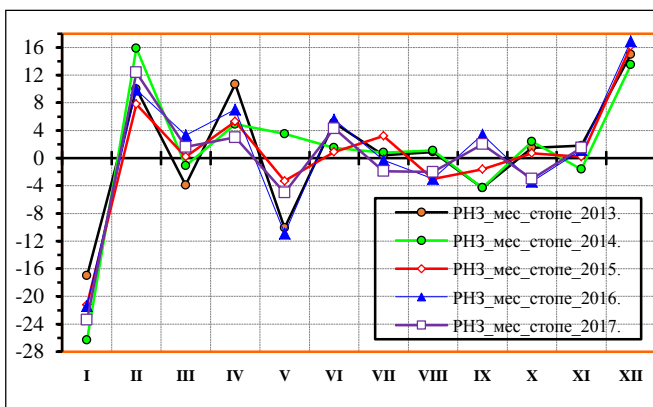
Просечна бруто зарада исплаћена у новембру износи 65609 динара и у односу на просечну бруто зараду исплаћену у октобру 2017. године и номинално и реално је већа за 1,6%. Просечна нето зарада исплаћена у новембру (47575 динара), у односу на просечну нето зараду исплаћену у октобру 2017. године, номинално и реално је већа за 1,5% (видети *графикон*).

Годишње стопе раста: за бруто номиналне зараде у септембру, октобру и новембру износе 3,6%, 3,5% и 4,0%, а *реалне* 0,4%, 0,7% и 1,2%, респективно. За номиналне нето зараде, *годишње стопе* раста износе 3,6%, 3,5% и 4,0%, а *реалне* 0,4%, 0,7% и 1,2%, респективно.

Просечно исплаћена номинална бруто зарада у периоду јануар–новембар 2017. године већа је за 2,7% (*просечна номинална нето зарада*, за 2,6%) од просека 2016. године и већа је за 4,2% (номинална нето зарада, за 4,1%) од зараде из истог периода прошле године.

Номиналне просечне нето зараде у септембру, октобру и новембру, у односу на *децембар 2016.* године, опадају по стопама од 9,8%, 12,3% и 11,0%. Реалне такође опадају, и то по стопама од 12,3%, 14,9% и 13,6%, респективно.

Граф. Реалне месечне нето зараде, 2013–2017.

Кумулативно посматрано, за првих једанаест месеци 2017, у односу на првих једанаест месеци 2016. године, **приходи буџета распоређени буџету Републике Србије** номинално су већи за 3,6% (реално су већи за 0,6%), док су **приходи буџета распоређени општинама и градовима** номинално већи за 5,6% (реално су већи за 2,6%) у посматраном периоду.

DISTRIBUTION

The average gross salaries and wages per employee, in September amounted to 66438 RSD (net salaries and wages totaled 48212 RSD), which represents a nominal increase of 2.1% and real increase of 2.0% (net salaries and wages went up by 2.1% in nominal terms and by 2.0% in real terms), compared to the previous month. In October, the average gross salaries and wages disbursed (64602 RSD) were lower by 2.8% than those in September, and net salaries and wages (46879 RSD) also by 2.8% in nominal terms. In real terms, the monthly decrease of gross and net wages and salaries was 3.0%.

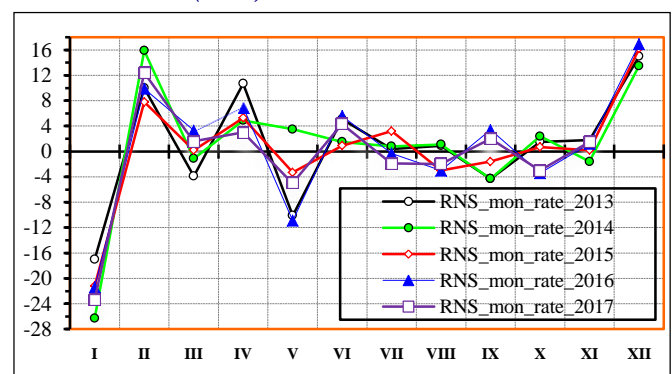
The average gross salaries and wages disbursed in November amounted to 65609 RSD, being up by 1.6% both in nominal and real terms, when compared to the average gross salaries and wages paid in October 2017. The average net salaries and wages disbursed in November (47575 RSD), in relation to the average net salaries and wages disbursed in October 2017, increased in nominal and real terms by 1.5% (see Chart).

Annual changing rates for the gross salaries and wages in September, October and November nominally amounted to 3.6%, 3.5% and 4.0% and the real changing rates were 0.4%, 0.7% and 1.2%, respectively. The annual changing rates for nominal net salaries and wages were 3.6%, 3.5% and 4.0%, and for real net salaries and wages 0.4%, 0.7% and 1.2%, respectively.

The average nominal gross salaries and wages disbursed in the period January-August 2017 increased by 2.7% (the average nominal net salaries and wages by 2.6%), when compared to the average in 2016. In relation to the salaries and wages in the same period of the previous year they were higher by 4.2% (nominal net salaries and wages by 4.1%).

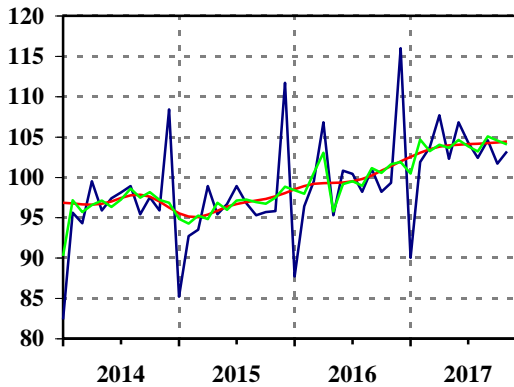
Nominal average net wages in September, October and November, compared to December 2016, decreased by: 9.8%, 12.3% and 11.0%. In real terms, they also saw a decrease, being 12.3%, 14.9% and 13.6%, respectively.

Chart. Monthly real net salaries and wages (RNS) in 2013–2017

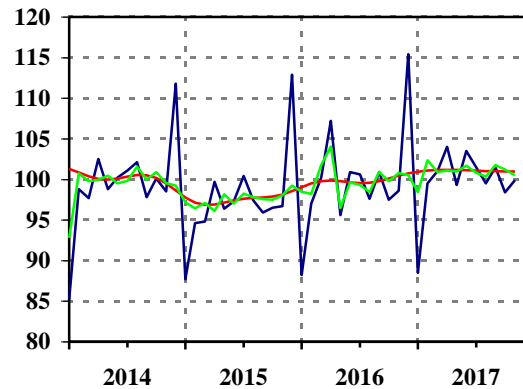

Cumulatively, in the first eleven months of 2017, when compared to the first eleven months of 2016, the budget revenues distributed to Republic budgets recorded a increase of 3.6% in nominal terms (0.6% in real terms), and budget revenues distributed to municipalities and towns saw a nominal increase of 5.6%, (2.6% in real terms), in the reference period.

07030 **Просечне нето зараде**
- укупно
The average net salaries and wages - total

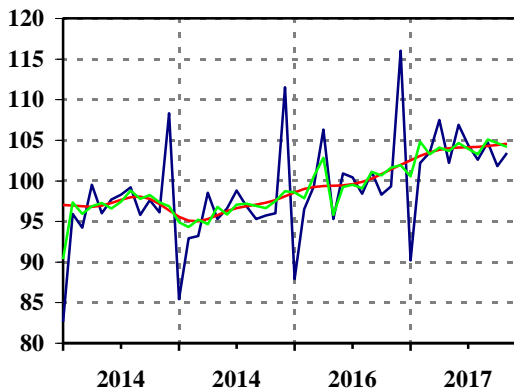
07040 **Реални индекси просечних нето зарада**
- укупно
Real indices of average net salaries and wages - total

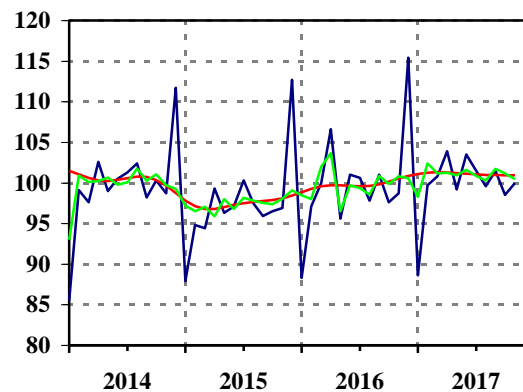
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series		десезонирана серија / seasonally adjusted									
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
07030	2015	85,2	92,7	93,5	98,9	95,4	96,7	98,9	96,8	95,3	95,7	95,8	111,7
07030	2016	87,7	96,4	99,5	106,8	95,3	100,8	100,4	98,2	101,0	98,2	99,3	116,0
07030	2017	90,0	101,9	103,7	107,7	102,3	106,8	104,3	102,4	104,6	101,7	103,2	
07040	2015	87,7	94,6	94,8	99,7	96,4	97,3	100,4	97,4	95,9	96,5	96,7	112,9
07040	2016	88,2	97,0	100,2	107,2	95,6	100,9	100,6	97,6	100,9	97,5	98,6	115,4
07040	2017	88,5	99,5	101,0	104,0	99,3	103,5	101,5	99,5	101,5	98,4	99,9	

07050 **Просечне бруто зараде**
- укупно
The average gross salaries and wages - total

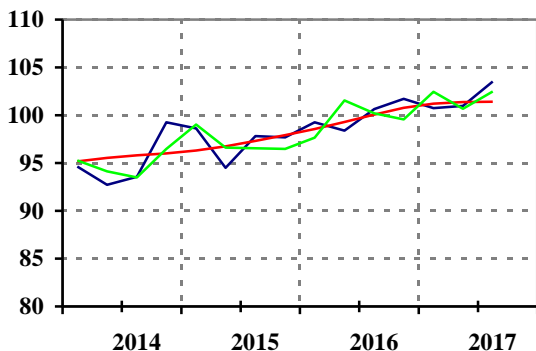
07060 **Реални индекси просечних бруто зарада**
- укупно
Real indices average gross salary and wages - total

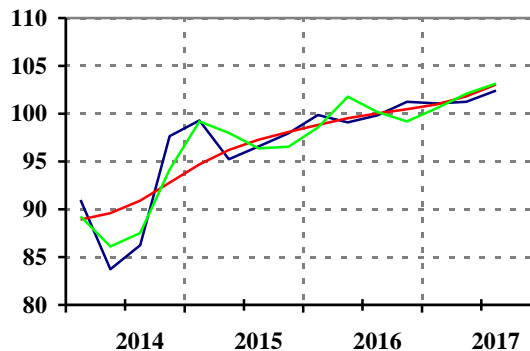
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series		десезонирана серија / seasonally adjusted									
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
07050	2015	85,4	92,9	93,2	98,5	95,3	96,6	98,8	96,9	95,3	95,7	96,0	111,5
07050	2016	87,9	96,5	99,3	106,3	95,3	100,9	100,4	98,4	101,1	98,3	99,3	116,0
07050	2017	90,2	102,2	103,5	107,5	102,2	106,9	104,4	102,6	104,7	101,8	103,4	
07060	2015	87,9	94,8	94,4	99,3	96,3	97,1	100,3	97,5	95,9	96,5	96,9	112,7
07060	2016	88,3	97,1	100,0	106,6	95,6	101,0	100,6	97,8	101,0	97,6	98,7	115,4
07060	2017	88,6	99,7	100,8	103,9	99,2	103,5	101,5	99,6	101,5	98,5	100,0	

07080 Приходи у новцу и у натури
сва домаћинства (квартална серија)
Income in money and in kind - total
all households (quarterly series)

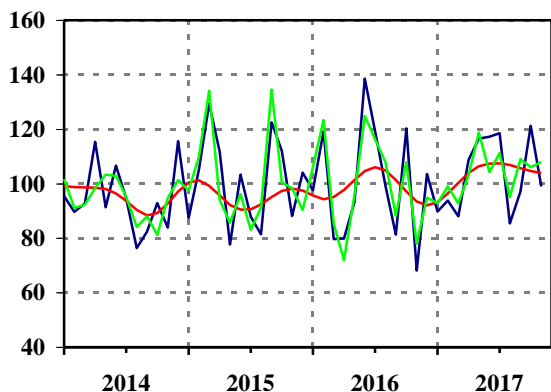
07090 Лична потрошња домаћинства - укупно
сва домаћинства (квартална серија)
Individual consumption household - total
all households (quarterly series)

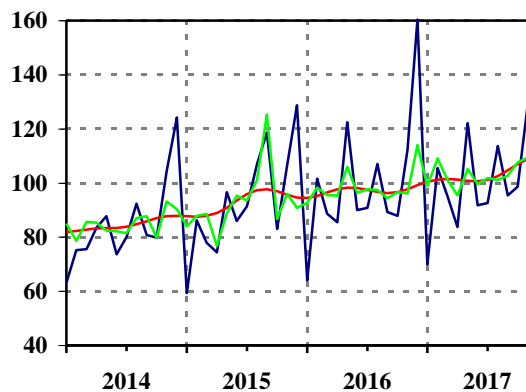
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Series	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
		I			II			III			IV		
07080	2015	98,6			94,5			97,8			97,7		
07080	2016	99,3			98,4			100,7			101,7		
07080	2017	100,7			101,0			103,5					
		I			II			III			IV		
07090	2015	99,3			95,2			96,6			98,0		
07090	2016	99,9			99,1			99,8			101,2		
07090	2017	101,1			101,3			102,4					

09022 Приходи и примања буџета
- распоређени буџету републике
Revenues and receipts of the budget
- allocated to republics

09023 Приходи и примања буџета
- распоређени буџетима општина и градова
Revenues and receipts of the budget
- allocated to communes and towns

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Series	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
09022	2015	87,4	105,1	129,4	111,7	77,7	103,4	87,9	81,4	122,6	112,1	88,2	104,1
09022	2016	97,6	119,2	79,7	79,9	93,4	138,6	119,4	99,0	81,3	120,3	68,1	103,6
09022	2017	89,8	93,8	88,0	108,8	116,5	117,2	118,6	85,5	97,1	121,2	99,0	
09023	2015	59,3	86,2	77,9	74,3	96,6	86,0	91,4	106,8	118,6	83,0	106,3	128,7
09023	2016	64,0	101,6	88,7	85,5	122,4	90,0	90,8	107,1	89,3	87,9	112,3	160,4
09023	2017	70,0	105,5	95,1	83,7	122,1	91,8	92,6	113,7	95,4	98,6	129,6	

Цене
Prices

Серије базних индекса (просек 2016=100)

Base indices series (average 2016=100)

Шифра Code	Назив Title	
06010	Цене произвођача индустр. производа за домаће тржиште - укупно <i>Producers' prices of industrial products for domestic market - total</i>	(ланчани индекси) <i>(chain indices)</i>
06014	Цене произвођача индустр. производа за домаће тржиште - енергија <i>Producers' prices of industrial products for domestic market - energy</i>	(ланчани индекси) <i>(chain indices)</i>
06015	Цене произвођача индустријских производа за домаће тржиште - интермедијарни производи, осим енергије <i>Producers' prices of industrial products for domestic market - intermediary products, except energy</i>	(ланчани индекси) <i>(chain indices)</i>
06016	Цене произвођача индустријских производа за домаће тржиште - капитални производи <i>Producers' prices of industrial products for domestic market - capital products</i>	(ланчани индекси) <i>(chain indices)</i>
06017	Цене произвођача индустријских производа за домаће тржиште - трајни производи за широку потрошњу <i>Producers' prices of industrial products for domestic market - durable products for consumption</i>	(ланчани индекси) <i>(chain indices)</i>
06018	Цене произвођача индустр. произв. за домаће тржиште - нетрајни производи за широку потрошњу <i>Producers' prices of industrial products for domestic market - non-durable goods for consumption</i>	(ланчани индекси) <i>(chain indices)</i>
06020	Цене произвођача индустр. производа за домаће тржиште - укупно <i>Producers' prices of industrial products for domestic market - total</i>	(базни индекси) <i>(base indices)</i>
06050	Потрошачке цене - укупно <i>Consumer prices - total</i>	(ланчани индекси) <i>(chain indices)</i>
06059	Потрошачке цене - укупно <i>Consumer prices - total</i>	(базни индекси) <i>(base indices)</i>
06080	Цене угоститељских услуга <i>Prices of catering services</i>	(ланчани индекси) <i>(chain indices)</i>
06089	Цене угоститељских услуга <i>Prices of catering services</i>	(базни индекси) <i>(base indices)</i>

ЦЕНЕ

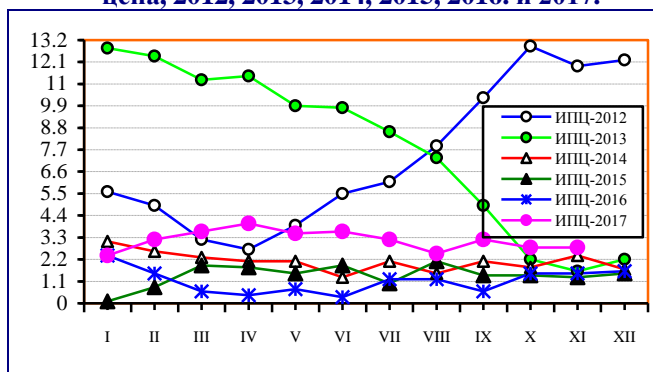
Цене произвођача индустријских производа за домаће тржиште – укупно, у септембру 2017. године забележиле су раст од 0,4% у односу на претходни месец, а у односу на децембар претходне године месечно су порасле за 1,2%. Цене у индустријском сектору Рударство и сектору Прерађивачка индустрија месечно су порасле за 5,5%, односно за 0,4%, док у сектору Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром нису забележиле пораст у односу на претходни месец. У октобру 2017. месечна стопа раста цена – укупно, порасла је за 0,5%, а у односу на децембар претходне године бележи се раст цена на укупном нивоу од 1,7%. У сектору Рударство забележен је раст од 9,7%, у сектору Прерађивачка индустрија раст од 0,3%, а у сектору Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром раст од 0,6%. Цене произвођача индустријских производа за домаће тржиште у новембру су забележиле раст од 1,0% у односу на претходни месец, и раст од 2,7% у односу на децембар претходне године. У сектору Рударство забележен је раст од 10,4%, у сектору Прерађивачка индустрија раст од 0,9%, а у сектору Снабдевање електричном енергијом, гасом и паром раст од 0,4% у односу на претходни месец.

Посматрано по намени ЕУ, у септембру, октобру и новембру, месечне стопе цена трајних производа за широку потрошњу су износиле -0,1%, 0,0% и -0,01%, респективно. Цене капиталних производа у септембру и октобру порасле су за 0,1% односно 0,3% а у новембру су се смањиле за 0,1%. Цене нетрајних производа за широку потрошњу месечно су порасле за 0,4% у септембру, 0,1% у октобру а пале за 0,8% у новембру. У септембру, октобру и новембру, месечне стопе цена интермедијарних производа, осим енергије, су износиле 0,5%, 1,1% и 1,3%. Цена енергије је у септембру порасла за 0,6%, у октобру за 0,7%, а у новембру за 3,2%.

Према индексу потрошачких цена, укупна месечна стопа инфлације у септембру, октобру и новембру ове године износила је 0,1%, 0,2% и 0,0%, респективно, док је укупна годишња инфлација у септембру, октобру и новембру износила 3,2%, 2,8% и 2,8%, респективно. У септембру, октобру и новембру прошле године месечна инфлација је износила -0,6%, 0,7% и -0,1%, респективно. У септембру, октобру и новембру ове године годишња инфлација је већа у поређењу са годишњом инфлацијом у 2016. години, када је износила 0,6%, 1,5% и 1,5%, респективно (видети графикон).

Индекс цена угоститељских услуга, као мера општег месечног нивоа цена услуга у угоститељским објектима, порастао је у септембру за 2,2%, а смањен у октобру и новембру за 0,7%, односно за 0,4%. Годишње месечне стопе (текући у односу на исти месец претходне године) цене угоститељских услуга за септембар, октобар и новембар износе 2,5%, 1,2% и 1,8%, респективно.

Графикон. Међугодишње стопе раста потрошачких цена, 2012, 2013, 2014, 2015, 2016. и 2017.

PRICES

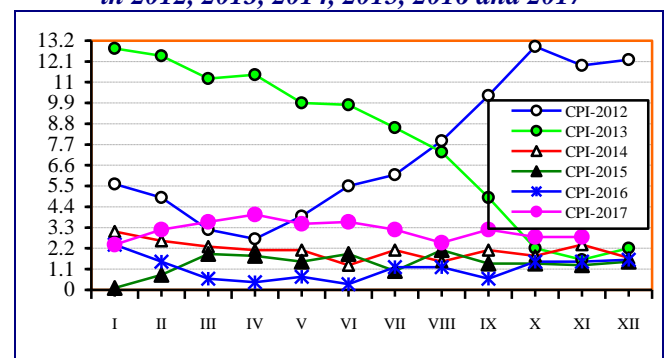
Producers' prices of industrial products for domestic market - total recorded an increase of 0.4% in September 2017 in relation to the previous month, and a monthly growth of 1.2% when compared with December 2016. In the sections of industry **Mining and quarrying** and **Manufacturing**, prices increased monthly by 5.5%, i.e. 0.4%, but did not record any increase in **Electricity, gas, steam and air conditioning supply** in relation to the previous month. In October 2017, the monthly growth rate for Total went up by 0.5%, and when compared to December of the previous year overall prices grew by 1.7%. An increase of 9.7% was noted in the section **Mining and quarrying**, of 0.3% in **Manufacturing**, and of 0.6% in **Electricity, gas, steam and air conditioning supply**. Producers' prices of industrial products for the domestic market grew by 1.0% in November in relation to the previous month and by 2.7% to December last year. When compared with the previous month, prices in the section **Mining and quarrying** saw an increase of 10.4%, in **Manufacturing** of 0.9, and in the section **Electricity, gas, steam and air conditioning supply** an increase of 0.4%.

Observed by use of the EU, monthly rates of **the prices of durable consumer goods** were -0.1% in 0.0% and -0.01% in September, October and November. **The prices of capital goods** increased by 0.1% and 0.3% in September and October, respectively, but decreased by 0.1% in November. **The prices of non-durable consumer goods** went up by 0.4% in September, 0.1% in October and down by 0.8% in November. In September, October and November, monthly rates of **the prices of intermediate goods, except energy** amounted to 0.5%, 1.1%, and 1.3%. **The producers' prices of energy** increased by 0.6% in September, by 0.7% in October and by 3.2% in November.

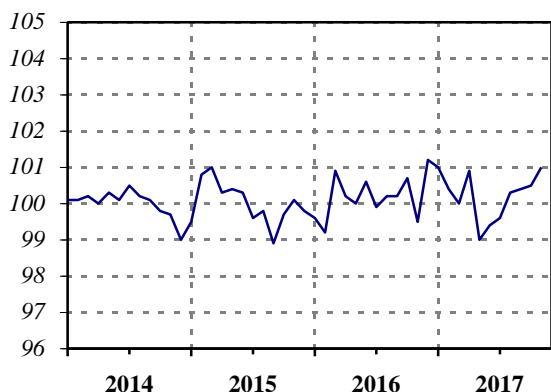
According to **Consumer Prices Index** the total monthly inflation rates in September, October and November 2017 were: 0.1%, 0.2%, and 0.0%, respectively. The total annual inflation in September, October and November 2017 was 3.2%, 2.8% and 2.8%, respectively. In September, October and November 2016, the monthly inflation was -0.6%, 0.7% and -0.1%, respectively. In September, October and November 2017, the annual inflation was higher than the annual inflation in 2016 when it amounted to 0.6%, 1.5% and 1.5%, respectively (see Chart).

Price index of catering services, as the measure of the general monthly level of prices and services in catering trades establishments, increased in September by 2.2%, decreased by 0.7% and 0.4% in October and November. Annual monthly rates (current month compared to the same month last year) the prices of catering services in September, October and November amounted to 2.5%, 1.2% and 1.8%, respectively.

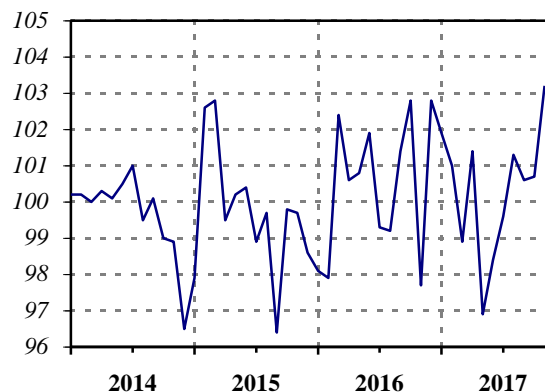
Chart. Annual rates for Consumer Prices in 2012, 2013, 2014, 2015, 2016 and 2017

06010 **Цене произвођача инд. производа за дом. тржиште**
- укупно
Producers'prices of ind. products for domestic market
- total

06014 **Цене произвођача инд. производа за дом. тржиште**
- енергија
Producers'prices of ind. products for domestic market
- energy

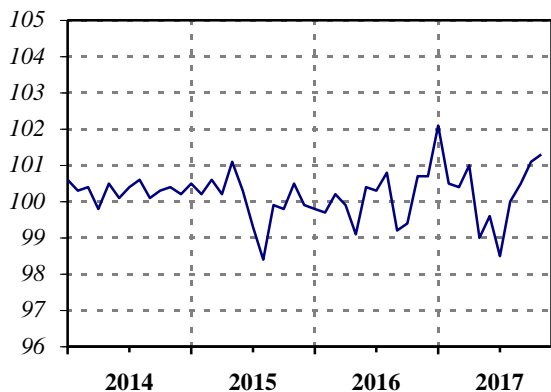

Ланчани индекси / Chain indices

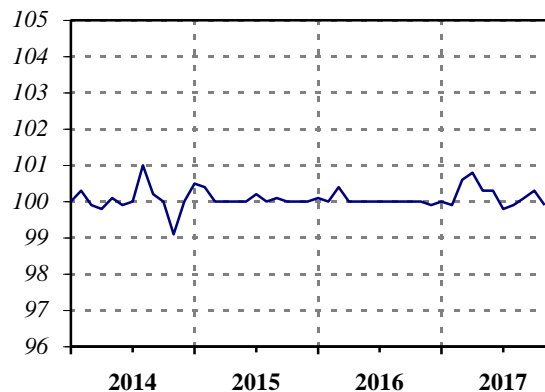
— оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06010	2015	99,5	100,8	101,0	100,3	100,4	100,3	99,6	99,8	98,9	99,7	100,1	99,8
06010	2016	99,6	99,2	100,9	100,2	100,0	100,6	99,9	100,2	100,2	100,7	99,5	101,2
06010	2017	101,0	100,4	100,0	100,9	99,0	99,4	99,6	100,3	100,4	100,5	101,0	
06014	2015	97,9	102,6	102,8	99,5	100,2	100,4	98,9	99,7	96,4	99,8	99,7	98,6
06014	2016	98,1	97,9	102,4	100,6	100,8	101,9	99,3	99,2	101,4	102,8	97,7	102,8
06014	2017	101,9	101,0	98,9	101,4	96,9	98,4	99,6	101,3	100,6	100,7	103,2	

06015 **Цене произвођача инд. производа за дом. тржиште**
- интермедијарни производи, осим енергије
Producers'prices of ind. products for domestic market
- intermediary products, except energy

06016 **Цене произвођача инд. производа за дом. тржиште**
- капитални производи
Producers'prices of ind. products for domestic market
- capital products

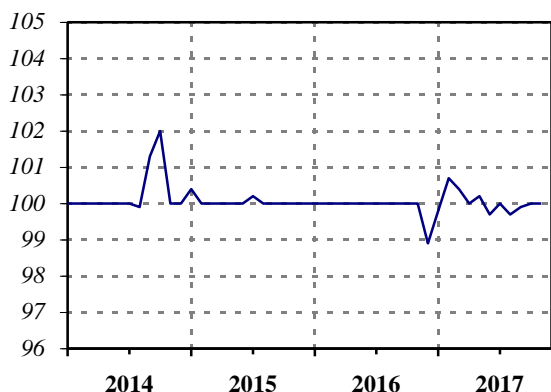

Ланчани индекси / Chain indices

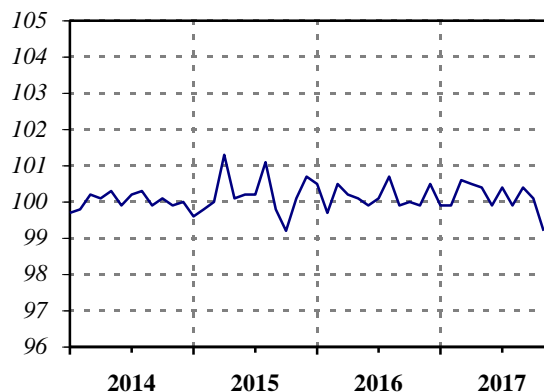
— оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06015	2015	100,5	100,2	100,6	100,2	101,1	100,3	99,3	98,4	99,9	99,8	100,5	99,9
06015	2016	99,8	99,7	100,2	99,9	99,1	100,4	100,3	100,8	99,2	99,4	100,7	100,7
06015	2017	102,1	100,5	100,4	101,0	99,0	99,6	98,5	100,0	100,5	101,1	101,3	
06016	2015	100,5	100,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,2	100,0	100,1	100,0	100,0	100,0
06016	2016	100,1	100,0	100,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	99,9
06016	2017	100,0	99,9	100,6	100,8	100,3	100,3	99,8	99,9	100,1	100,3	99,9	

06017 Цене произвођача инд. производа за дом. тржиште
- трајни производи за широку потрошњу
*Producers' prices of ind. products for domestic market
- durable products for consumption*

06018 Цене произвођача инд. производа за дом. тржиште
- нетрајни производи за широку потрошњу
*Producers' prices of ind. products for domestic market
- non-durable products for consumption*

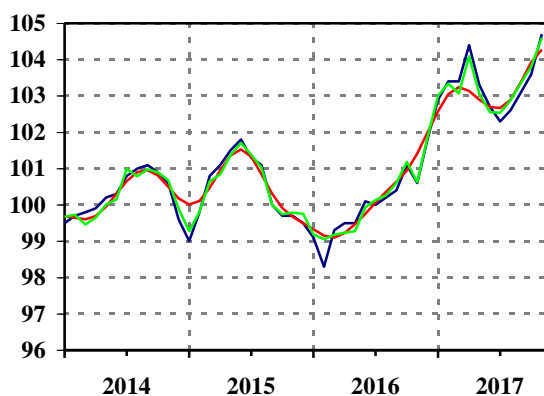

Ланчани индекси / Chain indices

— оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06017	2015	100,4	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,2	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
06017	2016	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	98,9
06017	2017	99,8	100,7	100,4	100,0	100,2	99,7	100,0	99,7	99,9	100,0	100,0	
06018	2015	99,6	99,8	100,0	101,3	100,1	100,2	100,2	101,1	99,8	99,2	100,1	100,7
06018	2016	100,5	99,7	100,5	100,2	100,1	99,9	100,1	100,7	99,9	100,0	99,9	100,5
06018	2017	99,9	99,9	100,6	100,5	100,4	99,9	100,4	99,9	100,4	100,1	99,2	

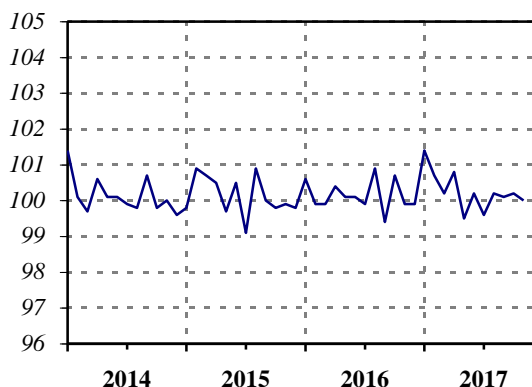
06020 Цене произвођача инд. производа за домаће тржиште
- укупно - базни индекси
*Producers' prices of ind. products for domestic market
- total - base indices*

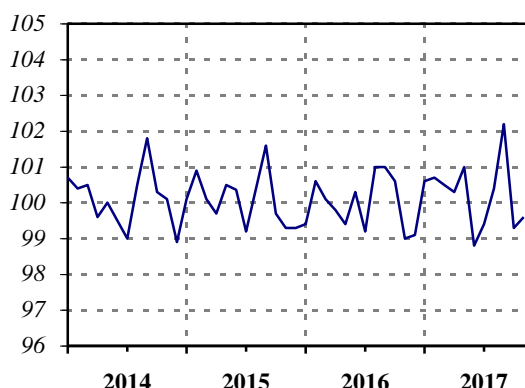
Ø 2016=100

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06020	2015	99,0	99,8	100,8	101,1	101,5	101,8	101,3	101,1	100,0	99,7	99,7	99,5
06020	2016	99,1	98,3	99,3	99,5	99,5	100,1	100,0	100,2	100,4	101,1	100,6	101,8
06020	2017	102,9	103,4	103,4	104,4	103,3	102,7	102,3	102,6	103,1	103,6	104,7	

06050 Потрошачке цене - укупно
- ланчани индекси
Consumer prices - total
- chain indices

06080 Цена угоститељских услуга
- ланчани индекси
Prices of catering services
- chain indices

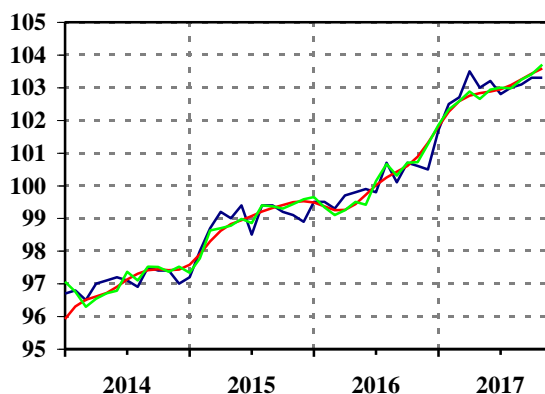

Ланчани индекси / Chain indices

— оригинална серија / original series

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06050	2015	99,8	100,9	100,7	100,5	99,7	100,5	99,1	100,9	100,0	99,8	99,9	99,8
06050	2016	100,6	99,9	99,9	100,4	100,1	100,1	99,9	100,9	99,4	100,7	99,9	99,9
06050	2017	101,4	100,7	100,2	100,8	99,5	100,2	99,6	100,2	100,1	100,2	100,0	
06080	2015	100,1	100,9	100,1	99,7	100,5	100,3	99,2	100,4	101,6	99,7	99,3	99,3
06080	2016	99,4	100,6	100,1	99,8	99,4	100,3	99,2	101,0	101,0	100,6	99,0	99,1
06080	2017	100,6	100,7	100,5	100,3	101,0	98,8	99,4	100,4	102,2	99,3	99,6	

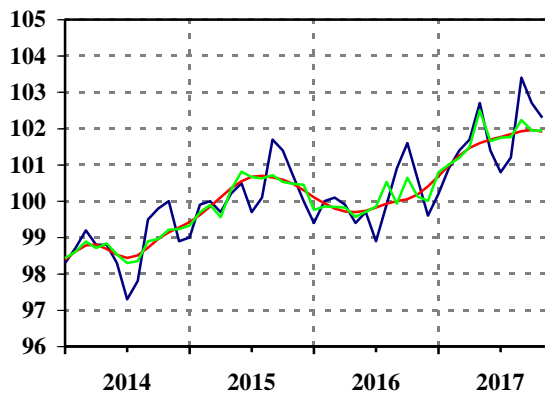
06059 Потрошачке цене - укупно
- базни индекси
Consumer prices - total
- base indices

Ø 2016=100

Серија Series	Год. Year	I Jan	II Feb	III Mar	IV Apr	V May	VI Jun	VII Jul	VIII Aug	IX Sep	X Oct	XI Nov	XII Dec
06059	2015	97,2	98,0	98,7	99,2	99,0	99,4	98,5	99,4	99,4	99,2	99,1	98,9
06059	2016	99,5	99,5	99,3	99,7	99,8	99,9	99,8	100,7	100,1	100,7	100,6	100,5
06059	2017	101,7	102,5	102,7	103,5	103,0	103,2	102,8	103,0	103,1	103,3	103,3	

06089 **Цене угоститељских услуга**
- базни индекси
Prices of catering services
- base indices

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија	Год.	I	II	III	IV	V	VI	VII	VIII	IX	X	XI	XII
Series	Year	Jan	Feb	Mar	Apr	May	Jun	Jul	Aug	Sep	Oct	Nov	Dec
06089	2015	99,0	99,9	100,0	99,7	100,2	100,5	99,7	100,1	101,7	101,4	100,7	100,0
06089	2016	99,4	100,0	100,1	99,9	99,4	99,7	98,9	99,9	100,9	101,6	100,6	99,6
06089	2017	100,2	100,9	101,4	101,7	102,7	101,4	100,8	101,2	103,4	102,7	102,3	

Монетарни сектор*Monetary sector***Серије базних индекса (просек 2016=100)***Base indices series (average 2016=100)*

Шифра	Назив
<i>Code</i>	<i>Title</i>
13090	Новчана маса М1 - укупно <i>M1 Money supply - total</i>
13091	Готов новац у оптицају <i>Cash in circulation</i>
13392	Депозити по виђењу <i>Sight deposits</i>
13092	Новчана маса М2 - укупно <i>M2 Money supply - total</i>
13110	Новчана маса М3 - укупно <i>M3 Money supply - total</i>
13200	Девизне резерве Народне банке Србије <i>NBS FX reserves, th EUR</i>
13300	Девизне резерве банака <i>Commercial bank FX reserves, th EUR</i>

МОНЕТАРНИ СЕКТОР

Новчана маса М1 у септембру 2017. године месечно је номинално порасла у односу на претходни месец за 0,9%, у октобру је порасла за 1,2%, а у новембру за 1,5%. Реално расте у септембру за 0,8%, а у октобру и новембру за 1,0% односно за 1,6%. За првих једанаест месеци 2017. године, новчана маса је номинално већа за 13,7% у односу на исти период претходне године, а реално је већа за 10,4%.

Учешће **готовог новца у оптицају** у новчаној маси М1 у септембру 2017. године износи 24,4%, док у октобру и новембру то учешће износи 23,3% односно 23,2%. Стање готовог новца у оптицају у септембру (146,8 милијарди динара) номинално је веће за 3,5% од стања у августу, а реално је веће за 3,4%. У октобру је готов новац у оптицају (142 милијарде динара) номинално мањи за 3,3%, а реално за 3,5% у односу на претходни месец. У новембру је готов новац у оптицају (144 милијарде динара) номинално и реално већи за 1,4%, у односу на претходни месец.

Депозитни новац у септембру номинално није забележио пораст у односу на претходни месец, док у октобру и новембру бележи номиналне месечне стопе од 2,7% и 1,6%, респективно. Депозитни новац у септембру, октобру и новембру бележи реалне месечне стопе од -0,1%, 2,5% и 1,6%, респективно.

У септембру ове године дошло је до номиналног повећања **новчане масе М2** за 0,8%, односно реалног за 0,7%. У октобру, агрегат М2 номинално није забележио пораст у односу на септембар а реално је забележио смањење за 0,3%. У новембру је агрегат М2 порастао и номинално и реално за 1,6%.

Новчана маса М3 је у септембру, октобру и новембру ове године забележила номиналне стопе раста од 0,6%, 0,4%, и 1,2%, респективно, у односу на претходни месец, а реално 0,5% у септембру, 0,2% у октобру и 1,2% у новембру.

У септембру 2017. године забележен је раст **девизних резерви Народне банке Србије у еврима** за 3,5%, док су **девизне резерве банака у еврима** пале за 13,8% у односу на август. У октобру ове године девизне резерве НБС порасле су за 1,2%, док су девизне резерве банака порасле за 15,0% у односу на претходни месец. У новембру 2017. године дошло је до смањења девизних резерви НБС (за 6,1%) и смањења девизних резерви банака (за 3,9%) у односу на октобар ове године.

У **трећем кварталу** ове године, у односу на трећи квартал прошле године, девизне резерве НБС повећане су за 7,4%, док су девизне резерве банака смањене за 17,9%.

На **кумулативном нивоу** девизне резерве НБС у првих једанаест месеци ове године, у односу на исти период прошле године, повећане су за 3,8%, док су девизне резерве банака смањене за 14,4%. На годишњем нивоу, девизне резерве НБС у септембру, октобру и новембру расле су за 11,3%, 10,9%, и 2,9%, док су девизне резерве банака падале за 26,7%, 20,0% и 19,1%, респективно.

MONETARY SECTOR

The money supply M1, in September 2017 increased monthly by 0.9% in nominal terms, to the previous month, in October by 1.2% and in November by 1.5%. In real terms, it grew in September by 0.8% and in October and November by 1.0% and 1.6%, respectively. In the first eleven months of 2017, money supply saw a nominal growth of 13.7% with respect to the same period of the previous year, and of 10.4% in real terms.

The share of cash in circulation of money supply M1 in September 2017 amounted to 24.4% and in October and November this share was 23.3, i.e. 23.2%. The level of cash in circulation in September (146.8 billion RSD) was higher than in August by 3.5%, in nominal terms, and in real terms by 3.4%. In October, amounting to 142 billion RSD, it decreased nominally by 3.3% and in real terms by 3.5%, when compared to the previous months. In November, when it totaled 144 billion RSD, it grew nominally and in real terms by 1.4% in relation to the previous month.

Deposit money did not saw a nominal increase in September to the previous months, while in October and November it recorded nominal monthly rates of 2.7% and 1.6%, respectively. Real rates of deposit money in September, October and November were -0.1%, 2.5% and 1.6%, respectively.

In September this year, the money supply M2 increased nominally by 0.8%, i.e. by 0.7%, in real terms. In October, the aggregate M2 did not record nominal growth when compared to September, but in real terms it saw a decrease of 0.3%. In November, the aggregate M2 grew by 1.6% both in nominal and real terms.

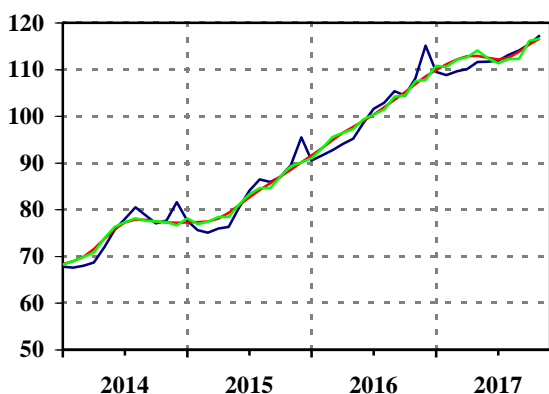
The money supply M3 in September, October and November of this year recorded nominal growth rates of 0.6%, 0.4% and 1.2%, respectively, in relation to the previous month, and in real terms the rates were 0.5% in September, 0.2% in October and 1.2% in November.

In September 2017, NBS FX reserves in EUR recorded a growth of 3.5%, while Commercial bank FX reserves in EUR saw a fall of 13.8%, compared to August. In October of this year, NBS FX reserves increased by 1.2%, and Commercial bank FX reserves increased by 15.0%, compared to the previous month. In November 2017, NBS FX reserves went down by 6.1%, and Commercial bank FX reserves by 3.9%, compared to October of this year.

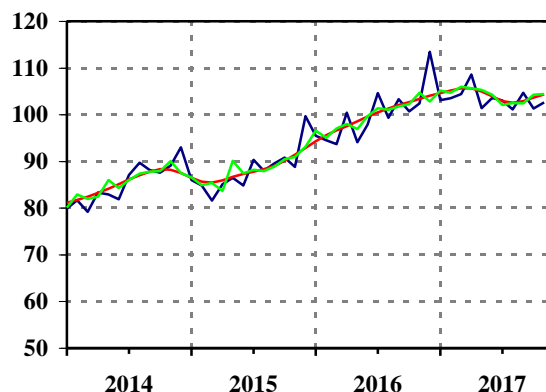
In the third quarter of this year, compared to the third quarter of the previous year, NBS FX reserves increased by 7.4%, while Commercial bank FX reserves decreased by 17.9%.

Observed cumulatively, NBS FX reserves in the first eleven months of this year, compared to the same period of the previous year, increased by 3.8%, while Commercial bank FX reserves decreased by 14.4%. Annually, NBS FX reserves changing rates in September, October and November were 11.3%, 10.9%, and 2.9%. However, Commercial bank FX reserves changing rates in September, October and November decreased by 26.7%, 20.0%, and 19.1%, respectively.

13090 Новчана маса M1
- укупно
M1 Money supply
- total

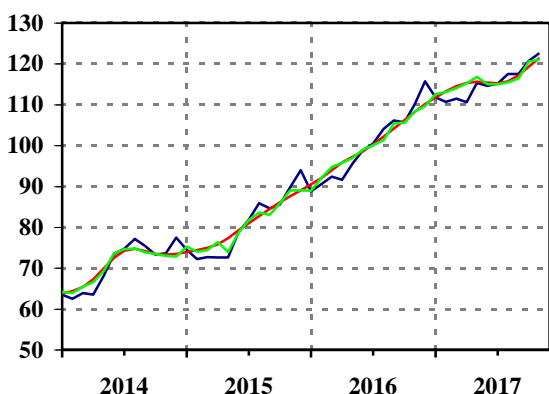
13091 Готов новац у оптицају
Cash in circulation

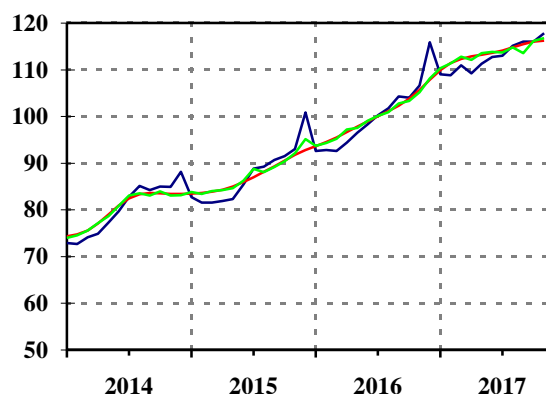
Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
13090	2015	77,6	75,6	75,1	76,0	76,3	80,5	84,1	86,5	85,9	87,0	89,5	95,5
13090	2016	90,5	91,6	92,7	94,0	95,2	98,6	101,6	102,9	105,4	104,4	108,1	115,1
13090	2017	109,5	108,8	109,6	110,1	111,6	111,7	111,9	113,1	114,1	115,5	117,3	
13091	2015	86,0	84,8	81,6	85,1	86,5	84,8	90,3	88,0	89,6	90,8	88,8	99,7
13091	2016	95,5	94,5	93,7	100,4	94,1	97,9	104,6	99,3	103,3	100,7	102,4	113,5
13091	2017	103,1	103,5	104,4	108,6	101,4	103,6	103,0	101,1	104,7	101,3	102,6	

13392 Депозити по виђењу
Sight deposits

13092 Новчана маса M2
- укупно
M2 Money supply
- total

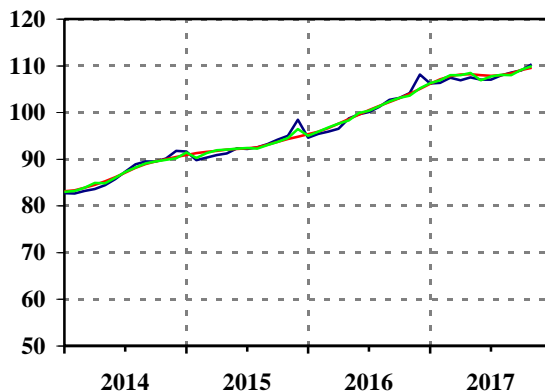

Ø 2016=100

		оригинална серија / original series					десезонирана серија / seasonally adjusted						
		тренд-циклус компонента / trend-cycle component											
Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
13392	2015	74,5	72,2	72,7	72,6	72,6	78,9	81,9	85,9	84,6	85,6	89,8	94,0
13392	2016	88,8	90,6	92,4	91,6	95,6	98,8	100,5	104,1	106,1	105,7	110,1	115,7
13392	2017	111,8	110,7	111,5	110,6	115,3	114,6	115,2	117,5	117,5	120,7	122,6	
13092	2015	82,7	81,5	81,5	81,9	82,3	85,4	88,8	89,2	90,7	91,5	93,0	100,8
13092	2016	92,6	92,8	92,6	94,4	96,5	98,3	100,2	101,7	104,3	104,0	106,6	115,9
13092	2017	109,0	108,8	110,9	109,2	111,3	112,7	113,0	115,1	116,0	116,0	117,8	

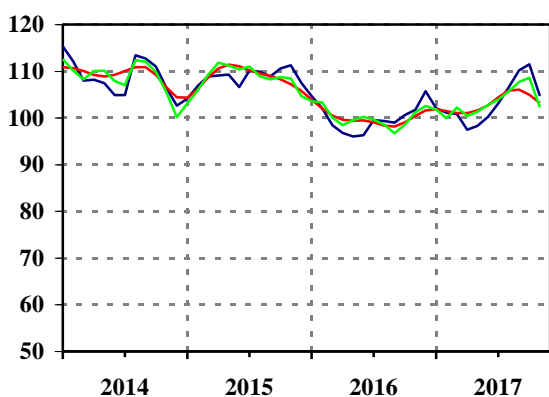
Новчана маса М3
- укупно
13110
M3 Money supply
- total

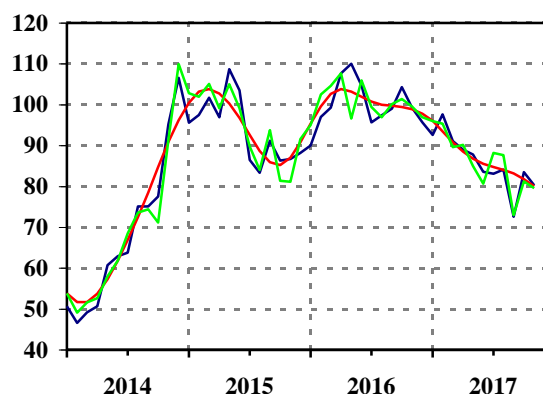
Ø 2016=100

Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
13110	2015	91,6	89,8	90,3	90,9	91,2	92,3	92,2	92,5	93,2	94,2	95,0	98,4
13110	2016	94,6	95,4	95,9	96,5	98,7	99,6	100,1	101,2	102,7	103,1	104,1	108,1
13110	2017	106,2	106,3	107,4	106,9	107,5	107,0	107,0	107,9	108,5	109,0	110,3	

13200 Девизне резерве Народне банке Србије (EUR)
NBS FX reserves, th EUR

13300 Девизне резерве банака (EUR)
Commercial bank FX reserves, th EUR

Ø 2016=100

Серија / Series	Год. / Year	I / Jan	II / Feb	III / Mar	IV / Apr	V / May	VI / Jun	VII / Jul	VIII / Aug	IX / Sep	X / Oct	XI / Nov	XII / Dec
13200	2015	104,1	106,8	108,9	109,1	109,3	106,6	110,1	109,9	108,9	110,6	111,3	107,5
13200	2016	104,7	102,1	98,4	96,8	96,0	96,3	99,5	99,3	99,0	100,6	101,7	105,7
13200	2017	102,1	101,1	100,8	97,5	98,3	100,2	103,1	106,5	110,2	111,5	104,7	
13300	2015	95,6	97,5	101,7	96,9	108,7	103,5	86,5	83,3	91,2	86,3	86,7	88,2
13300	2016	90,0	97,0	99,3	107,7	110,0	104,7	95,7	97,4	99,0	104,3	99,2	95,7
13300	2017	92,6	97,6	91,1	89,0	87,8	83,6	83,1	84,1	72,6	83,5	80,3	

МЕТОДОЛОШКА ОБЈАШЊЕЊА

Публикација Трендови има за циљ да носиоцима економске политике наше земље пружи ажурну информацију о текућим кретањима у економији, као и о њиховим дугорочним и/или цикличним понашањима. Зато је на графиконима дуго времена (од марта 2004. закључно са децембром 2013. године) приказивана само *тренд-циклус компонента*, заједно са *оригиналним месечним подацима*, док су у табелама презентовани само оригинални подаци, тј. базни или ланчани индекси за текућу годину и претходне две године.

Од марта 2014. године, *графичка презентација* у Трендовима за све серије је проширена **десезонираном серијом**, и **прогнозом** за све серије *три месеца унапред*. Прогнозе су рађене применом ARIMA модела. У изради прогноза нису узимани у обзир ефекти евентуалних промена економских, политичких или других чинилаца. У табелама и графиконима, прогнозиране вредности су биле истакнуте (другом бојом) у односу на податке о реализованим вредностима. Ова пракса је прекинута од јуна 2015. године. Од марта 2014. године, Трендови се штампају у боји.

База индексних података који се презентују у овој публикацији ажурира се прерачунавањем индекса сваке текуће године у односу на просек претходне године као базне ($\emptyset=100$).

За сваку презентовану област економске активности даје се и текстуална анализа кретања праћених појава за период обрађен у датом броју публикације. Увек је реч о приказу и анализи показатеља за *навршена последња три месеца* (за *навршени последњи квартал или навршену годину*).

Почев од првог броја ове публикације (Трендови – март 2004) у серијалу до марта 2011. године, серије из (одговарајућих) области биле су приказиване према **Класификацији делатности 1996 (NACE Rev. 1)**, која је била у примени од јануара 2001. године, а знатно се разликовала од **Јединствене класификације делатности (ЈКД 1976)**, која је била у примени више од 20 година. Временске серије, делимично од мартовског и коначно од јунског броја Трендова 2011. године, презентују се по **КД (2010)**, која је усклађена са европском класификацијом **NACE Rev. 2**.

Да би се обезбедила упоредивост за довољно дуги низ серија статистике Републике Србије за аналитичке циљеве, подаци за период пре примене КД (2010) компилирани су адекватном методологијом на вредности које се могу разврстати по КД (2010) из КД (2001).

Трендови, као и базе података на којима је публикација базирана, формирају се из података **Републичког завода за статистику, Народне банке Србије и Националне службе за запошљавање**. Подаци о бруто наплати и расподели јавних прихода преузимају се од **Министарства финансија – Управе за трезор**. Податке о новчаним токовима прикупљају пословне банке и прослеђују их Народној банци Србије.

METHODOLOGICAL EXPLANATIONS

The aim of the TRENDS publication is to provide economic policy-makers with updated information on current economic trends and their long-term and/or cyclical behavior. Therefore, for a long period of time (from March 2004 to December 2013 included) the graphs were presenting only the trend-cycle component along with original monthly data, while tables contained, i.e. base or chain indices for the current year and the previous ones.

*From March 2014, graphic presentation in Trends of all series is extended by **seasonally adjusted and by the forecasts** of all series, for three months ahead. Forecasts are produced by using ARIMA modeling and no effects of economic, political, or other influences are taken into account. In tables and graphs, the forecast values were highlighted (by different color) in relation to the other values. This practice was interrupted in June 2015. Since March 2014, Trends has been printed in full color.*

The database of index data, which are presented in the publication, is updated by recalculating the indices of each current year to the average of the previous year, as the referent year ($\emptyset=100$).

Each division of economic activities covered by the publication is accompanied by a short explanation of current economic trends in the observed period. The presentation and explanation of indicators always refer to the completed last three months (completed last quarter or completed year).

*As of the first issue of this publication (Trends – March 2004) in the serial up to March 2011, data series for (respective) divisions were presented according to the **Classification of Activities (CA 1996 – NACE Rev. 1)**, which was significantly different from the **Uniform Classification of Activities (UCA 1976)**, the former used from January 2001 and the latter for more than 20 years. Time series from TRENDS, partly since the March and finally since the June issue, have been presented by the new **CA (2010)**, which is harmonized with the European classification **NACE Rev. 2**.*

In view of obtaining compatibility for a sufficiently long data series in the statistics of the Republic of Serbia, for analytical purposes, data for the period prior to the application of CA (2010) have been compiled by adequate methodology to values which can be classified according to the new CA (2010) from CA (2001).

*TRENDS, as well as related databases, are created from data of the **Statistical Office of the Republic of Serbia, National Bank of Serbia and National Employment Service**. Data on the collection gross revenues and distribution of public revenues are taken from the **Ministry of Finances – Treasury Administration**. The data on monetary flows are collected by commercial banks and transmitted to the National Bank of Serbia.*

Посебно напомињемо да од другог квартала 1999. године серије не садрже податке за АП Косово и Метохија.

Почев од мартовских Трендова 2015. године, серије података о економским кретањима покривају следеће области:

- (1) Активности,
- (2) Финална тражња,
- (3) Спољна трговина,
- (4) Запосленост,
- (5) Расподела,
- (6) Цене и
- (7) Монетарни сектор.

База података

Све серије у Републичком заводу за статистику (Одсек за временске серије и анализе) организоване су у базе података које су подељене у две аналогне логичке целине: **Базу агрегата (ЕКОАГРЕГАТ – ЕАГР)** и **Базу индекса (ЕКОИНДЕКС – ЕИНД)**. Све серије се класификују, групишу у *групе*. Број група је варијабилан у времену, као и број серија у њима. У овом тренутку серије су класификоване у 10 група, а базе временских серија садрже 734 серија.

Концепција пројекта Базе временских серија (БВС), и из њега изведеног пројекта База индекса, објашњена је у следећим публикацијама: (1) **Интерна методологија базе података – Серије агрегата и индекса о привредним кретањима – Екотренд**, РД, год–VII, број 7, СЗС, 1993. г. (аутор Н. Ђерић) и (2) **База индекса Економски тренд – ЕКТ – Припрема и ажурирање серија индекса о привредним кретањима за СР Југославију**, МСРД број 36, СЗС, 1997. године (аутор Н. Ђерић).

У публикацији: **Упутство за коришћење базе индекса Економски тренд – ЕКТ серија индекса о привредним кретањима**, ММ број 384, СЗС, 1999. (аутор Н. Ђерић), објашњена је процедура којом се може приступити базама података. Слична процедура је примењена и на HOST инсталацији РЗС-а.

У публикацији Трендови (јун 2011) дата је скраћена методологија база података временских серија – **БВС Републичког завода за статистику** (аутори: Н. Ђерић, М. Раданов-Радичев, В. Златановић и М. Миловановић), као и комплетан списак временских серија распоређен према подели активности у Трендовима.

У публикацији Трендови (септембар 2011) дата је комплетна структура организације, формирања и презентације база података временских серија без њиховог детаљног списка – **Структура и методолошке основе БВС Републичког завода за статистику** (аутори: Н. Ђерић, М. Раданов-Радичев, В. Златановић и М. Миловановић).

Remark: starting the second quarter 1999, all the series do not include data for AP Kosovo and Metohia.

From the March 2015 data series on economic trends cover the following areas:

- (1) *Activities,*
- (2) *Final demand,*
- (3) *External trade,*
- (4) *Employment,*
- (5) *Distribution,*
- (6) *Prices and*
- (7) *Monetary sector.*

Data bases

*All statistical series in the Statistical Office of the Republic of Serbia (Time Series and Analysis Division) are organized in databases which are arranged into two analogous logical groups: **Aggregates database (EKOAGREGAT–EAGR)** and **Index database (EKOINDEKS–EIND)**. All series are classified into **groups**. The number of groups varies over time and so does the number of series within them. At present, the series are classified into 10 groups and there are 734 series in the related database.*

*The concept of the Time Series Database Project, and derived Index Database Project is presented in the following publications: (1) **Internal Methodology of Database – Series of Aggregates and Indices on Economic Trends – Ekotrend**, RD, Year – VII, No. 7, FSO, 1993 (by: N. Đerić) and (2) **Economic Trend Database – EKT – Creation and Updating of Index Series on Economic Trends for FR Yugoslavia**, MSRD, No. 36, FSO, 1997, (by: N. Đerić).*

*The publication entitled **Instructions for Use of Index Database Economic Trend – EKT Indices Series on Economic Trends**, MM, No. 384, FSO, 1999 (author: N. Đerić), edited by the Federal Statistical Office of Yugoslavia, describes the procedure which allows access to the databases. Similar procedure was applied in the Statistical Office of the Republic of Serbia, HOST version.*

*The June 2011 issue of TRENDS, dedicated to **time series databases (TSDB) in the Statistical Office of the Republic of Serbia** (by: N. Đerić, M. Radanov-Radičev, V. Zlatanović and M. Milovanović) contains the abbreviated methodology of the time series databases and a complete list of time series presented according to TRENDS chapters, each being devoted to certain activities.*

*The September 2011 issue of TRENDS, dedicated to **the structure and methodological basis for time series Databases (TSDB) in the Statistical Office of the Republic of Serbia** (by: N. Đerić, M. Radanov-Radičev, V. Zlatanović and M. Milovanović), contains a complete structure of time series databases management, but not their detailed list.*

У Трендовима, од марта 2013. године, осим комплетног **ревидираног** садржаја **БВС РЗС-а** у виду **списка серија**, дата су **кратка методолошка објашњења** са табеларним **распоредима серија**, према критеријумима појединих класификација серија (**економски критеријум** – према **групама** и **публицистички критеријум** – према **сегментима** економских активности).

Тако **ревидирани садржај БВС Завода**, који се објављује у Трендовима **сваког марта текуће године**, подразумева увођење нових активних серија или група серија, као и искључивање прекинутих серија или сегмената серија (**БВС РЗС-а**, аутори: Н. Ђерић и В. Златановић).

Сви подаци су дати на месечном нивоу, на бази просека претходне године (= 100), укључујући и токове монетарних агрегата. Изузетак чини већина серија о ценама које су представљене и ланчаним индексима (претходни месец = 100). Ово је учињено да би се прегледније пратиле месечне промене цена.

Пре кратке анализе сваке области економске активности, дат је **списак презентованих серија**.

Десезонирање временских серија у Трендовима, почев од марта 2014. године, изводи се применом **модела RSA5c** из програма **X13-ARIMA**, верзија 1.3.2, коришћењем **декомпозиције** излазних резултата према **X11-ARIMA** програму. Од марта 2015. године, примењује се верзија 2.0.0 програма **X13-ARIMA-SEATS** у оквиру софтвера **JDemetra+**, а од марта 2017. године у примени је верзија 2.1.0. Овај софтвер је бесплатно доступан на Евростатовом сајту, и њиме је, од јануара 2014. године, комплетно **десезонирање** у РЗС-у пребачено са IBM HOST система на РС платформу.

Од марта 2014. године, обрада свих **пројеката** из **БВС РЗС-а** изводи се у **ИСТ апликацији**, чиме су све **базе временских серија РЗС-а** пребачене са **HOST-а** на **SQL server**. У 2013. и 2014. години паралелно се радило „пуњење“ и тестирање базе на обе платформе, све док се све активности нису сасвим аутоматизовале на ИСТ-у. Током 2015. године, прекинуто је извођење свих активности на **HOST-у**.

Остале методолошке напомене

Бруто домаћи производ (БДП), према производном приступу, представља суму бруто додатих вредности (БДВ) свих области економије, која је умањена за индиректно мерене (FISIM) услуге финансијског посредовања и увећана за нето порезе на производе. Квартални обрачун БДП-а РЗС изводи за ниво области и сектора КД. **Прерачун** БДП-а у референтним ценама 2010. године, а за потребе БВС, изводи се дезагрегацијом расположивих кварталних података на месечне Евростатовим **ECOTRIM** програмом, верзија 1.01, почев од 2011. године.

Trends from March 2013 presents, in addition to the complete revised content of databases of time series of SORS (DTS) in form of a list of series, short methodological explanations with tables containing series distribution by criteria of selected classification series (economic criteria – by groups and publishing criterion by segments of economic activities.

The Trends content of databases of time series of SORS, published in Trends every March of the current year has been revised by introducing new active series or series groups, and by excluding interrupted series of series segments (databases of time series (DTS) of the Statistical Office of the Republic of Serbia (authors: N. Đerić and V. Zlatanović).

All data series are presented on monthly level, based on the preceding year average (= 100), including the trends of monetary aggregates. The exception are most of the series of prices, presented by base indices and by monthly chain indices (preceding month = 100). This has been done in order to obtain a better insight on monthly changes of prices.

Prior to short analytic comments of each economic activity division, provided is the list of the presented series.

Time series have been seasonally adjusted in Trends since March 2014 by applying RSA5c model of X13-ARIMA, version 1.3.2, using the decomposition of output results as organized in X11-ARIMA program. A new version has been in use since March 2015, being the version 2.0.0. of X13-ARIMA-SEATS within JDemetra+, version 1.3.2, and the version 2.1.0 since March 2017. This software is free and available on Eurostat website. It has been used since January 2014 to transfer the complete seasonal adjustment in the SORS from IBM HOST system to PC platform.

Since March 2014, the processing of all projects from the databases of times series of SORS has been done in ICT application, whereby all the databases of time series of SORS has been transferred from HOS to SQL server. In 2013 and 2014 uploading an testing of the database on both platforms were done in parallel, while certain activities were completely automated in IST. During 2015, all activities ceased to be performed on HOST.

Other methodological remarks

Gross domestic product (GDP), by the production approach, is the total of gross value added (GVA) of all economic activities minus financial intermediation services indirectly measured (FISIM) plus net taxes on products. GVA has been calculated for the level of divisions and sections of the Classification of Activities. GDP is calculated quarterly on the level of CA divisions and sections. GDP calculation is done at 2010 reference prices, but for the purposes of TSDB it is done by disaggregating available quarterly data to monthly data using Eurostat ECOTRIM programme, version 1.01. starting from 2011.

Квартални БДП за Републику Србију је, због усклађивања са новим Европским системом националних и регионалних рачуна (ESA 2010) и због ревизије система националних рачуна у РЗС-у, прерачунат на потпуно нове временске серије које су знатно дуже од претходних, те тако датирају с почетком од 1996. године.

Серије индекса индустријске производње (укупно, по секторима и по областима), као и одговарајуће *серије залиха готових производа у индустријској производњи* (укупно, по секторима и по областима) – изведене су из података о физичком обиму производње према статистичкој методологији пондерисања и агрегирања података из ове области. Пондери су добијени из података у извештајима РЗС-а: из статистике националних рачуна и Годишњег извештаја индустрије.

Индекс физичког обима индустријске производње добија се на основу месечног извештаја индустрије који обухвата предузећа у области индустрије и јединице из неиндустријских предузећа које се баве индустријском производњом. По КД (2010), која се примењује од 1. јануара 2011. године, делатност индустрије чине сектори: **В – Рударство, С – Прерађивачка индустрија, и Д – Снабдевање електричном енергијом, гасом, паром и климатизација**. Производња се исказује према **Номенклатури индустријских производа**, коју чине индустријски производи и услуге разврстане по делатностима у којима су произведени. **Залихе готових производа у индустрији** представљају стање на крају месеца.

Подаци о **продаји и откупу производа пољопривреде, шумарства и рибарства** добијени су на основу редовних месечних статистичких истраживања и обухватају: продају производа из сопствене производње предузећа и задруга, као и откуп производа од породичних газдинстава, коју обављају овлашћене организације у циљу даље прераде или продаје. **Индекси у сталним ценама добијени** су дељењем индекса у текућим ценама одговарајућим индексима цена пољопривредних производа.

Часови рада на градилиштима обухватају стварно одрађене часове радника ангажованих на градилиштима у редовном радном времену, као и у прековременим сатима, за све раднике правних и физичких лица из области грађевинарства (**сектор F, КД 2010**), као и правних лица која обављају грађевинску делатност а налазе се у саставу неграђевинских пословних субјеката.

Due to the harmonization with the new European system of national accounts (ESA 2010) and revision of the system of national accounts in the SORS, the quarterly gross domestic product for the Republic of Serbia is converted to totally new time series which are significantly longer than the previous ones, thus starting from 1996.

Index series of industrial production (total and by sections and divisions), as well as relevant index series of stocks of manufactured goods in industrial production (total and by sections and divisions), are obtained from data on the volume of production according to the statistical methodology of weighting and aggregating data from this field. Weights are obtained from statistical documentation (National Accounts and annual report of industrial production).

The index measures of the physical volume of industrial production is obtained on the basis of monthly reports on industrial production that includes both industrial enterprises and non-industrial enterprises engaged in industrial production. In the Classification of Activities (2010), being used since 1 January 2001, industry activities include the sections: C–Mining and quarrying, D–Manufacturing and E–Electricity, gas, steam supply and air conditioning. Production is shown according to the Nomenclature of Industrial Products, which includes industrial products and services classified by activities where they are produced. Stocks of finished goods in industry are taken as end-month balance.

The data on the sale and purchase of the products of agriculture, forestry and fishing are collected by the regular monthly surveys and include: the sales of the own production of enterprises and cooperatives, as well as the purchase from family holdings that authorized organizations make for further sales and processing. The indices at constant prices are obtained by dividing the indices at current prices by the respective price indices of agricultural products.

Hours of work done on construction sites include hours actually worked of workers engaged on construction sites within regular working hours and overtime work, for all the workers in legal and physical persons engaged in construction (section F, CA 2010), as well as in the legal entities that undertake construction activity and are part of non-construction business entities.

Подаци о **оствареном промету у трговини на мало у области 47 КД (2010)** – по месецима, представљају оцену промета на основу редовног месечног истраживања које се спроводи на узорку. Обухваћена су сва велика и средња правна лица регистрована у области 47 КД („Службени гласник РС“, број 54/10), док су мала изабрана методом случајног узорка. Истраживањем је обухваћен и одређени број правних лица која су регистрована у осталим делатностима а обављају делатност трговине на мало, област 47.

Остварени **промет робе у трговини на мало** представља вредност продате робе свих пословних субјеката (правних лица и предузетника) која је продата (испоручена) крајњим потрошачима, односно становништву за личну потрошњу и употребу у домаћинству, као и правним и физичким лицима за обављање делатности. **Промет правних лица** се добија на основу редовног месечног статистичког истраживања, а **промет предузетника** на основу пријава ПДВ-а добијених од Пореске управе. По дефиницији, промет робе у трговини на мало припада области 47 КД (2010), изузев промета на мало моторним возилима, мотоциклима и деловима. **Индекси у сталним ценама** добијени су дељењем индекса у текућим ценама одговарајућим индексима потрошачких цена из којих су искључени: вода (из комуналних система), струја и моторна возила, мотоцикали и делови). Месечни подаци се коригују на основу резултата тромесечног статистичког истраживања (за скуп правних лица) и обрађених пријава ПДВ-а (за скуп предузетника).

Промет у угоститељству представља вредност извршених угоститељских услуга које обухватају услуге смештаја, исхране, точења пића, као и друге услуге које се уобичајено обављају у угоститељству. **Индекси промета угоститељства у сталним ценама** добијени су дељењем индекса промета у текућим ценама индексом цена угоститељских услуга.

Подаци о доласцима и **ноћењима туриста** добијају се на основу редовног месечног истраживања свих угоститељских и других организација које пружају услуге смештаја или које посредују у пружању тих услуга. **Туриста** је свако лице које у месту изван свог сталног пребивалишта преноћи најмање једну ноћ у угоститељском или другом објекту за смештај гостију.

Индекси физичког обима саобраћајних услуга израчунавају се на основу *пондерисаних путничких и тонских километара сваке гране саобраћаја посебно* и њиховим свођењем на тзв. сведене синтетичке **путничке/тонске километре**.

*The data on **realized turnover in retail trade** in section 47 of CA (2010) by months, present the turnover estimate on the basis of regular monthly sample-based survey. All large and middle-sized legal entities, registered in the section 47 of CA are covered (“Official Journal of RS”, no. 54/2010), while small enterprises are selected by the random sample method. The sample also includes a certain number of legal entities that are registered in other sections of activities, but are engaged in retail trade activity (section 47) as well.*

*The realized **turnover of retail trade** presents the value of sold goods of all enterprises (legal entities and unincorporated enterprises) that have been sold (delivered) to end users, i.e. to the population for personal and household consumption and use, as well as to legal and physical persons for supporting their activities. **The turnover of legal entities** is obtained by regular monthly statistical survey and **the turnover of unincorporated enterprises** by VAT returns from the Tax Administration. By definition, the turnover of goods in retail trade falls into division 47 of CA (2010), except retail trade of motor vehicles, motorcycles and parts. **The indices at constant prices** are obtained by dividing the indices at current prices by the respective indices of consumer prices from which are excluded: water (from public utilities systems), electricity and motor vehicles, motorcycles and parts). Monthly data are corrected based on the results of the quarterly statistical survey (for the set of legal entities) and processed VAT returns (for the set unincorporated enterprises).*

*The **turnover in catering trade** stands for the value of performed catering services that comprise the services of accommodation, food, drinks, as well as the other services usually performed in catering trade. **The catering trade turnover indices at constant prices** are obtained by dividing the turnover index at current prices by the price index of catering services.*

*The data on **tourist arrivals and overnight** stays are obtained on the basis of regular monthly survey of all catering and other organizations that render the services of accommodation or mediate in rendering these services. **Tourist** is each person that stays one night at least in a catering or some other facility for accommodation, outside the place of usual residence.*

*The **physical volume indices of transport services** are calculated on the basis of weighted passenger and ton kilometers of each transport branch individually and by the reduction of these to so-called reduced synthetic passenger/ton kilometers.*

Подаци о **робној размени** Републике Србије са иностранством добијају се на основу података из Јединствене царинске исправе (Царински закон, „Службени гласник РС“, број 18/10), које обрађује и објављује РЗС применом Методологије УН (*International Merchandise Trade Statistics – Concepts and Definitions 2010, UN, 2011*).

Вредност извоза је по паритету *f.o.b.* (*free on board*), а увоза по паритету *c.i.f.* (*cost, insurance, freight*). Од 1. јануара 2010. користи се нова, ревидирана **Стандардна међународна трговинска класификација – СМТК Рев. 4**. РЗС је објавио упоредиве податке по новим класификацијама за 2005. и 2006. годину. Од јануара 2007. године подаци се објављују према новој методологији и класификацији.

Регистрована запосленост. Под појмом **запослени** подразумевају се лица која имају заснован радни однос са послодавцем на одређено или неодређено време и лица која раде ван радног односа на основу уговора о делу или на основу уговора о обављању привремених и повремених послова, као и лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи, као и лица која обављају пољопривредне делатности а налазе се на евиденцији **Централног регистра обавезног социјалног осигурања**.

Под појмом **запослени у радном односу** подразумевају се лица која имају заснован радни однос са послодавцем на одређено или неодређено време, без обзира на то да ли раде пуно радно време или краће од пуног радног времена, *професионална војна лица*, лица која послове директора обављају по уговору о правима и обавезама директора, као и лица која обављају самосталне делатности или су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи.

Под појмом **запослени ван радног односа** подразумевају се лица која обављају привремене и повремене послове, послове на основу уговора о делу, ауторског уговора или неког другог уговора без обзира на рок трајања, као и лица која су оснивачи привредних друштава или предузетничких радњи а нису засновали радни однос.

Под појмом **регистровани индивидуални пољопривредници** подразумевају се лица која се налазе на евиденцији **Централног регистра обавезног социјалног осигурања** као лица која су осигурана по основу обављања пољопривредне делатности, односно лица за која се, према закону, сматра да се баве пољопривредом (пољопривредници, чланови домаћинства пољопривредника, чланови мешовитог домаћинства, носиоци пољопривредног газдинства и чланови пољопривредног газдинства), ако нису осигураници запослени, осигураници по основу обављања самосталне делатности, корисници пензија и на школовању. **Ревизија података о броју регистрованих индивидуалних пољопривредника није рађена јер нема адекватних елемената за извођење те процене.**

Data on international trade in goods of the Republic of Serbia are derived from the Single Customs Documents – SCD (The Customs Law: “Official Journal of the RS”, No 18/2010), which are processed and published by the Statistical Office of the Republic of Serbia (SORS) according to the UN methodology (International Merchandise Trade Statistics – Concepts and Definitions 2010; UN, 2011).

Export value is expressed in f.o.b. terms (free on board), whereas import is expressed in c.i.f. terms (cost, insurance, freight). As of 1 January 2010, a new revised Standard International Trade Classification – SITC Rev. 4 is used. The Statistical Office of the Republic of Serbia published comparable data under the new classifications for 2005 and 2006. Data are published according to the new methodology and classification as of January 2007.

Registered employment. *Employees are persons under employment contract with an employer for definite or indefinite period of time and persons working on service contract on temporary employment contract, as well as self-employed persons or proprietors of enterprises or unincorporated enterprises; as well as persons engaged in agricultural activities and who are registered in the Central Register of Compulsory Social Insurance.*

Employees in "long-term employment" are under employment contract with an employer for a definite or indefinite period of time whether working full-time or part-time, professional military men, managers who execute the tasks under contract on rights and obligations of a manager, as well as self-employed persons or proprietors of enterprises or unincorporated enterprises.

Employees in "temporary and occasional employment" are persons performing temporary or occasional work, work under service contract, author contract or other contract whatever the duration, as well as proprietors of enterprises or unincorporated enterprises, but have not established employment relationship.

Registered individual farmers *are persons being registered in the Central Register of Compulsory Social Insurance on the basis of undertaking an agricultural activity, i.e. persons considered, by the law, to be engaged in agriculture (farmers, farmers' household members, mixed household members and agricultural holding members) if they are not insurants being employed, insurants on the basis of undertaking a sole activity, retirement pension's beneficiaries and studying. Revision of the number of registered individual agricultural workers was not performed because there are no adequate elements for carrying out such estimates.*

Просечну нето зараду запослених, без пореза и доприноса, према методологији РЗС-а, чини просечна бруто зарада умањена за порезе и доприносе. **Бруто зараду запослених** чине: зараде које су запослени остварили за обављен рад и време проведено на раду, увећана зарада, накнада зараде и друга примања. У складу са Законом о изменама и допунама Закона о радним односима („Службени гласник РС“, број 28/01), 1. јуна 2001. године *зараде запослених прате се по бруто обрачуна*.

Цене произвођача индустријских производа јесу цене по којима *индустријска предузећа*, на домаћем тржишту, продају производе трговинским и другим предузећима. У те цене не улазе: порез на промет, рабат, попуст касе сконто и друго. Цене обухватају близу 1500 производа из 29 области индустријске производње. Избор индустријских предузећа врши се на основу података о њиховом учешћу у укупној вредности индустријске производње. Производи за праћење цена бирају се из сваке индустријске области, са највећом реализацијом на домаћем и иностраном тржишту.

Инфлација је дата на бази промена потрошачких цена у Републици Србији, и то према одговарајућем методу за израчунавање укупног индекса цена. Обухвата производе и услуге који се купују и користе у *личној потрошњи становништва*, с тим да се листа производа и услуга ревидира на почетку сваке године. **Потрошачке цене** су дефинисане као мера просечне промене цена фиксне корпе добара и услуга које домаћинства купују ради задовољења својих потреба. *Корпићени пондери* представљају структуру потрошње домаћинства. Подаци о ценама се прикупљају у изабраним већим градовима/тржишним центрима у Републици Србији (*у трговинским радњама, на тијацама, у занатским радњама, предузећима која пружају јавне услуге* и сл.).

Подаци се приказују према изведеним групама производа и услуга које је дефинисао Евростат и које су у складу с међународно прихваћеном Класификацијом личне потрошње и по намени прилагођеној потребама Хармонизованог индекса потрошачких цена Европске уније и зоне евра (*COICOP/HICP classification*).

Цене угоститељских услуга јесу цене по којима потрошачи плаћају одређене количине јела и пића за време ручка, а цена преноћишта је цена коју гост плаћа за једно ноћење. Цене угоститељских услуга статистичари прикупљају једном месечно у градовима који представљају веће тржишне и туристичке центре у Републици Србији. Цене се прикупљају у око 85 изабраних угоститељских објеката са највећим прометом.

Average net wages and salaries of the employees, (according to the methodology applied by the Statistical Office of the Republic of Serbia) are average gross wages and salaries, taxes and contributions deducted. Employees' gross wages and salaries are wages realized by employees for work done and time spent at work, augmented wages, remunerations and other incomes. According to the Law on Changes and Amendments to the Labour Relations ("Official Journal of RS" No. 28/2001.), of 1/6/2001 the salaries of the employees are recorded on the gross calculation basis.

Industrial producer prices are prices at which industrial producers sell their products to trade and other enterprises on the domestic market. These prices include turnover tax, rebates, cash discounts and similar reductions. The list includes for around 1500 products from 29 areas of industrial production. The selection of industrial manufacturers is made on the basis of data on their share in the total value of industrial production. Products for monitoring prices are selected from each industrial area, with the highest sale on the domestic and foreign market.

Inflation is calculated based on changes in consumer prices in the Republic of Serbia according to the appropriate method for calculating the overall price index. Included are products and services purchased and used in personal consumption of the population, and the list of products and services covered is updated annually. Consumer prices are a measure of average change in the price of a standard basket of goods and services purchased by households to meet their needs. The weights used reflect the composition of household consumption. Prices are screened at selected major towns/market centers in the Republic of Serbia (retail outlets, markets, handicraft shops, public service providers etc.).

Data in the table are presented according to derived classes of products and services defined by EUROSTAT in accordance with the internationally accepted Classification of individual consumption by purpose, adapted to the harmonized index of consumer prices of the European Union and the euro area (COICOP/HICP classification).

Prices of catering services are the consumer prices applied for certain meals and beverages at lunch time. The price of overnight stay is the price paid by a guest for one overnight stay. Statisticians collect the prices of catering services once a month in towns that are counted as large market and tourist centers of the Republic of Serbia. The survey on prices is collected in about 85 selected catering facilities with the biggest turnover.

Номинални монетарни агрегат – новчана маса M1, исказан је као месечно стање и дефинисан као збир **готовог новца** у оптицају и **депозитног новца**. **Депозитни новац** обухвата средства на жиро, текућим и другим рачунима власника новчаних средстава, као и новчана средства на рачунима локалне самоуправе с плаћањима без ограничења.

Номинални монетарни агрегат – новчана маса M2, исказан је као месечно стање и дефинисан као збир новчане масе M1 и динарских орочених депозита (краткорочних и дугорочних).

Номинални монетарни агрегат – новчана маса M3, исказан је као месечно стање и дефинисан као збир новчане масе M2, краткорочних и дугорочних девизних депозита (без старе девизне штедње).

Девизне резерве обухватају *монетарно злато, специјална права вучења, девизе и ефективни страни новац*, као и *иностране хартије од вредности*. Укључују и кредите код ММФ-а.

ДОДАТНА ОБЈАШЊЕЊА

Суштина публикације **Трендови** је да прикаже које појаве економских процеса државе службена статистика прати у облику **временских серија**. Није пресудно да се *презентују* само неке серије из скупа БВС РЗС-а, а које су тренутно најактуелније, *већ већи скуп серија, од којих су неке потребне само корисницима у специфичним подручјима (и то стално)*. Због тога, основни скуп презентованих серија у **Трендовима** не мењамо и не смањујемо (осим у случају прекинутих серија), већ га повремено проширујемо. У доброј мери се тај скуп серија поклапа са важнијим економским показатељима које званична статистика израђује за потребе Владе Републике Србије, Народне банке Србије, Министарства финансија РС, Националне службе за запошљавање, Привредне коморе РС и за потребе аналитичара и истраживача **Трендова** у реалном и монетарном сектору. То показују и повремена обраћања корисника са додатним питањима и захтевом за додатним информацијама.

Ова публикација има дугу традицију публиковања: од 1990. до 1991. године, у месечној периодици – експериментално (за **СФРЈ**), под називом **Економски тренд**, и редовној кварталној периодици од 1993. године (за СРЈ) такође под називом **Економски тренд**, као издања некадашњег Савезног завода за статистику. Као редовна квартална публикација РЗС-а, под називом **Трендови** публикује се као комплексна публикација у едицији **Трендови**, почев од марта 2004. године. На сајту службене статистике РЗС-а представљана је у категорији *посебне публикације*, двојезична је од самог почетка публиковања, и доступна је и у **електронском облику**.

Nominal monetary aggregate – money supply M1 is presented as a monthly balance and is defined as the sum of **cash money** in circulation and **deposit money**. **Deposit money** covers resources on giro and current accounts and resources of local self-management units with unlimited payments.

Nominal monetary aggregate – money supply M2 is presented as a monthly balance and is defined as the sum of money supply M1 and other time deposits in RSD (short-term and long-term).

Nominal monetary aggregate – money supply M3 is presented as a monthly balance and is defined as the sum of money supply M2 and long-term foreign currency deposits (excluding old foreign currency savings).

Foreign currency reserves include monetary gold, special draft rights, foreign currency and effective foreign money, as well as foreign securities. Here included are also the credits with the IMF.

ADDITIONAL EXPLANATIONS

The publication **Trends** aims essentially at presenting the characteristics of government economic processes that are monitored by the statistics in form of time series. The core objective is not to present only selected series from the SORS TSDB, which are currently the most topical, but to provide a larger set of series, of which some of them are of interest only to users in specific domains (on permanent basis). Therefore, the main set of the series presented in **Trends** is not changed nor shortened (except in interrupted series), but is occasionally enlarged. This set of series matches considerably the more important economic indicators produced by the official statistics for the needs of the government of the Republic of Serbia, National Bank of Serbia, Ministry of Finance, National Employment Service, Chamber of Commerce and the analysts and researchers of trends in the real and monetary sector. This is evident from occasional users' queries for additional information.

This publication has a long tradition: from 1990 to 1991 it was published on monthly basis – experimental (for **SFRY**) entitled **Economic Trend** and on regular quarterly basis since 1993 as the edition of the former **Federal Statistical Office** (for **FRY**), bearing the same title. Since March 2004, it has been **SORS** regularly produced every quarter as **a complex publication** in the edition **Trends**. On the website of the official statistics of the **SORS** it is uploaded in the category **special publications**, is bilingual from its very beginnings and available **electronically**.

CIP – Каталогизација у публикацији
Народна библиотека Србије, Београд

311

ТРЕНДОВИ = *Trends* / Република Србија.
Републички завод за статистику ; за издавача
Миладин Ковачевић . - 2004 (март) - . -
Београд (Милана Ракића 5) : Републички
завод за статистику , 2004- (Београд :
Републички завод за статистику) . - 29 *cm*

ISSN 1820-1148 = Трендови - Република
Србија. Републички завод за статистику
COBISS. SR-ID 114642700

Штампа:

Република Србија,

Републички завод за статистику,

Београд, Милана Ракића 5

Printed by:

Republic of Serbia,

Statistical Office of the Republic of Serbia,

Belgrade, Milana Rakića 5

Тираж: 27

Circulation: 27